Pellervon Kirjasto N:o 5.

Osuustoimintalaki.

Ohjeita sen käyttämiseen.

Julaistu Pellervo-seuran johtokunnan toimesta.

Toinen painos.

HELSINKI 1902.
PELLERVO-SEURA.

HELSINKI 1902.
OSAKEYHTIÖ KAUPPAKIRJAPAINO.

Sisällys:

Sivu.

I luku. *Mitä ymmärretään osuustoiminnalla ja osuuskunnalla?* 1

II luku. *Osuuskunnan muodostaminen.* 12

A) Perustaminen 12

B) Säännöjen sisällys 14

C) Kaupparekisterin kirjoittaminen 15

III luku. *Jäsenten oikeudet ja velvollisuudet.* 18

A) Uusien jäsenten ottaminen osuuskuntaan ja osuuskunnasta eroaminen 18

B) Jäsenten vastuunalaisuus osuuskunnan velasta 20

C) Jäsenten osuusmaksut ja oikeus niiden takaisinsaamiseen 24

D) Osuuskunnan jakoma 26

IV luku. *Osuuskunnan rakenne* 30

A) Hallitus 30

B) Osuuskunnan kokous 31

C) Yhteistoiminta osuuskuntien kesken 38

V luku. *Osuuskunnan purkaminen* 39

VI luku. *Käytännöllisiä ohjeita* 40

1) Osuuskuntaa perustettaessa huomioonotettavaa 40

2) Jäsenluettelo 43

3) Uusien jäsenten ottaminen 43

4) Jäsenten valitseminen ja uudestaan valitseminen osuuskunnan hallinkseen 44

5) Kirjanpito 44

6) Tarkastus 45

Liitteitä:

Malli N:o 1: Anomus säännöjen vahvistamiseksi 47

Malli N:o 2: Ilmoitus jäsenekal pyrkimisesta 48

Malli N:o 3: Jäsenluettelo 49

Malli N:o 4: Aakkosjärjestyksessä laadittu jäsenluettelo 51

Malli N:o 5: Ilmoitus osuuskuntaan osanottumisesta uusilla osuusmaksuilla 56

Malli N:o 6: Eroamisilmoitus 57

Osuustoimintalaki, annettu 10 p:nä Heinäkuuta 1901.

Osuuskunnan perustaminen 1—10 § 63

1 §. Osuuskunnan tarkoitus.

2 §. Perustamistapa ja toiminnan alottaminen.

3 §. Säännöt.

4 §. Nimi.

5 §. Osuusmaksun keräämiseen voitto osuudesta.

6 §. Vararahasto.

7 §. Säännöissä ilmoitettavia seikkoja. Lainausliikkeen rajoitus.

8 §. Säännöjen vahvistus.

HELSINKI 1902.
VAKEVHJO KAUPPAKIRJAPAINO.

Sisällys:

Siv.

I luku. *Mitä ymmärretään osuustoiminnalla ja osuuskunnalla?* 1
II luku. *Osuuskunnan muodostaminen* 12
A) Perustaminen 12
B) Sääntöjen sisällys 14
C) Kaupparekisteriin kirjoittaminen 15
III luku. *Jäsenten oikeudet ja velvollisuudet* 18
A) Uusien jäsenten ottaminen osuuskuntaan ja osuuskunnasta eroaminen 18
B) Jäsenten vastuunalaisuus osuuskunnan velasta . . 20
C) Jäsenten osuusmaksut ja oikeus niiden takaisinsaamiseen 24
D) Osuuskunnan pääoma 26
IV luku. *Osuuskunnan rakenne* 30
A) Hallitus 30
B) Osuuskunnan kokous 34
C) Yhteistoiminta osuuskuntien kesken 38
V luku. *Osuuskunnan purkaminen* 39
VI luku. *Käytännöllsiä ohjeita* 40
1) Osuuskuntaa perustettaessa huomioonotettavaa . . 40
2) Jäsenluettelo 43
3) Uusien jäsenten ottaminen 43
4) Jäsenten valitseminen ja uudestaan valitseminen osuuskunnan hallitukseen 44
5) Kirjanpito 44
6) Tarkastus 46

Liitteitä:

Malli N:o 1: Anomus sääntöjen vahvistamisesta 47
Malli N:o 2: Ilmoitus jäseneksi pyrkimisestä 48
Malli N:o 3: Jäsenluettelo 49
Malli N:o 4: Aakkosjärjestyksessä laadittu jäsenluettelo . 53
Malli N:o 5: Ilmoitus osuuskuntaan osanottamisesta uusilla osuusmaksuilla 56
Malli N:o 6: Eroamisilmoitus 57

Osuustoimintalaki, annettu 10 p:nä Heinäkuuta 1901.

Osuuskunnan perustaminen 1—10 § 58
1 §. Osuuskunnan tarkoitus.
2 §. Perustamistapa ja toiminnan alottaminen.
3 §. Säännöt.
4 §. Nimi.
5 §. Osuusmaksun kerääminen voitto-osuudesta.
6 §. Vararahasto.
7 §. Säännöissä ilmoitettavia seikkoja. Lainausliikkeen rajoitus.
8 §. Sääntöjen vahvistus.

9 §. Kaupparekisteriin ilmoittaminen.
10 §. Osuuskunnan asiat ennen kaupparekisteriin kirjoittamista.
Osuuskunnan jäsenet 11—17 § 62
11 §. Uusien jäsenten ottaminen.
12 ja 13. Osuuskunnasta eroaminen
14 §. Jäsenen kuolema.
15 §. Jäsenen osuuden toiselle siirtyminen.
16 §. Osuuskunnasta erottaminen.
17 §. Voitto-osuuden jako.
Osuuskunnan kokous y. m. 18—21 § 65
18 §. Päättämisoikeuden käyttäminen.
19 §. Äänestys ja päätöksen tekeminen.
20 §. Sääntöjen muuttaminen.
21 §. Osuuskunta-omaisuuden vapaus osakkaan velasta. Kokouksissa ja erityisesti varsinaisessa osuuskunta-kokouksessa käsiteltävät asiat. Pöytäkirja. Vastoin lakia tahi sääntöjä tehty päätös. Oikeus pyytää kokousta. Laittomasti jaettujen varojen takaisin maksaminen.
Osuuskunnan hallitus 22—25 § 67
22 §. Hallituksen tehtävä.
23 §. Hallituksen jäsenen ero.
24 §. Osuuskunnan jäsenluvun liiaksi väheneminen.
25 §. Hallituksen jäsenten vastuuvapaus konkurssin sattuessa.
Osuuskunnan purkaminen ja konkurssi 26—30 § 68
26 §. Osuuskunnan purkaminen.
27 §. Omaisuuden konkurssiin luovuttaminen ja jäsenten lisämaksuvelvollisuus tässä tapauksessa.
28 §. Lisämaksun osittelu.
29 ja 30 §. Lisämaksun periminen.
Yhteistoiminta muiden kanssa 31 § 69
Jäsenluettelo y. m. 32—35 § 70
32 §. Jäsenluettelon pitäminen.
33 §. Jäsenluetteloa y. m. koskevia asiakirjoja.
34 ja 35 §. Viranomaisen pidettävä jäsenluettelo.
Sääntöjen vahvistamista koskeva valitus 36 § 71

Otteita osakeyhtiölaista 2 p:ltä Toukokuuta 1895 . . . 72
Otteita kaupparekisteriä sekä toiminimeä ja prokuraa koskevasta armollisesta asetuksesta 2 p:ltä Toukokuuta 1895 79

1 luku.

Mitä ymmärretään osuustoiminnalla ja osuuskunnalla?

Monta pientä voimaa muodostaa yhdessä suuren voiman. Mitä seuraahden yksinään ei aikaansaa, sen toteuttamaan on yhtymäinen vertaistensa kanssa. Mitä totuudet ovat, jo aikoja sitten olleet unohtu ja unohtuneet, ne ovat yhteiskuntarakenteiden kulmakivenä ja ne ovat voimassa yhteiskunnan kaikilla toiminta-aloilla. Mutta erittäinkin taloudellisella alalla näinä ajoinkaan ole soviteltu niin laajalti kuin yksityisten yhteiskunnan jäsenten todelliset edut vaativat ja vähimmin käyttävät niissä hansottua tarpeeksi ne, jotka ovat heikompia ja siis eniten yhteenliittymisen tarpeessa.

Kun yksityiset henkilöt liittäytyvät yhteen tarkoitukseen taloudellisella toiminalla yhteisesti etua, syntyy siitä yhtiö. Yhteenliittymisen erilaisista aloista riippuvat yhtiön eri lajit niinkuin esim. avoin, kaksi- tai äänetön kommanditti-yhtiö. Myöskin osuustoiminta on yhteenliittymistä etujen hankkimista varten osakkaille, ja se oikeudellinen muoto, jonka osuustoimintalaki tätä yhteenliittymistä varten sisältää, eli

9 §. Kaupparekisterin [illegible].
10 §. Osuuskunnan [illegible] kaupparekisteriin kirjoittamisen.
Osuuskunnan jäsenet 11—17 §. [illegible]
11 §. Uusien jäsenten ottaminen.
12 ja 13. Osuuskunnasta eroaminen.
14 §. Jäsenen kuoleman.
15 §. Jäsenen osuuden [illegible] siirtymisen.
16 §. Osuuskunnasta [illegible].
17 §. Voitto-osuuden jako.
Osuuskunnan kokous 18—21 §. [illegible]
18 §. Äänestämisoikeuden käyttäminen.
19 §. Äänestys ja päätöksen tekeminen.
20 §. Säätöjen muuttaminen.
21 §. Osuuskunta-omaisuuden vapaus osakkaan velasta. Kokouksessa ja ulkoisesti valittuissa osuuskunnan kokouksessa käsiteltävät asiat. Pöytäkirja. Vaatoin lakin tehä säätöjä [illegible] päätös. Osuus pryttää kokoveh. Laittomasti jaettujen varojen takaisin maksaminen.
Osuuskunnan hallitus 22—30 §. [illegible]
22 §. Hallituksen tehtävä.
23 §. Hallituksen jäsenen ero.
24 §. Osuuskunnan jäsenistön [illegible] valitsemisen.
25 §. Hallituksen jäsenten vastuuvapaus konkurssin sattuessa.
Osuuskunnan puheenjohtaja ja kuittaus 26—30 §. [illegible]
26 §. Osuuskunnan puheenjohtaja.
27 §. Omaisuuden kuittaus [illegible] muuttamisen ja [illegible] lisäosakuuvelvollisuus [illegible] lopuksessa.
28 §. Lisäosakeen [illegible].
29 ja 30 §. Lisäosakeen perumisen.
Yhtiösäännön [illegible] 31 §. [illegible]
Jaosalmettelu y. m. 32—35 §. [illegible]
32 §. Jaosalmettelun pitäminen.
33 §. Jaosalmettelua y. m. koskevia asiakirjoja.
34 ja 35 §. Vuosittaisen indettävä jaosalmettelu.
Säätöjen valvoja [illegible] koskeva valitus 36 §. [illegible]

Otteita osakeyhtiölaista 2 p:ltä Toukokuuta 1895. [illegible]
Otteita kauppa-rekisterin sekä toimitimen ja prokuran koskevasta ärtyllisesta asetuksesta 2 p:ltä Toukokuuta 1895. [illegible]

I luku.

Mitä ymmärretään osuustoiminnalla ja osuuskunnalla?

Monta pientä voimaa muodostaa yhdessä suuren voiman. Mitä sentähden yksinään ei aikaansaa, sitä toteuttamaan on yhtyminen vertaistensa kanssa. Nämä totuudet ovat jo aikoja sitten olleet tunnetut ja tunnustetut: ne ovat yhteiskuntarakennuksen kulmakivenä ja ne ovat voimassa yhteiskunnan kaikilla toiminta-aloilla. Mutta erittäinkin taloudellisella alalla ei näitä ajatuksia ole sovitettu niin laajalti kuin yksityisten yhteiskunnan jäsenten todelliset edut vaativat, ja vähimmin käyttävät niissä lausuttua totuutta hyväkseen ne, jotka ovat heikompia ja siis enin yhteenliittymisen tarpeessa.

Kun yksityiset henkilöt liittäytyvät yhteen hankkiakseen taloudellisella toiminnalla yhteisesti etuja, syntyy siitä yhtiö. Yhteenliittymisen erilaisista ehdoista riippuvat yhtiön eri lajit niinkuin esim. avoin, osake- tai äänetön(kommandiitti-)yhtiö. Myöskin osuustoiminta on yhteenliittymistä etujen hankkimista varten osakkaille, ja se oikeudellinen muoto, jonka osuustoimintalaki tätä yhteenliittymistä varten sisältää, eli

»osuuskunta», on myös eräs laji yhtiöitä. Mutta muiden yhtiömuotojen tarkoittaessa sellaista toimintaa, jota harjoitetaan voiton hankkimiseksi osakkaille ja sen kautta heidän rikastuttamisekseen, tarkoittaa yhteenliittyminen osuuskunnaksi yhteistoiminnan aikaansaamista jäsenten kesken heidän taloutensa tai elinkeinonsa alalla, jotta siten kunkin toimeentulon ehdot helpoitettaisiin.

Jokainen tietää, että jos hän esim. ostaa tukkukauppiaalta säkin kahvia, niin maksaa kilo hänelle tuntuvasti vähemmän, kuin jos hän ostaisi välikauppiaalta kilottain. Viljakauppias maksaa korkeamman hinnan ruishehtolitrasta, jos hän saa ostaa 100 hehtolitraa kerrallaan, kuin jos hänen täytyisi ostaa tuo määrä sadalta eri henkilöltä yksi hehtolitra kultakin. Korkeiden päiväpalkkojen tähden voisi maata viljellä halvemmalla koneiden avulla; mutta pienitilallisella ei ole tarpeeksi varoja sellaisten ostamiseen, eikä hänellä riittäisi niille tarpeeksi työtäkään. Jos nyt useammat yhteenliittyvät yhteisostoa ja -myyntiä varten, niin he voivat tehdä ostoksensa suoraan tukkukauppiaalta tai myydä suuremmissa määrissä, ja siten edellisessä tapauksessa saavat tavaransa halvemmalla ja jälkimäisessä tapauksessa voivat myödä sen korkeampaan hintaan, kuin jos he kukin ostavat tai myyvät erikseen. Samoin voivat useat maanviljelijät yhdessä ostaa koneen, joka kunkin heistä yksin ostaa olisi liian kallis, ja käyttää sitä sitten vuoron perään. Toinen esimerkki, joka jokaiselle on tunnettu, on yhteisten kirkkoveneiden käyttäminen ja yhteinen souto niissä kirkolle. Näissä ja monissa muissa tapauksissa voivat siis yksityiset ainoastaan tarpeeksi monen yhteenliittymisen kautta saavuttaa suuria etuja.

Osuuskuntaan liittyttäissä ei tarvitse olla rikas [illegible] kyvyn voipa. Päinvastoin on osuuskunta käytännössä [illegible] ja edullisinta on siihen liittyminen vähävaraisille. Tosin täytyy jäsenten aina suorittaa jonkun verran varoja saadakseen yhteisen yrityksen käynnistyä. Mutta vasassa tapauksessa tarvitaan tähän niin vähäisiksen määrä varoja, että jokainen kunnollinen [illegible] varvatta saattaa vähässä ajassa säästää hänen [illegible] vandittavan summan. Toisissa tapauksissa [illegible] tosin jonkun verran enemmän, mutta silloin tai se kerjuo tarjolla, että osuusmaksu suoritetaan [illegible] kertaa, vaan vähitellen pienissä erissä. Jos [illegible] tuus vaatii rakennuksia tai kalleita laitoksia, [illegible] helpusti jäsenten yhteisellä vastuulla hankkia [illegible] siksi se summa, joka tarvitaan, jäsenten omien, lisäksi olevien varojen lisäksi. Niin sitellisiin kuin jälkeisiin tapauksiin, joko siitten on tarpeen ulkomaisen [illegible] tolinta tai sen lisäksi tarvitaan rahaa, sovelletun vanha totuus: »monesta pienestä puosta syntyy suuri virta».

Itse taisassa on osuustoiminta-aate perustuu siitä [illegible] mänäyrisandesta, joka lausutaan tässä kuilleita [illegible] tussa ajatuksessa, ja se on tuon [illegible] edelleen sovellamista. Tämä ajatus [illegible] mieilä, mitä osuustoiminta menestyäkseen vaatii, [illegible] puroista muodostu pelkkä tulvajoki, jotteivät ne katos [illegible] vaan muodostavat tasaisesti virtuavan joen, [illegible] varten täytyy niiden alati kuljettaa jokeen vettä [illegible] niiden kaikkien siihen pyrkiä. Samoin on osuustoiminnankin laita: Se vaatii niiltä, jotka yhtyvät [illegible] yritystä varten, säästäväisyyttä, se vaatii tietoa siitä, että sä, mikä hyödyttää kaikkia, ajan pitkään myös enemmän hyödyttää yksityisiä ja se vaatii

osuuskuntay, on myös erästä laji yhtiöitä. Mutta muiden yhtiömuotojen tarkoittaessa sellaista toiminnan, joka harjoitetaan voiton hankkimiseksi osakkaille ja sen kautta heidän rikastuttamisekseen, tarkoittaa yhteenliittyminen osuuskunnaksi yhteistoiminnan aikaansaamista jäsenten kesken heidän taloudensa tai elinkeinonsa alalla, jotta siten kunkin toimeentulon ehdot helpoitettaisiin.

Jokainen tietää, että jos hän esim. ostaa tukkukauppiaalta säkin kahvia, niin maksaa kilo hänelle tuntuvasti vähemmän, kuin jos hän ostaisi välikauppiaalta kilottain. Viljakauppias maksaa korkeamman hinnan ruishehtolitrasta, jos hän saa ostaa 100 hehtolitraa kerrallaan, kuin jos hänen täytyisi ostaa tuo määrä sadalta eri henkilöltä yksi hehtolitra kuitakin. Korkeiden päivähinkojen tähden voisi maata viljeltä halvemmalla kuoreilen avulla, mutta pienitilallisella ei ole tarpeeksi varoja sellaisten ostamiseen, eikä hänellä riittäisi niille tarpeeksi työtäkään. Jos nyt useammat yhteenliittyvät yhteisostoa ja myyntiä varten, niin he voivat tehdä ostoksensa suoraan tukkukauppiaalta tai myydä suuremmissa määrissä, ja siten edellisessä tapauksessa saavat tavaransa halvemmalla ja jälkimäisessä tapauksessa voivat myödä sen korkeampaan hintaan, kuin jos he kukin ostavat tai myyvät erikseen. Säpeoin voivat usea maanviljelijät yhdessä ostan koneen, joka kunkin heistä yksin ostaa olisi liian kallis, ja käyttää sitä sitten vuoron perään. Toinen esimerkki, joka jokaiselle on tuttu, on yhteisten kirkkoveneiden käyttäminen ja yhteinen soutu niissä kirkolle. Näissä ja monissa muissa tapauksissa voivat siis yksityiset ainoastaan tarpeeksi suuren yhteenliittymisen kautta saavuttaa suurin etuja.

Osuuskuntaan liityttäissä ei tarvitse olla rikas eikä edes hyvinvoipa. Päinvastoin on osuuskunta kaikille avoinna ja edullisinta on siihen liittyminen vähävaraisille. Tosin täytyy jäsenten aina suorittaa jonkun verran varoja saadakseen yhteisen yrityksen käyntiin. Mutta useassa tapauksessa tarvitaan tähän niin yähäpätöinen määrä varoja, että jokainen kunnollinen henkilö vaivatta saattaa vähässä ajassa säästää hänen osaltaan vaadittavan summan. Toisissa tapauksissa vaaditaan tosin jonkun verran enemmän, mutta silloin on se keino tarjolla, että osuusmaksu suoritetaan, ei yhdellä kertaa, vaan vähitellen pienissä erissä. Jos yritys taas vaatii rakennuksia tai kalleita laitoksia, voidaan helposti jäsenten yhteisellä vastuulla hankkia lainaksi se summa, joka tarvitaan, jäsenten omien, käsillä olevien varojen lisäksi. Niin edellisiin kuin jälkimäisiin tapauksiin, joko sitten on tarpeen ainoastaan yhteinen toiminta tai sen lisäksi tarvitaan rahaa, soveltuu vanha totuus: »monesta pienestä purosta syntyy suuri virta».

Itse asiassa on osuustoiminta-aate peräisin siitä elämänviisaudesta, joka lausutaan tässä kaikille tunnetussa ajatuksessa, ja se on tuon elämänviisauden edelleen soveltamista. Tämä ajatus opettaa myös meille, mitä osuustoiminta menestyäkseen vaatii. Jottei puroista muodostu pelkkä tulvajoki, jotteivät ne katoa santaan, vaan muodostavat tasaisesti virtaavan joen, sitä varten täytyy niiden alati kuljettaa jokeen vettä ja niiden kaikkien siihen pyrkiä. Samoin on osuustoiminnankin laita. Se vaatii niiltä, jotka yhtyvät yhteistä yritystä varten, säästäväisyyttä, se vaatii tietoa siitä, että se, mikä hyödyttää kaikkia, ajan pitkään myös enemmän hyödyttää yksityistä ja se vaatii

yksityisen ja hänen hetkellisen etunsa alistumista yhteisön ja sen etujen alle. Ja täten saa yhteistoiminta merkityksen, joka ulottuu paljon laajemmalle kuin sen taloudellinen merkitys. Se kasvattaa itsensä-hillitsemiseen, kunnioittamaan muita ja heidän vakaumuksiaan sekä tukahuttamaan kateuden ja pikkumaisuuden, ja se kohottaa siten jäseniään siveellisessä suhteessa.

Tähänastisista yhtiömuodoista on osakeyhtiöllä enin ulkonaisia yhtäläisyyksiä osuuskunnan kanssa. Sen, mitä on ominaista osuuskunnalle, voinee siis paraiten selittää osoittamalla kysymyksessä olevain yhtiömuotojen oleelliset eroavaisuudet.

Kun yksityiset henkilöt muodostavat osakeyhtiön, tekevät he sen tavallisesti saadakseen yritykseen sijoitetuista varoistaan mahdollisimman suuren voiton. Tämä voitto *jaetaan suhteellisesti osakkeiden eikä osakkaiden eli osakkeenomistajain mukaan.* Se, jolla on 10 osaketta, saa siis 10 kertaa niin suuren osan voitosta kuin se, jolla on yksi osake.

Osuuskunnassa on asianlaita päinvastainen. Ne, jotka keskenään perustavat osuuskunnan, eivät tavallisesti ole pääoman-omistajia tämän sanan tavallisessa merkityksessä, ja jos ovatkin, niin sangen vähässä määrässä. Heidän omaisuutenaan ovat pääasiallisesti persoonalliset ominaisuudet, niinkuin kestävyys ja tottumus uutteraan työhön, erittäinkin ruumiilliseen, jonkun ammatin taitaminen ja kyky tulla toimeen vähällä. He liittyvät osuuskunnaksi voidakseen suuremmalla menestyksellä harjoittaa omaa työtään tai yksityisessä taloudessaan tehdä suurempia säästöjä. Pääasiallinen etu osuustoiminnasta tulee niinmuodoin välittömästi jokaisen osanottajan hyväksi siinä mää-

yksityisen ja hänen lähimmäisen etujen ratkaisumisen yhteisön ja sen etujen yläle. Ja siten saa yhteisö ihmisiä merkityksen, joka ylittäen paljon laajemmalle kuin sen taloudellinen merkitys. Se kasvattaa itsensä-hillitseemiseen, kunnioittamaan toisia ja heidän vakaumuksiaan sekä tukahuttamaan kateuden ja pikkumaisuuden, ja se kehittää siten jäsenissään siveellisessä suhteessa.

Tähänastisista yhtiömuodoista on osakeyhtiöllä eniten ulkonaisia yhtäläisyyksiä osuuskunnan kanssa. Sen, mitä on ominaista osuuskunnalle, voimme siis paraiten selittää osoittamalla kysymyksessä olevain yhtiömuotojen oleelliset eroavaisuudet.

Kun yksityiset henkilöt muodostavat osakeyhtiön, tekevät he sen tavallisesti saadakseen yritykseen sijoitetuista varoistaan mahdollisimman suuren voiton. Tämä voitto *jaetaan suhteellisesti osakkeiden eikä osakkeiden eli osakkeenomistajain mukaan*. Se, jolla on 10 osaketta, saa siis 10 kertaa niin suuren osan voitosta kuin se, jolla on yksi osake.

Osuuskunnassa on asiantaita päinvastainen. Ne, jotka keskenään perustavat osuuskunnan, eivät tavallisesti ole pääoman omistajia tämän sanan tavallisessa merkityksessä, ja jos ovatkin, niin saagen vähässä määrässä. Heidän omaisuutemaan ovat pääasiallisesti persoonalliset ominaisuudet, niinkuin kestävyys ja tottumus ahkeraan työhön, eriittäinkin raamilliseen, jokun ammatin taitaminen ja kyky tulla toimeen työtä. He liittyvät osuuskunnaksi voidakseen sen raamaila inuestyksellä hajoittaa omaan työtään tai yksityisessä taloudessaan tehdä suurempiin säästöjä. Pääasiallinen etu osuustoiminnasta tulee niinmuodoin välittömästi jokaisen osanottajan hyväksi siinä mää-

rin, kuin hän on ollut osallinen yrityksessä Tästä seuraa myös että, jos yritys sen lisäksi tuottaa erityistä voittoa, tämäkin tavallisesti jaetaan saman perusteen mukaan, eikä siis niin paljon sen rahamäärän mukaan, jonka kukin on osuuskuntaan suorittanut kuin sen persoonallisen osanoton mukaan, joka kullakin on ollut osuuskunnan toiminnassa.

Joskus saattaa tosin tapahtua, että osakeyhtiötä perustettaessa ei tarkoiteta voiton saantia. Mutta jos yritys menestyy, on vaara tarjolla, että yhtiön toiminta yhä enemmän kallistuu liikevoiton kannalle. Yhtenä pääasiallisena syynä tähän on se, että osakkeita tavallisesti on sallittu, ja niitä saattaakin aivan helposti, siirtää toiselle henkilölle, joka silloin muitta mutkitta astuu eronneen sijalle. Henkilö, jolla on 10 osaketta, saattaa myydä ne kymmenelle eri henkilölle, yhden kullekin. Yhden henkilön sijalle, joka yhtiön toiminnassa piti silmällä siveellistä tarkoitusperää, voi senvuoksi nyt astua 10 henkilöä, joilla on mielessä ainoastaan rahavoitto. Tai saattaa esim. 10 henkilöä, joista jokaisella on 10 osaketta, myydä ne samalle henkilölle, joka siten tulee omistamaan 100 osaketta. Jos nyt yhtiössä on yhteensä 200 osaketta, niin tulee uudella omistajalla olemaan puolet kaikista osakkeista ja hän saattaa siis, koska tavallisesti kukin osake oikeuttaa saamaan yhden äänen, mielensä mukaan muutella yhtiön sääntöjä niin että sen tarkoitusperäksi, mikä se alussa lienee ollutkin, tulee tavallinen liikevoitto. Olettakaamme esimerkiksi, että kohtuullisuuden ja siivomman ravintolaelämän aikaansaamiseksi on perustettu anniskeluyhtiö. Liike menestyy, tuottaa hyvän voiton ja vähentää kapakoitsijoiden tuloja. Mikä on silloin luonnollisempaa kuin

että nämä viimeksimainitut tunkeutuvat liikkeeseen osakkaiksi ostamalla osakkeita, mikä aina käy päinsä välittäjäin avulla. Itsestään on selvää, että yritys tämän jälkeen pian alkaa työskennellä alkuperäiseen nähden aivan vastakkaisessa tarkoituksessa.

Taikka ajatelkaamme, että jossain maaseudulla kauppiaat huonosti palvelevat ostajiaan myyden alaarvoista tavaraa korkeisiin hintoihin ja sitäpaitsi mahdollisesti vielä harjoittavat koronkiskomista. Vapautuakseen tällaisista loisista perustavat muutamat henkilöt osakeytiön: siemenen, lannoitusaineiden, maanviljelyskalujen ja elintarpeiden kauppaa varten. Jos yritys onnistuu, haistavat entiset vähittäiskauppiaat kyllä käryn, eikä ole kauvan kestävä, ennenkuin he kaikessa hiljaisuudessa, vaikkapa korkeisiin hintoihinkin, ovat hankkineet itselleen enemmistön saavuttamista varten yhtiökokouksessa tarvittavan määrän osakkeita, asettavat mieleisensä yhtiöhallituksen ja saattavat nyt mielensä mukaan johtaa yhtiötä etujensa kanssa sopusoinnussa. Sillä tavallisesti on osakkeenomistajalle yhdentekevää, missä yrityksessä hän on mukana, kunhan vaan saa säännöllisesti voitto-osuutensa, mitä suuremman sitä parempi.

Osuuskunnassa on asianlaita toisenlainen. Jäseneksi osuuskuntaan voi tavallisesti päästä jokainen kunnolliseksi tunnettu henkilö, joka selittää noudattavansa osuuskunnan tarkoitusta; mutta oikein järjestetyn osuuskunnan jäsen *ei voi kenelle tahansa luovuttaa oikeuksiaan osuuskunnassa*, vaan vaaditaan tähän muiden jäsenten suostumus. Jos jäsen tahtoo erota osuuskunnasta, niin on se hänelle aina sallittu, *mutta yhdessä jäsenen kanssa häviää myös hänen osuutensa*, sillä eroavalla jäsenellä on ainoastaan oikeus määrätyn ajan

kuitenkaan suuntaa yritykseen sijoittamaan osuusmaksu takaisin. On siis ilmeistä, että osuuskunta sivellisen tarkoituksessa toiminnaksi järjestä paljon suuremman vaarallisuuden kuin osakeyhtiö.

Edellisestä on selvää, että osuuskunta paljon lähempänä kuin osakeyhtiö soveltuu todellisiin liikeyrityksiin, joiden tarkoitusperä ulottuu osuustoiminnan rajojen ulkopuolelle. Osuuskunnan liikepääoma riippuu kuitenkin suoranaisesti jäsenluvun lisääntymisestä tai vähentymisestä. Jos yritys onnistuu, on jäseniksi nyrkkeilä viljalti; jos se ei menestyä, eroaa niitä ja pala käyttöterrom vaikeammaksi. Kun osakeyhtiön liikepääoma tavallisesti pysyy yhtiöläisenä, on osuuskunnan pääoma sitävastoin ahtuisten vaihtelujen alaista, joten tällöin sen toimintaa yhtenä vuonna voidaan harjoittaa suuressa, toisena vuonna pienessä määrässä. Tämä vaihtelevaisuuden alaisuus, josta osuuskunta on saanut nimensä *vaihtelevan pääoman ja jäsenmäärän yhdistys*, tekee välttämättömäksi säännöllisen avulla ryhtyä kaikenlaisiin rajoituksiin ja määräyksiin kohtuuttomien mieliksi olkeuksien suojaamiseksi. Näihin määräyksiin palaamme tuonnempana.

On selvää, etta mitä enemmän jonkun osuuskunnan varat liikuttu harjoitettaessa lisääntyvät, sitä korkeampiin hintoihin nousevat myös osakkeet ja samassa suhteessa lisääntyy sentähden myöskin osakkeenomistajan yksityinen vaarallisuus. Meillä on esimerkiksi maassamme paukki- ja tehdasosakkeita, jotka mukaelaan näiden liikeperäistä n. k. nimellisarvon mieleen kerroin korkeampi hinta. Osuuskuntatoimintaan lähtee sitä vastoin pääasiallinen syitä vähittäisästä jäsenten tulemista tuo animatin hyväksi, ja itse osuuskunta saa, jos yleensä mitään, vähäisinä koh-

että näinä viimeksimainitut tuotteet tilaisuuden osaksikaan ostamalla osakkeita, eikä niinkään käy päinsä vähittäisen arvolla. Siitäsiksi on selvää, että yritys tämän jälkeen pian alkaa tyydyttämällä sähköpäätöksen nähden uvan vastaikaisessa tarkoituksessa.

Tuikka ajatelkaamme, että jossain maaseudulla kauppiaat huonosti palvelevat ostäjiänsä myyden ahnarvoisin lavuna korkeisiin hintoihin ja sitäpaitsi mahdollisesti vielä harjoittavat korouksiskomisia. Vapaamuotoisen tällaisista lähäisiä perustavat muutamat henkilöt osakeyhtiön sieraneen, lämmöitysaineiden, maanviljelysvälujen ja elintarpeiden kauppaa varten. Jos yritys onnistuu, hajotavat entiset vähittäiskauppiaat hyvä kärvyn, eikä olu kauvan kestävä, ennenkuin he kaikessa hiljaisuudessa, vaikkapa korkeisiin hintoihinkin, ovat hankkineet itselleen enemmistön saavutettuista varten yhtiökokouksessa tarvittavan määrän osakkeita. Asettavat mieleisensä yhtiöhallitukseen ja saattavat eryt mielensä mukaan johtaa yhtiötä etujeitsa kanssa sopusoinnussa. Siitä tavallisesti on osakkeenomistajalle yhdentekevää, mikä yrityksessä hän on mukana, kunhan vaan saa säännöllisesti voittoosuutensa, mitä suuremman sitä parempi.

Osuuskunnassa on asiantilaa toisenlainen. Jäsenäksi osuuskuntaan voi tavallisesti päästä jokainen luunollisesti rehellisen henkilö, joka sellaisi tuodattavaisen osuuskunnan tarkoituksia, mutta oikein järjestetyssä osuuskunnan jäsen *ei voi koville tuliaisen tuomitta olkeutetaan osuuskunnassa*, vaan vaadittaan tähän muiden jäsenten suostumus. Jos jäsen tahtoo erota osuuskunnasta, niin on se hänelle aina sallittu; *mutta yhtä aan jäsenen kanssa häädöt* ja *jäämä ottamisen* sillä erotavalla yhdenkellä on ainoastaan oikeus määräyn ajan

kuluttua saada yritykseen sijoittamansa osuusmaksu takasin. On siis ilmeistä, että osuuskunta siveellisen tarkoitusperän toteuttamiseksi tarjoaa paljon suuremman varmuuden kuin osakeyhtiö.

Sitävastoin on selvää, että osuuskunta paljon huonommin kuin osakeyhtiö soveltuu todellisiin liikeyrityksiin, joiden tarkoitusperä ulottuu osuustoiminnan rajojen ulkopuolelle. Osuuskunnan liikepääoma riippuu nimittäin suoranaisesti jäsenluvun lisääntymisestä tai vähenemisestä. Jos yritys onnistuu, on jäseniksi pyrkijöitä viljalti; jos se ei menesty, eroaa moni ja pula käy kaksinkerroin vaikeammaksi. Kun osakeyhtiön liikepääoma tavallisesti pysyy yhtäläisenä, on osuuskunnan pääoma sitävastoin alituisten vaihtelujen alainen, jonka tähden sen toimintaa yhtenä vuonna voidaan harjoittaa suuressa, toisena vuonna pienessä määrässä. Tämä vaihtelevaisuuden alaisuus, josta osuuskunta on saanut nimen: *vaihtelevan pääoman ja jäsenluvun yhdistys,* tekee välttämättömäksi lainsäädännön avulla ryhtyä kaikenlaisiin rajoituksiin ja määräyksiin kolmannen miehen oikeuksien suojaamiseksi. Näihin määräyksiin palaamme tuonnempana.

On selvää, että mitä enemmän jonkun osakeyhtiön varat liikettä harjoitettaessa lisääntyvät, sitä korkeampiin hintoihin nousevat myös osakkeet ja samassa suhteessa lisääntyy sentähden myöskin osakkeenomistajain yksityinen varallisuus. Meillä on esim. omassa maassamme pankki- ja tehdasosakkeita, joista maksetaan niiden alkuperäistä n. k. nimellisarvoa monin kerroin korkeampi hinta. Osuuskuntatoiminnasta lankeaa sitävastoin pääasiallinen hyöty välittömästi jäsenten talouden tai ammatin hyväksi, ja itse osuuskunta saa, jos yleensä mitään, ainoastaa koh-

tuullisen voiton, joka sitäpaitsi aina, mikäli mahdollista, jaetaan jäsenten kesken. Tosin on muodostettava vararahasto, jonka avulla osuuskunnan varoja lisätään. Kuitenkaan ei vararahaston tarvitse eikä pidäkkään olla suuren. Ja kun yhdeltä puolen eroava jäsen ei saa mitään osuutta vararahastosta eikä vapaasti saa siirtää osuuttaan osuuskunnassa toiselle, sekä kun toiselta puolen osuuskuntaan tavallisesti liittyy uusia jäseniä, niin eivät osuuskunnan jäsenten osuudet voi joutua kaupan esineeksi eivätkä voi saada markkinaarvoa. On siis vaikea ajatella, että tällainen osuus voisi nousta osuusmaksun määrää korkeampaan hintaan.

Osakeyhtiössä ei koskaan voi olla vahvistettua osakkeiden lukumäärää enemmän osakkeita. Tosin on mahdollista lisätä tai vähentää osakepääomaa; mutta kunnes tämä on tapahtunut, täytyy osakkeiden luvun pysyä muuttumatta, samoin kuin asian laita on oleva lisäyksen ja vähennyksen jälkeenkin. Tällainen muutos voi sitäpaitsi tapahtua ainoastaan noudattamalla ankaria muodollisuuksia, joiden kautta ilmaistaan, että entisten määräysten sijassa nyttemmin uudet ovat voimassa.

Osuuskunnan tarkoituksena ei ole hävittää osakeyhtiötä tai tulla sen sijalle. Kummallakin yhteenliittymismuodolla on oma omituinen tehtävänsä. Jos tarkoituksena on alkaa todellinen liikeyritys ja päämääränä saada voittoa, niin valitaan mieluummin osakeyhtiömuoto. Jos taas on kysymys yrityksestä, jonka suoranaisena tarkoituksena ei ole rahallinen voitto, vaan pääomattomain henkilöiden auttaminen heidän yksityisessä taloudenhoidossaan ja ammatissaan, niin on valittava osuuskuntamuoto.

Suomen laki osuustoiminnasta ei luettele erilaisia osuuskunnan lajeja ja syystä kyllä, sillä osuuskunta soveltuu miltei jokaiseen yhteisen talouden tai ammatin lajiin. Lain mukaan on siis yhteistoiminta luonteinen taloudellisten tarkoitusperien saavuttamiseksi yleensä. Ainoastaan vakuutustoimeen nähden tekee meidän lakimme poikkeuksen, se kun näet kieltää osuuskunnan harjoittamasta vakuutusliikettä, koska järjestetyn vakuutustoiminnan rauhallisesti kehittyäkseen on katsottu alusta pitäen edellyttävän vahvempaa taloudellista pohjaa ja suurempaa pääomaa, kuin osuuskunnan on kuitu voivan tarjota.

Osuustoiminnan tavallisimmat muodot ovat: 1:o *kauppa-osuuskunnat*, joiden tarkoituksena on kuluttajien elin- ja muiden kotitarpeiden hankkiminen kohtuuhinnoista jäsenilleen; 2:o *rakennus-osuuskunnat*, joiden tarkoituksena on kokonaisilla pienilä, määräajoittain suoritettavilla maksuja hankkia jäsenilleen terveellisiä asuntoja joko heidän omikseen tai asuttavikseen pitkäksi ajaksi; 3:o *tuotto-osuuskunnat*, joiden tehtävänä on vakuutta vastaan, autamalla etumaksuja ja lainoja yhteisesti koottuista varoista, tyydyttää jäsenten lainantarpeita; 4:o *ammattilain mukaiset osuuskunnat*, joiden tarkoituksena on parantaa jäsenten taloudellista asemaa vähentämällä heidän kustannuksiaan ainoalla harjoitettaisessa, osaksi hankkimalla halpaan hintaan raakaaineita (raaka-aine eli osto-osuuskunnat), osaksi edistämällä työn tuotteiden menekkiä (myyntiosuuskunnat), osaksi hankkimalla kalliita ja harvoin tarvittavia työnsoitta (työtoe- ja konttoriosuuskunnat) sekä 5:o *tuotanto-osuuskunnat*, joiden tarkoituksena on yhteiseen laskuun ja pääasiallisesti jäsenten omalla työllä tuottaa valmiita tuotteita, jotka sitten myydään yhteiseen laskuun.

tuullisen voiton, joka siitäpaitsi — niin, mikäli mahdollista, jaetaan jäsenten kesken. Tosin on muodostettava varanrahasto, jonka avulla osuuskunnan varoja lisätään. Kuitenkaan ei varanrahasto tarvitse eikä pidäkkään olla suuren. Ja kun yhdellä puolen ernava jäsen ei saa mitään osuutta varanrahastosta eikä vapaasti kun siirtää osuuttaan osuuskunnassa toiselle, sekä kun toiselta puolen osuuskuntaan tavallisesti liittyy uusia jäseniä, niin eivät osuuskunnan jäsenten osuudet voi poutun kaupan esineeksi eivätkä voi saada markkinarvon. On siis vaikea ajatella, että tällainen osuus voisi uoista osuusmaksun määrää korkeampaan nimiaan.

Osakeyhtiössä ei koskaan voi olla vahvistettua osakkeiden lukumäärää enemmän osakkeita. Tosin on mahdollista lisätä tai vähentää osakepääomna; mutta kuinnes tämä on tapahtunut, täytyy osakkeiden luvun pysyä muuttumatta, sanoin kuin asian laita on oleva lisäyksen ja vähennyksen jälkeenkin. Tällainen muutos voi siitäpaitsi tapahtua ainoastaan noudattamalla ankaria muodollisuuksia, joiden kautta ilmaistaan, että entisten määräysten sijassa nyttemmin uudet ovat voimassa.

Osuuskunnan tarkoituksena ei ole häviittää osakeyhtiöta tai tolla sen sijalle. Kummallakin yhteenliittymismuodolla on oma omituinen tehtävänsä. Jos tarkoituksena on alkun todellinen liikeyritys ja päämääränä saada voittoa, niin valitaan mieluummin osakeyhtiömuoto. Jos taas on kysymys yrityksestä, jonka suoraanaisena tarkoituksena ei ole rahallinen voitto, vaan pääomattomain henkilöiden auttaminen heidän yksityisessä taloudenhoidossaan ja ammatissaan, niin on valittava osuuskuntamuoto.

Suomen laki osuustoiminnasta ei luettele erilaisia osuuskunnan lajeja ja syystä kyllä, sillä osuuskunta soveltuu miltei jokaiseen yhteisen talouden tai ammatin lajiin. Lain mukaan on siis yhteistoiminta luvallinen taloudellisten tarkoitusperien saavuttamiseksi yleensä. Ainoastaan vakuutustoimeen nähden tekee meidän lakimme poikkeuksen, se kun näet kieltää osuuskunnan harjoittamasta vakuutusliikettä, koska järjestetyn vakuutustoiminnan rauhallisesti kehittyäkseen on katsottu alusta pitäin edellyttävän vahvempaa taloudellista pohjaa ja suurempaa pääomaa, kuin osuuskunnan on luultu voivan tarjota.

Osuustoiminnan tavallisimmat muodot ovat: 1:o *kauppa-osuuskunnat*, joiden tarkoituksena on kunnollisten elin- ja muiden kotitarpeiden hankkiminen kohtuhinnoista jäsenilleen; 2:o *rakennus-osuuskunnat*, joiden tarkoituksena on kokoamalla pieniä, määräajoittain suoritettavia maksuja hankkia jäsenilleen terveellisiä asuntoja joko heidän omikseen tai asuttavikseen pitkäksi ajaksi; 3:o *luotto-osuuskunnat*, joiden tehtävänä on vakuutta vastaan, antamalla etumaksuja ja lainoja yhteisesti kootuista varoista, tyydyttää jäsenten lainaustarpeita; 4:o *ammatittain muodostetut osuuskunnat*, joiden tarkoituksena on parantaa jäsenten taloudellista asemaa vähentämällä heidän kustannuksiaan ammatin harjoittamisessa, osaksi hankkimalla halpaan hintaan raaka-aineita (raaka-aine eli osto-osuuskunnat), osaksi edistämällä työn tuotteiden menekkiä (myyntiosuuskunnat), osaksi hankkimalla kalliita ja harvoin tarvittavia työaseita (työase- ja koneosuuskunnat) sekä 5:o *tuotanto-osuuskunnat*, joiden tarkoituksena on yhteiseen laskuun ja pääasiallisesti jäsenten omalla työllä tuottaa valmiita tuotteita, jotka sitten myydään yhteiseen laskuun.

Osuustoiminnan ala ei rajoitu kuitenkaan tässä jaoituksessa esitettyihin muotoihin, koska, kuten jo on mainittu, osuuskunta kykenee tyydyttämään kaikkia erilaisia elämän ja sivistyksen tarpeita. Niinpä löytyy osuuskuntia yhteistä maanostoa varten, meijeriosuuskuntia, osuuskuntia, jotka yhteisellä vastuulla palvelevat yleisöä sananviennissä, matkakapineiden ja muun taväran kuljetuksessa, sekä kuljettamalla matkustajia veneillä, hevosilla j. n. e. loppumattomiin.

Koska osuustoiminnalla on taloudellinen tarkoitusperä, niin täytyy osuuskunnan pyrkiä muodostamaan omaa pääomaa, jotta yrityksen tasainen ja häiritsemätön kulku ja kehitys olisivat turvatut. Pääoman suuruutta ei kuitenkaan tarvitse kerta kaikkiaan määrätä eikä sitä tarvitse heti täydellisesti kerätä, vaan voidaan se koota vähitellen yrityksen kestäessä, osaksi myös siirtämällä siihen liikkeestä syntyvää voittoa. Tämän johdosta saattaa toisinaan tapahtua, että osuuskunnan, saadakseen tarpeellista luottoa, täytyy velvottaa jäseniään mieskohtaiseen vastuunalaisuuteen. Jottei kuitenkaan tällainen vastuunalaisuus kävisi rasittavaksi eikä vaikuttaisi peloittavasti, on se järjestetty lisämaksuvelvollisuudeksi, s. o. osuuskunnan saamamiehillä ei missään tapauksessa ole oikeutta kääntyä suorastaan jäsenten puoleen, ja edelleen tulee maksu vastuunalaisuuden nojalla kysymykseen ainoastaan silloin kun osuuskunta on luovuttanut varansa konkurssiin eikä saamamiehet ole saaneet täyttä maksua. Tämä vastuunalaisuus ei myöskään tule kysymykseen suuremmassa määrässä kuin että kultakin jäseneltä voidaan periä ainoastaan niin paljon kuin suhteellisen osittelun mukaan tulee hänen osalleen siitä määrästä, joka tarvitaan saamamiesten tyydyttämiseksi. Lisämaksuvelvollisuus saattaa olla rajaton

tai yksilön kozkeimpaan määrään rajoitettu, jonka yhtiö kuksan jäsenistä ole velvollinen neitään suorittamaan. Se selkeä luas, onko osuuskunta järjestettävä jäsenten lisämaksuvelvollisuuden rajoite vai voidaanko siitä vältää, ja onko edellisessä tapauksessa lisämaksuvelvollisuus oleva rajaton vai ainoastaan rajoitettu, riippuu osaksi osuuskunnan toiminnasta luonteesta, osaksi niiden osuusmaksujen suuruudesta, joita jäsenet itse vuosittaisen

tai vissiin korkeimpaan määrään rajoitettu, jonka yli ei kukaan jäsenistä ole velvollinen mitään suorittamaan. Se seikka taas, onko osuuskunta järjestettävä jäsenten lisämaksuvelvollisuuden nojalle vai voidaanko tätä välttää, ja onko edellisessä tapauksessa lisämaksuvelvollisuus oleva rajaton vai ainoastaan rajoitettu, riippuu osaksi osuuskunnan toiminnan laadusta, osaksi niiden osuusmaksujen suuruudesta, joita jäsenet itse voivat suorittaa.

II luku.

Osuuskunnan muodostaminen.

A) Perustaminen.

Osuuskuntaa ei voi perustaa vähempi luku henkilöitä kuin viisi, mutta kyllä suurempi. Toiselta puolen on tämä luku tarpeeksi suuri osuuskunnan muodostamiseksi, vaikkakin osuuskunta, kuten tavallista on, edellyttää useampain liittymistä; muut saattavat nimittäin yhtyä siihen sen perustamisen jälkeen. Niitä, jotka muodollisesti ovat perustaneet osuuskunnan, voidaan, eroitukseksi osuuskuntaan myöhemmin liittyneistä jäsenistä, nimittää perustajiksi. Osuuskuntaan voivat liittyä ainoastaan täysivaltaiset henkilöt; vaimo ainoastaan miehensä suostumuksella tai jos hänellä itsellä on valta hoitaa yksityisomaisuuttaan taikka, jos osuuskunnan jäsenet eivät ole lisämaksuun velvolliset, suorittamalla osuusmaksun sillä omaisuudella, jonka hän omalla työllään on ansainnut.

Osuuskunnan saattaa perustaa ainoastaan kirjallisesti. Perustajain on siis kokoonnuttava ja laadittava yhtiösopimus, joka sisältää

a) ilmoituksen, että he perustavat osuuskunnan ja liittyvät siihen jäseniksi ja hyväksyvät sille yhtiöjärjestyksen eli »säännöt»;

b) hyväksytyt säännöt;

c) ilmoituksen siitä, että perustajat ovat valinneet osuuskunnan hallituksen eli toimimiehet, ja näin valittujen toimimiesten nimet, ammatin ja kotipaikan; sekä niissä tapauksissa, jolloin säännöt sallivat jäsenten omistaa useamman kuin yhden osuuden;

d) kuinka monta osuutta kukin perustaja ottaa osuuskunnassa.

Perustajain on päivättävä ja allekirjoitettava sopimuskirja ja merkittävä siihen nimmittänsä ja kotipeikkansa. Sitäpaitsi on se varustettava kahden tunnetun ja luotettavan todistajan nimikirjoituksilla. Paras on laatia sopimuskirjaa kaksi kappaletta, niin että toisto voidaan käyttää vahvistusta luottaessa ja toinen jää osuuskunnan huostaan.

Suullinen sopimus osuuskunnan muodostamisesta on arvan mitätön. Jos tällaisen sopimuksen perusteella on ryhdyttu toimenpiteisiin, joista on syntynyt sitoumuksia kolmanteen miehen nähden, niin on kukin sopimuksen tehneistä mieskohtaisesti vastuunalainen sitoumusten täyttämisestä. Jos osuuskunta muodostettaissa on tehty suullisia välipuheita ilman että niitä on otettu yhtiösopimukseen, ovat ne myöskin mitättömiä.

Jotta osuuskunta on katsottava laillisesti perustetuksi ja olemassa olevaksi, vaaditaan lopuksi että vahvistus säännöille on saatu ja osuuskunta kirjattu kaupparekisteriin. Hallituksen ensimäinen tehtävä on siis pyytää säännöille vahvistusta sekä, sittenkuin se on saatu, ilmoittaa osuuskunta kaupparekisteriin kirjoitettavaksi. Anomus säännöjen vahvistamisesta on jätettävä läänin kuvernöörille, jonka on tutkittava sääntöjen laillisuus, ja siihen on liitettävä si sopimuskirja, joka on laadittu osuuskunta perustettaissa. Jos säännöt ovat yhtäpitävät lain määräysten kanssa ja osuuskunnan toiminta sellainen, että sitä lain mukaan saa harjoittaa, niin ei kuvernöörillä ole oikeutta kieltää vahvistusta. Kuitenkin on kuvernöörillä valta, jos osuuskunta harjoittaa laimanslikettä,

II luku.

Osuuskunnan muodostaminen.

A) *Perustaminen.*

Osuuskustan ei voi perustaa vähempi luku henkilöitä kuin viisi, mutta kyllä suurempi. Toiselta puolen on tämä luku tarpeeksi suuri osuuskunnan muodostamiseksi, vaikkakin osuuskunta, kuten tavallista on, ulottuttaa useampain liittymistä; muut säätävät nimittäin yhtyä siihen sen perustamisen jälkeen. Niitä, jotka muodollisesti ovat perustaneet osuuskunnan, voidaan, eroituksesi osuuskuntaan myöhemmin liittyneistä jäsenistä, nimittää perustajiksi. Osuuskuntaan voivat liittyä ainoastaan täysivaltaiset henkilöt; vaino ainoastaan michensä suostumuksella tai jos hänellä itsellä on valta hoitaa yksityisomaisuuttaan tarkka; jos osuuskunnan jäsenet eivät ole lisämaksuun velvollisat, vuorittamalla osuusmaksun sillä omaisuudella, jonka hän omalla työllään on ansainnut.

Osuuskunnan säätää perustaa ainoastaan kirjallisesti. Perustajain on siis kokoonnuttava ja laadittava yhtiösopimus, joka sisältää:

a) ilmoituksen, että he perustavat osuuskunnan ja liittyvät siihen jäseniksi ja hyväksyvät siile yhtiöjärjestyksen eli »säännöt»;

b) hyväksytyt säännöt;

c) ilmoituksen siitä, että perustajat ovat valinneet osuuskunnan hallituksen eli toimimiehet, ja näin valittujen toimimiesten minet, ammatin ja kotipaikan; sekä niissä tapauksissa, jolloin säännöt sallivat jäsenten omistaa useamman kuin yhden osuuden;

d) kuinka monta osuutta kukin perustaja ottaa osuuskunnassa.

Perustajain on päivättävä ja allekirjoitettava sopimuskirja ja merkittävä siihen ammattinsa ja kotipaikkansa. Sitäpaitsi on se varustettava kahden tunnetun ja luotettavan todistajan nimikirjoituksilla. Paras on laatia sopimuskirjaa kaksi kappaletta, niin että toista voidaan käyttää vahvistusta haettaessa ja toinen jää osuuskunnan huostaan.

Suullinen sopimus osuuskunnan muodostamisesta on aivan mitätön Jos tällaisen sopimuksen perusteella on ryhdytty toimenpiteisiin, joista on syntynyt sitoumuksia kolmanteen mieheen nähden, niin on kukin sopimuksen tehneistä mieskohtaisesti vastuunalainen sitoumusten täyttämisestä. Jos osuuskuntaa muodostettaissa on tehty suullisia välipuheita ilman että niitä on otettu yhtiösopimukseen, ovat ne myöskin mitättömiä.

Jotta osuuskunta on katsottava laillisesti perustetuksi ja olemassa olevaksi, vaaditaan lopuksi että vahvistus säännöille on saatu ja osuuskunta kirjoitettu kaupparekisteriin. Hallituksen ensimäinen tehtävä on siis pyytää säännöille vahvistusta sekä, sittenkuin se on saatu, ilmoittaa osuuskunta kaupparekisteriin kirjoitettavaksi. Anomus sääntöjen vahvistamisesta on jätettävä läänin kuvernöörille, jonka on tutkittava sääntöjen laillisuus, ja siihen on liitettävä se sopimuskirja, joka on laadittu osuuskuntaa perustettaissa. Jos säännöt ovat yhtäpitävät lain määräysten kanssa ja osuuskunnan toiminta sellainen, että sitä lain mukaan saa harjoittaa, niin ei kuvernöörillä ole oikeutta kieltää vahvistusta. Kuitenkin on kuvernöörillä valta, jos osuuskunta tarkoittaa lainausliikettä,

antaa erinäisiä lisämääräyksiä, jotka mahdollisesti pidetään tarpeellisina ja on asia sellaisessa tapauksessa alistettava senaatin tutkittavaksi.

B) Sääntöjen sisällys.

Jotta osuuskunnan säännöt voidaan vahvistaa, pitää niissä mainittaman:

1:ksi osuuskunnan nimi;

2:ksi se paikkakunta maassa, joka on pidettävä osuuskunnan kotipaikkana;

3:ksi osuuskunnan toiminta-ala;

4:ksi se rahamäärä, jolla jäsenet kukin ovat osuuskuntaan osallisia, kuinka tämä määrä on kerättävä, ja saako jäsen ottaa osaa osuuskuntaan useammalla kuin yhdellä osuusmaksulla;

5:ksi millä tavalla ja minkä määräinen vararahasto on osuuskunnan toiminnan varmentamiseksi muodostettava;

6:ksi vastaavatko osuuskunnan jäsenet osuuskunnan sitoumuksista ainoastaan sillä, minkä he osuus- ja muina maksuina ovat suorittaneet taikka olleet velkapäät jo suorittamaan, sekä osuuskunnan muilla varoilla, vai ovatko he sen ohessa velvolliset kukin rajoitettuun määrään saakka taikka rajattomasti tekemään sitoumusten suorittamiseksi tarvittavia lisämaksuja;

7:ksi ne perusteet, joiden mukaan voitto on käytettävä;

8:ksi miten osuuskunnan hallitus järjestetään ja kuinka pitkäksi ajaksi se valitaan;

9:ksi milloin tilinpäätös on tehtävä ja miten osuuskunnan tililaskut ja sen hallintoa tarkastetaan;

10:ksi minkä ajan kuluessa osuuskunnan varsinainen kokous on pidettävä;

11:ksi millä tavalla kokous kutsutaan kokoon ja miten muut tiedonannot osuuskunnan jäsenille toimitetaan.

Jos osuuskunta perustetaan määräajaksi, tai jos tililaskujen päätös on tehtävä kalenterivuoden osaltakin, taikka jos osuuskunnan liike on aiottu siihen kuuluvattomienkin henkilöiden käytettäväksi, on se säännöissä ilmoitettava.

Osuuskunnan nimen tulee sisältää sana »*osuuskunta*» tahi sanayhdistyksessä joko sana »*osuus*» taikka sana »*kunta*», eikä siinä saa olla henkilön nimeä.

Jos jäsenet eivät ole ollenkaan velvolliset lisämaksuun, taikka jos he ovat siihen ainoastaan rajoitetussa määrässä velvolliset, on se merkittävä lisämaalla nimeen, edellisessä tapauksessa sanat »*ilman lisämaksuvelvollisuutta*», ja jälkimäisessä tapauksessa sanat »*rajoitettu lisämaksuvelvollisuudella*», taikka näiden sanojen alkukirjaimet »*il. l.*» ja »*rj. l.*».

C) Kaupparekisteriin kirjoittaminen.

Ilmoituksen osuuskunnan kirjoittamisesta kaupparekisteriin pitää olla osuuskunnan koko hallituksen allekirjoittama ja sen tulee sisältää:

1:si päivä, milloin osuuskunta on perustettu, ja milloin sen säännöt on vahvistettu;

2:ksi osuuskunnan nimi (firma);

3:ksi osuuskunnan toiminta-ala;

4:ksi osuuskunnan kotipaikka;

5:ksi onko jäsenet velvolliset lisämaksuun osuuskunnan sitoumuksista, ja minkä verran;

antaa erinäisiä lisämääräyksiä, jotka mahdollisesti pidetään tarpeellisina ja on asia sellaisessa tapauksessa ulottuva sonantin tutkittavaksi.

B) Säännöjen sisältö.

Jotta osuuskunnan säännöt voidaan vahvistaa, pitää niissä mainittaman:

1:ksi osuuskunnan nimi;

2:ksi se paikkakunta maassa, joka on pidettävä osuuskunnan kotipaikkana;

3:ksi osuuskunnan toimiala;

4:ksi se tehtävä, jolla jäsenet kukin ovat osuuskunnan osallisia, käinkä tämä määrä on kerätävä, ja saako jäsen ottaa osaa osuuskuntaan useammailla kuin yhdellä osuusmaksulla;

5:ksi millä tavalla ja minkä määräinen vararahasto on osuuskunnan toiminnan varmentamiseksi muodostettava;

6:ksi vastaavatko osuuskunnan jäsenet osuuskunnan sitoumuksista ainoastaan sillä, minkä he osuus- ja muilla maksuilla ovat suorittaneet taikka olisot velkapäät jo suorittamaan, sekä osuuskunnan omilla varoilla, vai ovatko he sen ohessa velvolliset kukin rajoitettoim määrään saakka taikka rajattomasti tekemään sitoumusten suorittamiseksi tarvittavia lisämaksuja;

7:ksi ne perusteet joiden mukaan voitto on käytettävä;

8:ksi miten osuuskunnan tulline järjestetään ja kuinka pitkäksi ajaksi se valitaan;

9:ksi miltoin ellipäätös on tehtävä ja miten osuuskunnan tilitaskut ja sen laitoksen tarkastuksen

10:ksi minkä ajan kuluessa osuuskunnan varsinainen kokous on pidettävä;

11:ksi millä tavalla kokous kutsutaan kokoon ja miten muut tiedonannot osuuskunnan jäsenille toimitetaan.

Jos osuuskunta perustetaan määräajaksi, tai jos tililaskujen päätös on tehtävä kalenterivuoden osaltakin, taikka jos osuuskunnan liike on aiottu siihen kuulumattomienkin henkilöiden käytettäväksi, on se säännöissä ilmoitettava.

Osuuskunnan nimen tulee sisältää sana »*osuuskunta*» tahi sanayhdistyksessä joko sana »*osuus*» taikka sana »*-kunta*», eikä siinä saa olla henkilön nimeä.

Jos jäsenet eivät ole ollenkaan vellvolliset lisämaksuun, taikka jos he ovat siihen ainoastaan rajoitetussa määrässä velvolliset, on se merkittävä lisäämällä nimeen, edellisessä tapauksessa sanat »*ilman lisämaksuvelvollisuutta*», ja jälkimäisessä tapauksessa sanat »*rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella*», taikka näiden sanojen alkukirjaimet »*i. l.*» ja »*r. l.*»

C) Kaupparekisteriin kirjoittaminen.

Ilmoituksen osuuskunnan kirjoittamisesta kaupparekisteriin pitää olla osuuskunnan koko hallituksen allekirjoittama ja sen tulee sisältää:

1:si päivä, milloin osuuskunta on perustettu, ja milloin sen säännöt on vahvistettu;

2:ksi osuuskunnan nimi (firma);

3:ksi osuuskunnan toiminta-ala;

4:ksi osuuskunnan kotipaikka;

5:ksi ovatko jäsenet velvolliset lisämaksuun osuuskunnan sitoumuksista, ja minkä verran;

6:ksi millä tavalla kokous kutsutaan kokoon ja miten muut tiedonannot jäsenille toimitetaan;

7:ksi osuuskunnan hallituksena olevain toimitsijain nimet ja heidän kotipaikkansa; sekä

8:ksi kuka tahi kutka toimitsijoista ovat oikeutetut kirjoittamaan osuuskunnan toiminimen.

Ilmoitusta tulee seurata seuraavat asiakirjat:

1:ksi se sopimuskirja, jolla osuuskunta on perustettu; sekä

2:ksi se päätös, jolla säännöt on vahvistettu. Tämä päätös on liitettävä pääkirjana.

Ilmoitus kaupparekisteriin kirjoittamisesta on tehtävä kaupungissa maistraatille tahi järjestysoikeudelle ja maalla kruununvoudille.

Jos ilmoitus kaupparekisteriin tehdään asiamiehen kautta, on hakijain allekirjoitukset kaupungissa julkisen notarion ja maalla kruununnimismiehen tai kunnallislautakunnan esimiehen oikeiksi todistettava.

Kaikki ilmoitusasiakirjat ovat annettavat kaksinaisina, joista kuitenkin toisen kappaleen pitää olla kartoitetun, anomuskirjan ja valtakirjan 50 pennin ja liitteiden 25 pennin karttamerkillä.

Ilmoituskaavoja on saatavana maistraateilta, järjestysoikeuksilta ja kruununvoudeilta. Osuuskunnan rekisteröimisestä ei suoriteta mitään maksua.

Kaksikielisiä toiminimiä, joita on tarkoitus käyttää vaihtoehtoisesti, ei ole sallittu rekisteriin kirjoittaa, ja pitää toiminimen selvästi erota muista ennen kaupparekisteriin otetuista, vielä olemassa olevista toiminimistä.

Ennenkuin osuuskunta on kaupparekisteriin kirjoitettu, älköön omaisuutta osuuskunnan nimeen han-

kuinka, älköönkä sen puolesta kenettäkö tahansa vastatko. Jos joku siitä omaan tekee sitoumuksen omuuksiksen nimessä, vastatkoon siitä sitoumuksesta niinkuin omasta velastaan; jos heitä on useampia, vastatkoot siitä kukin omasta ja toistensa puolesta.

kittako, älköönkä sen puolesta kannettako tai vastattako. Jos joku sitä ennen tekee sitoumuksen osuuskunnan nimessä, vastatkoon siitä sitoumuksesta niinkuin omasta velastaan; jos heitä on useampia, vastatkoot siitä kukin omasta ja toistensa puolesta.

III luku.

Jäsenten oikeudet ja velvollisuudet.

A) Uusien jäsenten ottaminen osuuskuntaan ja osuuskunnasta eroaminen.

Osuuskunnalla on oikeus milloin tahansa ottaa uusia jäseniä, ja samoin on jäsenellä valta siitä erota, jolloin hänellä on oikeus saada takaisin yritykseen suorittamansa osuusmaksu, mikäli se voi tapahtua loukkaamatta saamamiesten vaatimuksia sekä muiden jäsenten yhtäläistä oikeutta. Kuitenkin voi säännöissä määrätä, ettei jäsen saa erota osuuskunnasta ennenkuin 2 vuotta on kulunut siitä kun hän liittyi osuuskuntaan.

Osuuskuntaan pyrkijän on annettava allekirjoittamansa ja kahden tunnetun ja luotettavan henkilön todistama kirjallinen ilmoitus halustaan tulla osuuskunnan jäseneksi. Jos osuuskunta hyväksyy hänet jäseneksi, katsotaan hän heti osuuskuntaan kuuluvaksi, huolimatta siitä onko hän ja koska saanut tiedon osuuskunnan päätöksestä, ja vastaa samoin kuin muutkin kaikista sitoumuksista, mitä osuuskunnalla on hänen siihen ruvetessaan. Jäsenten ottaminen on osuuskunnan hallituksen asia, ellei säännöissä ole toisin määrätty.

Jos jäsen taas haluaa erota, on hänen osuuskunnan hallitukselle jätettävä allekirjoittamansa ja kahden tunnetun ja luotettavan henkilön todistama kirjallinen eroamisilmoitus. Jos osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, on sekä liittymis- että eroamisilmoitusta annettava kaksi kappaletta; ja on

[illegible] tapauksissa hallituksen toimesta eroamis- [illegible] ilmoitettava paikkakunnan kruununvouduille [illegible] kaupungissa maistraatille taikka järjestysoikeu- [illegible] jolloin yksi kappale eroamisilmoitusta on mu- [illegible] siirettävä. Jos eroava jäsen itse tahtoo tehdä [illegible] ilmoituksen, niin on hän siihen oikeutettu ja [illegible] hänen sitä varten pyynnöstä saada takaisin osuus- [illegible] hallituksella toinen kappale irtisanomiskirjaa, [illegible] hallituksen on merkittävä todistus osan saa- [illegible]

Siitenkun jäsen on irtisanoutunut, on hän osuus- [illegible] vapaa siitä tilinpäätöspäivästä alkaen, joka [illegible] kuukauden kuluttua irtisanomisen jälkeen [illegible] sattuu. Jos tilinpäätös toimitetaan vuosittain [illegible] kuun 31 p:nä, on irtisanominen ilmoitettava [illegible] viimeistään 31 p:nä edellä kuluvaa tokakuuta, [illegible] eroava tahtoo olla vapaa siitä seurauksen joulu- [illegible] 31 p:stä; jos eroamisilmoitus tehdään myöhem- [illegible], on hänen pysyttävä osuuskunnassa koko seu- [illegible] vuosi. Jos osuuskunnan jäsenet ovat velvollisel- [illegible] maksuun, tulee irtisanomisen, jotta eroaminen sen [illegible] tulla voi tapahtua, olla ilmoitettu kruunuvou- [illegible] sisäänkirjoitettavaksi.

Jos osuuskunnan omaisuus on luovutettu kon- [illegible] taikka sen pesää osuuskunnan purkamista [illegible] ulettu selvittää *vuoden kuluessa siitä päivästä, [illegible] jäsenen olisi eroamisilmoituksen nojalla pitänyt [illegible]* on eroamisilmoitus, jolla muuten olisi ollut [illegible] kokonaan tehoton. Kuitenkaan ei jäsen, joka [illegible] on ilmoittanut eroavansa, missään tapauksessa [illegible] maksuun velvollinen sitoumuksesta, joka on [illegible] *sen jälkeen* kuin eroamisilmoitus on ilmoitettu [illegible] kirjoitettavaksi kaupparekisteriin.

III luku.

Jäsenten oikeudet ja velvollisuudet.

A) Uusien jäsenten ottaminen osuuskuntaan ja osuuskunnasta eroaminen.

Osuuskunnalla on oikeus milloin tahansa ottaa uusia jäseniä, ja samoin on jäsenellä valta siitä erota, jolloin häneellä on oikeus saada takaisin yritykseen suorittamansa osuusmaksu, mikäli se voi tapahtua konkkamatta saamamiesten vaatimuksia sekä muiden jäsenten yhtäläisiä oikeutta. Kuitenkin voi säännöissä määrätä, ettei jäsen saa erota osuuskunnasta ennenkuin 2 vuotta on kulunut siitä kun hän liittyi osuuskuntaan.

Osuuskuntaan pyrkijän on annettava allekirjoittamansa ja kahden tunnetun ja luotettavan henkilön todistama kirjallinen ilmoitus halustaan tulla osuuskunnan jäseneksi. Jos osuuskunta hyväksyy hänet jäseneksi, katsotaan hän heti osuuskuntaan kuuluvaksi, huolimatta siitä onko hän ja koska saanut tiedon osuuskunnan päätöksestä, ja vastaa samoin kuin muutkin kaikista sitoumuksista, mitä osuuskunnalla on hänen siihen ruvetessaan. Jäsenten ottaminen on osuuskunnan hallituksen asia, ellei säännöissä ole toisin määrätty.

Jos jäsen taas haluaa erota, on hänen osuuskunnan hallitukselle jätettävä allekirjoittamansa ja kahden tunnetun ja luotettavan henkilön todistama kirjallinen eroamisilmoitus. Jos osuuskunnan jäsenet ovat rajattomasti velvolliset, on sekä liittymis- että eroamisilmoitusta annettava kaksi kappaletta; ja on

mainituissa tapauksissa hallituksen toimesta eroamisesta heti ilmoitettava paikkakunnan kruununvoudille tahi kaupungissa maistraatille taikka järjestysoikeudelle, jolloin yksi kappale eroamisilmoitusta on mukaan liitettävä. Jos eroava jäsen itse tahtoo tehdä tämän ilmoituksen, niin on hän siihen oikeutettu ja pitää hänen sitä varten pyynnöstä saada takaisin osuuskunnan hallitukselta toinen kappale irtisanomiskirjaa, johon hallituksen on merkittävä todistus osan saamisesta.

Sittenkun jäsen on irtisanoutunut, on hän osuuskunnasta vapaa siitä tilinpäätöspäivästä alkaen, joka kahden kuukauden kuluttua irtisanomisen jälkeen ensinnä sattuu. Jos tilinpäätös toimitetaan vuosittain joulukuun 31 p:nä, on irtisanominen niinmuodoin tehtävä viimeistään 31 p:nä edellä kuluvaa lokakuuta, jos eroava tahtoo olla vapaa sitä seuraavan joulukuun 31 p:stä; jos eroamisilmoitus tehdään myöhemmin, on hänen pysyttävä osuuskunnassa koko seuraava vuosi. Jos osuuskunnan jäsenet ovat velvolliset lisämaksuun, tulee irtisanomisen, jotta eroaminen sen perustalla voi tapahtua, olla ilmoitettu kruununvoudille sisäänkirjoitettavaksi.

Jos osuuskunnan omaisuus on luovutettu konkurssiin taikka sen pesää osuuskunnan purkamista varten alettu selvittää *vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin jäsenen olisi eroamisilmoituksen nojalla pitänyt erota,* on eroamisilmoitus, joka muuten olisi ollut laillinen, kokonaan tehoton. Kuitenkaan ei jäsen, joka täten on ilmoittanut eroavansa, missään tapauksessa ole lisämaksuun velvollinen sitoumuksesta, joka on syntynyt *sen jälkeen* kuin eroamisilmoitus on ilmoitettu sisäänkirjoitettavaksi kaupparekisteriin.

Jos jäsen kuolee, ei hänen oikeudenomistajillaan ole valtaa, ellei säännöissä toisin ole määrätty, ruveta vainajan sijaan osuuskuntaan. Perilliset nauttivat, ellei säänöissä toisin ole sanottu, ainoastaan samaa oikeutta, kuin jos vainaja olisi ilmoittanut eroavansa ja hänen olisi pitänyt osuuskunnasta erota ensintulevana tilinpäätöspäivänä. Jos siis jäsen on kuollut kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen edellä, ovat hänen oikeudenomistajansa kuitenkin oikeutetut ja velvolliset tilinpäätöksessä eroamaan osuuskunnasta.

Jos jäsen tuomioistuimen päätöksellä on julistettu kansalaisluottamuksen menettäneeksi, on osuuskunnalla oikeus erottaa hänet, vaikk'ei sellaista olisi säännöissä edellytettykään. Tällainen erotettu jäsen nauttii samaa oikeutta kuin ylempänä on sanottu kuolleen jäsenen oikeudenomistajista s. o. hän eroaa ensintulevana tilinpäätöspäivänä huolimatta irtisanomisajasta tai siitä, kuinka kauvan ennen erottaminen on tapahtunut.

B) Jäsenten vastuunalaisuus osuuskunnan velasta.

Kuten jo on mainittu täytyy osuuskunnan usein perustaa toimintansa siihen, että jäsenet paitsi osuusmaksuillaan myöskin *mieskohtaisesti* joko rajattomasti tai rajoitettuun määrään saakka vastaavat osuuskunnan velasta. Jotta tämä asianhaara jokaisessa erityisessä tapauksessa voitaisiin järjestää osuuskunnan tarkoitusperää ja toimintaa vastaavalla tavalla, sallii laki niiden, jotka muodostavat osuuskunnan, itse harkita, onko heidän tarkoituksensa saavuttamiseksi tällainen mieskohtainen vastuunalaisuus tarpeellinen vai eikö. Tästä johtuu, että osuuskunnat vastuunalaisuuteen nähden voivat olla kolmenlaisia, nimittäin:

3 kai sellaisia, joissa jäsenet *ovat vapaat kaikesta* [illegible] *vastuunalaisuudesta* ja velkojat voivat [illegible] maksun saatavistaan ainoastaan osuuskunnan [illegible] varoista;

4 kai sellaisia, joissa jäsenet tosin mieskohtaisesti, [illegible] ainoastaan *niissä säännöissä määrättyyn nähden [illegible] vastaavat* osuuskunnan sitoumuksista; sekä

5 kai sellaisia, joissa jäsenet *rajattomasti* ovat [illegible] mieskohtaiset osuuskunnan velasta ja muista sitoumuksista.

Kuitenkaan ei rajoitettu eikä rajatonkaan vastuunalaisuus ole vastuunalaisuutta ensi kädessä, vaan he vastaavat ainoastaan velvollisuuden täyttää vajaus [illegible] tapauksissa, jolloin saamamiehet eivät [illegible] varoista saa täyttä maksua. Vastuunalaisuus on tosin kaikkiyhteinen, mutta ei kuitenkaan ovat [illegible] Päävastoin voidaan yksityiseltä jäsenelta [illegible] vaatia ainoastaan sen verran kuin vajauksesta tulee hänen osalleen sen osuuden mukaan laskettuna, mikä hänellä on osuuskunnassa, ja ainoastaan siinä tapauksessa, ettei yksi tai useammat jäsenet voi maksua osannsa vajauksesta, on muiden jäsenten velvollisuus suoritttaa näiden osat; näissäkin tapauksissa tapahtuu suoritus suhteellisesti jäsenten osuuksien mukaan. Lopuksi seuraa lisäksi ettei vielä osuuskunnan saamamiehet milloinkaan ole oikeutetut suoraastaan kääntymään osuuskunnan yksityisten jäsenten puoleen eikä lain kautta lukemaan heiltä [illegible] saatavisaan.

Osuuskunnan jäsenten mieskohtainen vastuunalaisuus on siis aina ainoastaan *lisämaksuvelvollisuutta*, johon jäsenet ovat velvoitetut vasta silloin, kun osuuskunnan varat ovat luovutetut konkarssiin eikä osuus-

Jos jäsen kuolee, ei hänen oikeudenomistajillaan ole valtaa, ellei säännöissä toisin ole määrätty, ruveta valmijan sijaan osuuskuntaan. Perilliset nauttivat, ellei säännöissä toisin ole sanottu, ainoastaan samaa oikeutta, kuin jos vainaja olisi ilmoittanut eroavansa ja hänen olisi pitänyt osuuskunnasta erota ensintulevana tilinpäätöspäivänä. Jos siis jäsen on kuollut kahden kuukauden kulussa tilinpäätöksen edellä, ovat hänen oikeudenomistajansa kuitenkin oikeutetut ja velvolliset tilinpäätöksessä eroamaan osuuskunnasta.

Jos jäsen tuomioistuimen päätöksellä on julistettu kunsalaisluottamuksen menettäneeksi, on osuuskunnalla oikeus erottaa hänet, vaikk'ei sellaista olisi säännöissä edellytettykään. Tällainen erotettu jäsen nauttii samaa oikeutta kuin ylempänä on sanottu kuolleen jäsenen oikeudenomistajista s. o. hän eroaa ensintulevana tilinpäätöspäivänä huolimatta irtisanomisajasta tai siitä, koska kauvan ennen erottamisen ep tapahtunut.

B) Jäsenten vastuunalaisuus osuuskunnan velasta.

Kuten jo on mainittu täytyy osuuskunnan useim perustaa toimintansa siihen, että jäsenet paitsi osuusmaksuillaan myöskin *mieskohtaisesti* joko rajattomästi tai rajoitettuna määrään saakka vastaavat osuuskunnan velasta. Jotta tämä asianhaara jokaisessa erityisessä tapauksessa voitaisiin järjestää osuuskunnan tarkoitusperän ja toimintaa vastaavalla tavalla, sallii laki niiden, jotka muodostavat osuuskunnan, itse harkita, onko heidän tarkoituksensa saavuttamiseksi tällainen mieskohtainen vastuunalaisuus tarpeellinen vai eikö. Tästä johtuu, että osuuskunnat vastuunalaisuuden suhden voivat olla kolmenlaisia, nimittäin:

1:ksi sellaisia, joissa jäsenet *ovat vapaat kaikesta mieskohtaisesta vastuunalaisuudesta* ja velkojat voivat saada maksun saatavistaan ainoastaan osuuskunnan omista varoista;

2:ksi sellaisia, joissa jäsenet tosin mieskohtaisesti, mutta ainoastaan *vissiin säännöissä määrättyyn määrään saakka* vastaavat osuuskunnan sitoumuksista; sekä

3:ksi sellaisia, joissa jäsenet *rajattomasti* ovat vastuunalaiset osuuskunnan velasta ja muista sitoumuksista.

Kuitenkaan ei rajoitettu eikä rajatonkaan vastuunalaisuus ole vastuunalaisuutta ensi kädessä, vaan ne sisältävät ainoastaan velvollisuuden täyttää vajaus sellaisissa tapauksissa, jolloin saamamiehet eivät osuuskunnan varoista saa täyttä maksua. Vastuunalaisuus on tosin kaikkiyhteinen, mutta ei kuitenkaan ensi kädessä. Päinvastoin voidaan yksityiseltä jäseneltä suorastaan vaatia ainoastaan sen verran kuin vajauksesta tulee hänen osalleen sen osuuden mukaan laskettuna, mikä hänellä on osuuskunnassa, ja ainoastaan siinä tapauksessa, ettei yksi tai useammat jäsenet voi maksaa osaansa vajauksesta, on muiden jäsenten velvollisuus suorittaa näiden osat; näissäkin tapauksissa tapahtuu suoritus suhteellisesti jäsenten osuuksien mukaan. Lopuksi seuraa tästä, etteivät osuuskunnan saamamiehet milloinkaan ole oikeutetut suorastaan kääntymään osuuskunnan yksityisten jäsenten puoleen eikä lain kautta hakemaan heiltä ulos saataviaan.

Osuuskunnan jäsenten mieskohtainen vastuunalaisuus on siis aina ainoastaan *lisämaksuvelvollisuutta*, johon jäsenet ovat velvoitetut vasta silloin, kun osuuskunnan varat ovat luovutetut konkurssiin eikä osuus-

kunnan varat riitä velkojen maksamiseen. Tähän ei kuitenkaan vaadita, että lopputili konkurssissa on tapahtunut. Vajaus katsotaan olevan olemassa niin pian kuin konkurssipesän varma omaisuus s. o. sen varmat saatavat ja muut riidattomat varat ovat rahaksi muutetut ja ehdotus niiden jakamiseksi velkojille on laadittu, jolleivät saamamiehet tämän ehdotuksen mukaan saa täyttä maksua; ja on jäsenten heidän välillään toimitetun osittelun mukaan täytettävä ne määrät, jotka velkojain saatavista vielä jäävät suorittamatta. Vasta tässä kohdassa on ero rajoitetun ja rajoittamattoman vastuunalaisuuden välillä. Viimeksi mainitussa tapauksessa on jokainen jäsen velvollinen maksamaan vajaus-osuutensa koko määrän. Jos vastuunalaisuus on rajoitettu, ei jäseneltä saa ulosottaa hänen säännöissä määrättyä lisämaksuvelvollisuuttaan suurempaa määrää, vaikkakin vajauksen osittelun mukaan kunkin jäsenen osalle suurempi määrä tulisikin. Jos otaksutaan esimerkiksi, että se summa, jonka osuuskunnan jäsenten pitäisi täyttää, on 500 markkaa, ja jäseniä on 20, joista kullakin on yksi osuus, niin tulisi kunkin jäsenen osalle vajauksesta 25 markkaa; mutta siitä huolimatta voidaan, jos jäsenten lisämaksuvelvollisuus on rajoitettu 20 markkaan, ulosottaa kultakin jäseneltä ainoastaan viimeksi mainittu summa. Lisämaksuvelvollisuuden saattavat osuuskunnan jäseniä vastaan voimaan sen konkurssipesän toimitsijamiehet. Tätä tarkoitusta varten on heidän ensin laadittava suunnitelma sen velkamäärän osittelua varten, joka jäsenten on maksettava. Sanottu määrä käy, kuten jo on mainittu, selville ehdotuksesta niiden varojen jakamiseksi, jotka ovat kertyneet konkurssi-

[illegible] varmojen santavien perimisen ja sen muun riitaisuuden rahakeinuttamisen kautta. Jotta [illegible] kaan yhden tai toisen jäsenen kykenemättömyys [illegible] sivan täydellisesti suorittaa lisämaksua tekisi [illegible] uutta osittelua järpeelliseksi, on sanottu [illegible] asianhaarain mukaan lisättävä, kuitenkin enintään neljänneksellä. Täten saatu summa ositelaan [illegible] kun osuuskunnan jäsenten suoritettavaksi kunkin [illegible] mukaan osuuskunnassa, jonka jälkeen osittelu[illegible] merkitään, kuinka paljon kunkin jäsenen [illegible] osuuskunnalle maksettava. Täten laadittu osittelu[illegible] ynnä se jakoehdotus, johon osittelulohjelma [illegible] tu, ovat sitten asettettavat nähtäviksi asianmukaisesti kuulutelussa velkojain ja osuuskunnan jäsenten [illegible] kokouksessa. Jos joku tahtoo moittia osittelu[illegible] ohjelmaa, niin on se tehtävä konkurssipesän toimitsijamiehille annetun laasteen nojalla paikkakunnan alioikeudessa, ja on tällainen laaste annettava tiedoksi toimitsijamiehille kolmessakymmenessä päivässä ylämainitun kokouksen jälkeen.

Sittenkun osittelulohjelma on ollut esille asettettuna, kehottavat konkurssipesän toimitsijat, sillä tavalla kuin tiedonannot säännöjen mukaan jäsenille ovat toimitettavat, osuuskunnan jäseniä kolmessakymmenessä päivässä suorittamaan kukin sen määrän, joka osittelulohjelmassa on merkitty hänen maksettavaksen. Jos joku tai jotkut laiminlyövät maksuvelvollisuutensa, on toimitsijamiehillä ilman muuta oikeus pyytää asianomaista ulosottomiestä toimittamaan ulosotto laiminlyöneitä ja myöntään ulosotetta omaisuus, vaikkei osittelusta mahdollisesti olisi tehty moite tuomioistuimessa; muuta jos oikeudenkäynti osittelun moittimisesta on vireille pantu, saavat toimitsijamiehet ainoaa-

kunnan varat niiden velkojen maksamiseen. Tähän ei kuitenkaan voidita, että lopputili konkurssissa on tapahtunut. Vajaus katsotaan olevan olemassa niin pian kuin konkurssipesän varma omaisuus s. o. sen varmat saatavat ja muut ehdottomat varat ovat rahaksi muutetut ja ehdotus niiden jakamiseksi velkojille on laadittu, jolleivät saamamiehet tämän ehdotuksen mukaan saa täytä maksua; ja on jäsenten heidän vähäisään toimitetun esittelon mukaan täytettävä ne määrät, jotka velkojain saatavista vielä jäävät suorittamatta. Vastuu tässä kohdassa on eno rajoitettun ja rajoittamattoman vastuunalaisuuden välillä. Viimeksi mainitussa tapauksessa on jokainen jäsen velvollinen maksamaan vajaus-osuutensa koko määrän. Jos vastuunalaisuus on rajoitettu, ei jäsenellä saa ulosottaa hänen säännöissä määrättyä lisämaksuvelvollisuuttaan suurempaa määrää, vaikkakin vajauksen osittelun mukaan kunkin jäsenen osalle suurempi määrä tulisikin. Jos maksukaan esimerkiksi, että se summa, jonka osuuskunnan jäsenten pitäisi täyttää, on 500 markkaa, ja jäsenilä on 20, joista kuitakin on yksi osuus, niin tulisi kunkin jäsenen osalle vajauksesta 25 markkaa, mutta siitä huolimatta voidaan, jos jäsenten lisämaksuvelvollisuus on rajoitettu 20 markkaan, ulosottaa kuitakin jäseneltä ainoastaan viimeksi mainittu summa. Lisämaksuvelvollisuuden saattavat osuuskunnan jäsenilä vastaan voimassa sen konkurssipesän toimitsijamiehet. Tätä tarkoitusta varten on heidän myös laadittava suunnitelma sen velkamäärän osittelun varten, joka jäsenten on maksettava. Sanottu määrä käy kuten jo on mainittu selville ehdotuksesta niiden varojen jakamiseksi, jotka ovat kertyneet konkurssi-

pesän varmojen saatavien perimisen ja sen muun riidattoman omaisuuden rahaksimuuttamisen kautta. Jotta ei kuitenkaan yhden tai toisen jäsenen kykenemättömyys aivan täydellisesti suorittaa lisämaksua tekisi jäännöksen uutta osittelua tarpeelliseksi, on sanottu määrä asianhaarain mukaan lisättävä, kuitenkin enintään neljänneksellä. Täten saatu summa ositetaan kaikkien osuuskunnan jäsenten suoritettavaksi kunkin osuuden mukaan osuuskunnassa, jonka jälkeen ositteluohjelmaan merkitään, kuinka paljon kunkin jäsenen on osuuskunnalle maksettava. Täten laadittu ositteluohjelma ynnä se jakoehdotus, johon ositteluohjelma perustuu, ovat sitten asetettavat nähtäviksi asianmukaisesti kuulutetussa velkojain ja osuuskunnan jäsenten yhteisessä kokouksessa. Jos joku tahtoo moittia ositteluohjelmaa, niin on se tehtävä konkurssipesän toimitsijamiehille annetun haasteen nojalla paikkakunnan alioikeudessa ja on tällainen haaste annettava tiedoksi toimitsijamiehille kolmessakymmenessä päivässä ylläminitun kokouksen jälkeen.

Sittenkun ositteluohjelma on ollut esille asetettuna, kehottavat konkurssipesän toimitsijat, sillä tavalla kuin tiedonannot sääntöjen mukaan jäsenille ovat toimitettavat, osuuskunnan jäseniä kolmessakymmenessä päivässä suorittamaan kukin sen määrän, joka ositteluohjelmassa on merkitty hänen maksettavakseen. Jos joku tai jotkut laiminlyövät maksuvelvollisuutensa, on toimitsijamiehillä ilman muuta oikeus pyytää asianomaista ulosottomiestä toimittamaan ulosotto laiminlyöneiltä ja myömään ulosotettu omaisuus, vaikkakin osittelusta mahdollisesti olisi tehty moite tuomioistuimessa; mutta jos oikeudenkäynti osittelun moittimisesta on vireille pantu, saavat toimitsijamiehet ainoas-

taan panttia tai takuuta vastaan ulosottomieheltä nostaa sen, mitä ulosotetun tavaran myymisen kautta on kertynyt.

Jos toimitetun ulosottoyrityksen taikka ulosottomiehen antaman todistuksen mukaan yhdeltä taikka useammalta jäseneltä ei heti voida ulossaada, mitä heidän ositteluohjelman mukaan olisi pitänyt maksaa, ositellaan edelleen puuttuva määrä muiden jäsenten maksettavaksi, ja menetellään sitten samoin kuin ensimäisessäkin osittelussa, paitsi ettei tätä jälkimäistä ositteluohjelmaa tarvitse asettaa esille missään kokouksessa.

C) Jäsenen osuusmaksut ja oikeus niiden takaisin saamiseen.

Jokaisessa osuuskunnassa ovat jäsenet osallisia jollakin rahamäärällä, jonka suuruus on säännöissä ilmoitettava. Tätä rahamäärää kutsutaan osuusmaksuksi. Ei mikään estä sallimasta jäsenen ottaa osaa osuuskuntaan useammalla osuusmaksulla. Sen, joka suorittaa yhden osuusmaksun, sanotaan siten hankkivan itselleen yhden *osuuden,* sillä, joka on suorittanut kaksi, on kaksi osuutta j. n. e.

Ei ole välttämätöntä että osuusmaksut maksetaan yhdellä kertaa tai että ne edes kokonaan suoritetaan käteisessä rahassa. Säännöissä voidaan määrätä, että ainoastaan joku osa kustakin osuusmaksusta, kuitenkaan ei vähemmän kuin puoli, suoritetaan välittömällä sisäänmaksulla. Jäännös voidaan kerätä panemalla talteen jäsenelle tulevaa voittoa. Mutta niin kauvan kuin jäsenen osuusmaksu ei ole täyteen määräänsä suoritettu, on vähintäin puolet hänen voitto-

suoritettavut. Mutta, koska se osa osuuskunnan varoista, jonka muodostavat osuusmaksut, saattaa olla alituisten vaihtelujen alainen sen johdosta että jäsenillä on vapaa valta erota ja silloin ottaa ulos osuusmaksunsa, on käynyt välttämättömäksi erottaa toisistaan kaksi lajia osuuskunnan pääomaa, nimittäin: *osuusmaksurahasto*, jonka suuruus riippuu jäsenlavusta ja niinmuodoin on vaihteleva, sekä *vararahasto*, joka koetaan pääasiallisesti siirtämällä siihen voitton eikä vaihtele samalla tavalla kuin jäsenluku. Osuusmaksurahasto ei koskaan voi kohota suoritettujen osuusmaksujen summaa suuremmaksi, mutta saattaa kyllä olla pienempi, jos osuuskunnan toiminta on tuottanut tappioita. Osakeyhtiössä käytetään ensiksi vararahastoa syntyneen tappion korvaamiseen, ja sen mä täytyy olla kokonaan kulutettu, enneenkuin mitään osaa osakepääomasta voidaan siihen käyttää. Siitä vastoin on osoittautunut osuuskunnassa aivan päinvastainen. Siitenkuin nimittäin osuuskunnan varain yhteenlasketusta arvosta on vähennetty mahdollisesti löytyvä velka, on ylijäämä ensi sijassa laskettava edellisen tilipäätöksen näyttämän vararahaston osaksi, ja vasta siitenkuin tämä on täytetty, osuusmaksurahaston osaksi. Jos on tullut tappioita, kohtaa se niinmuodoin ensi kädessä osuusmaksurahastoa. Juuri tästä syystä osoittaa jäsenen suorittama osuusmaksu ainoastaan koko kimmnan määrän, jonka hän eroteessaan osuuskunnasta voi saada takaisin, mutta ei suinkaan aina sitä määrää, joka hänen todellisuudessa tulee saada takaisin. Tämä riippuu nimittäin kokonaan osuusmaksurahaston jäljellähälevasta määrästä, ja hän saa ainoastaan sen, mitä juttaessa sanottu määrä kaikkien suoritettujen osuusmaksujen kesken tulee hänen suoritta-

osuudestaan siihen pantava siksi, kunnes se on täysin suoritettu.

Jäsen, joka ilmoittaa eroavansa tai eroitetaan, saa vuoden kuluttua siitä tilinpäätöspäivästä, jona hän on osuuskunnasta eronnut, ulos suorittamansa osuusmaksun, mikäli osuuskunnan varat tilinpäätöksen mukaan siihen riittävät vararahastoon ryhtymättä ja muiden jäsenten yhtäläistä oikeutta loukkaamatta. Jos on esimerkiksi kymmenjäseninen osuuskunta, jossa jäsenillä yhteensä on 20 liikeosuutta, joita kutakin vastaa 100 markan suuruinen osuusmaksu, niin on osuuspääoma 2,000 markkaa. Jos nyt joku jäsen, jolla on kolme osuutta ja niinmuodoin on suorittanut kolme sadan markan osuusmaksua eli sisäänmaksanut kaikkiaan 300 markkaa, tahtoo erota, saa hän, jos osuuskunnan koko osuuspääoma on tallella, takaisin koko summan 300 markkaa; mutta jos osuuspääoma tilinpäätöksen mukaan havaitaan olevan ainoastaan 1,500 markkaa, täytyy eroavan tyytyä ainoastaan kolmeen neljäsosaan osuusmaksujensa yhteenlasketusta summasta eli 225 markkaan.

Sama oikeus osuusmaksun takaisin saantiin kuin eroavalla jäsenellä on myös kuolleen jäsenen kuolinpesällä.

Jos jäsenen osuus ulosmittauksen kautta taikka muulla tavalla on siirtynyt toiselle ja jos tätä jälkimäistä ei ilmoitettaessa hyväksytä jäseneksi, taikka jos hän ei tahdo ruveta osuuskuntaan, on hänellä sama oikeus eroamisilmoituksen tekemiseen ja osuusmaksun takaisin saamiseen kuin luovuttajallakin oli, mutta muita osuuskunnan jäsenyydestä johtuvia oikeuksia hän ei saa. Sen henkilön eroamisilmoitus tai hyväksytty jäseneksi-ilmoitus, jolle luovutus on tehty, käy

myös luovuttajan eroamisilmoituksesta, ja toiselta puolen on luovuttajalla oikeus tehdä eroamisilmoitus kirjallisesti, jolloin se käy eroamisilmoituksesta sekä häneen itseensä että siihen nähden, kenelle luovutus on tehty. Jos jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, on sekä viimeksi mainitun pääsyilmoitusta tai eroamisilmoitusta että luovuttajan ilmoitusta tapahtuneesta luovutuksesta annettava kaksi kappaletta.

Osuuskunnan olemassa-olon aikana ei sen varoista jäsenelle saa jakaa muuta kuin maksettavaksi joutuneen voitto-osuuden, paitsi niissä tapauksissa, jolloin jäsen eroaa eroamisilmoituksen, kuoleman, eroittamisen tai luovutuksen perusteella. Jäsenen velkaa osuuskunnalle ei myöskään saa kuitata sitä vastaan, mitä hänen osuusmaksunsa täyttämiseksi on suoritettu. Jos jäsenen suorittama osuusmaksu on osuuskunnan liikkeestä syntyneen tappion johdosta vähentynyt, ei voitto-osuutta saa jakaa, ennenkuin osuusmaksu on entiseen määräänsä kohonnut.

Vaikka säännöissä olisikin kielto ettei jäsen saa erota, ei tällainen määräys ole tehokas. Samoin ovat myöskin jäsenten keskinäiset sopimukset siitä, että jotkut jäsenet olisivat vapaat ennen heidän liittymistään syntyneiden velkojen vastuunalaisuudesta, mitättömiä, jos jäsenet sääntöjen mukaan yleensä ovat lisämaksuun velvolliset.

D) Osuuskunnan pääoma.

Kun osuuskuntia pääasiallisessti käyttänevät hyväkseen vähävaraiset, niin on myönnetty oikeus osuuskunnan säännöissä vapaasti määrätä, kuinka suuria jäsenten osuusmaksut ovat olevat ja kuinka ne ovat

suoritettavut. Mutta, koska se osa osuuskunnan varoista, jonka muodostavat osuusmaksut, saattaa olla alituisten vaihtelujen alainen sen johdosta että jäsenillä on vapaa valta erota ja silloin ottaa ulos osuusmaksunsa, on käynyt välttämättömäksi erottaa toisistaan kaksi lajia osuuskunnan pääomaa, nimittäin: *osuusmaksurahasto*, jonka suuruus riippuu jäsenlavusta ja niinmuodoin on vaihteleva, sekä *vararahasto*, joka koetaan pääasiallisesti siirtämällä siihen voitton eikä vaihtele samalla tavalla kuin jäsenluku. Osuusmaksurahasto ei koskaan voi kohota suoritettujen osuusmaksujen summaa suuremmaksi, mutta saattaa kyllä olla pienempi, jos osuuskunnan toiminta on tuottanut tappioita. Osakeyhtiössä käytetään ensiksi vararahastoa syntyneen tappion korvaamiseen, ja sen mä täytyy olla kokonaan kulutettu, enneenkuin mitään osaa osakepääomasta voidaan siihen käyttää. Siitä vastoin on osoittautunut osuuskunnassa aivan päinvastainen. Siitenkuin nimittäin osuuskunnan varain yhteenlasketusta arvosta on vähennetty mahdollisesti löytyvä velka, on ylijäämä ensi sijassa laskettava edellisen tilipäätöksen näyttämän vararahaston osaksi, ja vasta siitenkuin tämä on täytetty, osuusmaksurahaston osaksi. Jos on tullut tappioita, kohtaa se niinmuodoin ensi kädessä osuusmaksurahastoa. Juuri tästä syystä osoittaa jäsenen suorittama osuusmaksu ainoastaan koko kimmnan määrän, jonka hän eroteessaan osuuskunnasta voi saada takaisin, mutta ei suinkaan aina sitä määrää, joka hänen todellisuudessa tulee saada takaisin. Tämä riippuu nimittäin kokonaan osuusmaksurahaston jäljellähälevasta määrästä, ja hän saa ainoastaan sen, mitä juttaessa sanottu määrä kaikkien suoritettujen osuusmaksujen kesken tulee hänen suoritta-

myös luovuttajan eroamisilmoituksesta; ja taiselle puolen on luovuttajalla oikeus lehdä eroamisilmoitus kirjallisesti, jolloin se käy eroamisilmoituksesta sekä hänen jäsensä että siihen nähden, kenelle luovutus on tehty. Jos jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, on sekä viimeksi mainitun pääsyilmoituksia tai eroamisilmoitusta, että luovuttajan ilmoitusta tapahtuneesta luovutuksesta vaadittava kuksi kappaletta.

Osuuskunnan olemassa-olon aikana ei sen varoista jäsenelle saa jakaa muuta, kuin maksettavaksi joutuneen voitto-osuuden, paitsi niissä tapauksissa, jolloin jäsen eroaa eroamisilmoituksen, kuolemaan, erottamisen tai luovutuksen perusteella, jäsenen velkaa osuuskunnalle ei myöskään saa kuitata siitä vastaan, mitä hänen osuusmaksunsa täyttämiseksi on ansaitsu. Jos jäsenen suorittama osuusmaksu on osuuskunnan liikkeistä syntyneen tappion johdosta vähentynyt, ei voitto-osuutta saa jakaa, ennenkuin osuusmaksu on entiseen määräänsä kohonnut.

Vaikka säännöissä olisikin kielto ettei jäsen saa erota, ei tällaisten määräys ole tehokas. Samoin ovat myöskin jäsenten keskinäiset sopimukset siitä, että jotkut jäsenet olisivat vapaat ennen heidän liittymistään syntyneiden velkojen vastuunalaisuudesta, mitättömiä, jos jäsenet sääntöjen mukaan yleensä ovat lisämaksuun velvollisia.

b) Osuuskunnan pääoma.

Kun osuuskuntia pääsiallisesti käyttäneet hyväksenä vähäisiäniset, niin on myönnetty oikeus osuuskunnan säännöissä vapaasti määrätä, kuinka suuria jäsenten osuusmaksut ovat olevat ja kuinka ne ovat

suoritettavat. Mutta koska se osa osuuskunnan varoista, jonka muodostavat osuusmaksut, saattaa olla alituisten vaihtelujen alainen sen johdosta että jäsenillä on vapaa valta erota ja silloin ottaa ulos osuusmaksunsa, on käynyt välttämättömäksi erottaa toisistaan kaksi lajia osuuskunnan pääomaa, nimittäin: *osuusmaksurahasto,* jonka suuruus riippuu jäsenluvusta ja niinmuodoin on vaihteleva, sekä *vararahasto,* joka kootaan pääasiallisesti siirtämällä siihen voittoa eikä vaihtele samalla tavalla kuin jäsenluku. Osuusmaksurahasto ei koskaan voi kohota suoritettujen osuusmaksujen summaa suuremmaksi, mutta saattaa kyllä olla pienempi, jos osuuskunnan toiminta on tuottanut tappiota. Osakeyhtiössä käytetään ensiksi vararahastoa syntyneen tappion korvaamiseen, ja sen siis täytyy olla kokonaan kulutettu, ennenkuin mitään osaa osakepääomasta voidaan siihen käyttää. Sitä vastoin on asianlaita osuuskunnassa aivan päinvastainen. Sittenkun nimittäin osuuskunnan varain yhteenlasketusta arvosta on vähennetty mahdollisesti löytyvä velka, on ylijäämä ensi sijassa laskettava edellisen tilinpäätöksen näyttämän vararahaston osaksi ja vasta sittenkun tämä on täytetty, osuusmaksurahaston osaksi. Jos on tullut tappiota, kohtaa se niinmuodoin ensi kädessä osuusmaksurahastoa. Juuri tästä syystä osottaa jäsenen suorittama osuusmaksu ainoastaan korkeimman määrän, jonka hän erotessaan osuuskunnasta voi saada takasin, mutta ei suinkaan aina sitä määrää, joka hänen todellisuudessa tulee saada takaisin. Tämä riippuu nimittäin kokonaan osuusmaksurahaston jäljelläolevasta määrästä, ja hän saa ainoastaan sen, mitä jaettaessa sanottu määrä kaikkien suoritettujen osuusmaksujen kesken tulee hänen suoritta-

mansa osuusmaksun osalle, huolimatta siitä, että vararahasto tekisi mahdolliseksi maksaa takaisin osuusmaksun täydellisesti. Sitävastoin on osuusmaksurahasto siinä suhteessa yhtäläinen kuin osakepääoma osakeyhtiössä, että, jos osuusmaksurahasto osuuskunnan toiminnassa syntyneiden tappioiden tähden ei nouse jo suoritettujen osuusmaksujen määrään, jäsenelle ei saa jakaa voitto-osuutta, vaan on se siirrettävä hänen osuusmaksunsa täyttämiseksi, kunnes tämä nousee entiseen määräänsä.

Vararahasto taas on osuuskunnan koko olemassaolon aikana jakamaton, ja eroava jäsen ei saa takaisin mitään siitä määrästä, jolla hän on vararahastoa lisännyt. Vararahasto on välttämättä muodostettava, vaikkakin säännöissä vapaasti saadaan määrätä sen suuruus ja kokoamistapa. Kuitenkin on sellainen rajoitus tehty, että vähintäin kymmenesosa tilinpäätöksen osoittamasta voitosta on siirrettävä vararahastoon kunnes tämä on noussut säännöissä säädettyyn määrään. Koska ne jäsenet, jotka ensiksi osuuskunnan ovat perustaneet, tavallisesti ovat saaneet kantaa raskaimman taakan vastuunvaarasta, vaivoista ja kieltäymyksistä, kun sitävastoin ne, jotka myöhemmin ovat yhtyneet, yrityksen jo päästyä täyteen vauhtiin, nauttivat siitä ainoastaan etuja, sekä kun yleensä kaikki ne, jotka pitemmän aikaa ovat olleet jäseninä, ovat olleet pakotettuja ottamaan osaa vararahaston kokoamiseen, niin on kohtuullista ja yleensä tapanakin, että säännöissä määrätään, että uudet jäsenet, paitsi vaadittavaa osuusmaksua, lisäksi suorittavat erityisen sisäänpääsymaksun, joka menee vararahastoon. Sisäänpääsymaksun suuruus voi olla kerta kaikkiaan määrätty, mutta tarkoituksenmukaisempaa on määrätä ainoas-

taan niin ja yhtä määrä ja jättää kokouksen vuosittain läheimmin päätettäväksi sisäänpääsymaksusta, niin että se nina säädettyyn ylimpään määrään saakka, jota ei pidä aivan suureksi asettaa, vastaa siitä summaa, mikä jäljelläolevasta vararahastoon siirretystä voitosta ja etkaisemmista sisäänpääsymaksuista tulee silloisten jäsenten osuusmaksujen osalle. Tällaiset sisäänpääsymaksut ovat siitäpaitsi hyödyllisenä esteenä jäsenluvun oikeilisille ja edeltäkäsin arvaamattomille vaihteluille.

maksa osuusmaksun osalle mielimmin siitä, että vararahasto tekisi mahdollisiksi saaksen takaisin osuusmaksun täydellisesti. Siitävastoin on osuusmaksurahasto siinä suhteessa yhtäläinen laina-osakepääoman osakeyhtiössä, että, jos osuusmaksurahasto osuuskunnan toiminnassa syntyneiden tappiolden tähden ei riitä jo suoritettujen osuusmaksujen määrään, jäsenelle ei saa jakaa voitto-osuutta, vaan on se siirettävä lainen osuusmaksuissa täyttämiseksi, kunnes tämä nousee entiseen määräänsä.

Vararahasto taas on osuuskunnan koko elämäskaiden aikana jäkamaton, ja eroava jäsen ei saa takaisin mitään siitä määrästä, jolla hän on vararahastoa lisäänyt. Vararahasto on välttämättä muodostettava, vaikkakin säännöissä vapaasti säädaan määrätä sen suuruus ja kokoamistapa. Kuitenkin on sellainen rajoitus tehty, että vähintäin kymmenesosa tilinpäätöksen osoittamasta voitosta on siirrettävä vararahastoon kunnes tämä on noussut säännöissä säädettyyn määrään. Koska ne jäsenet, jotka ensiksi osuuskunnan ovat perustaneet, tavallisesti ovat seuraset kantaa raskaimman taakan vastuunvaraisia, vaivoista ja kieltäymyksistä, kun siitävastoin ne, jotka myöhemmin ovat yhtyneet, yrityksen jo päästyä täydeen vauhtiin, naultivat siitä ainoastaan etuja, sekä kun yleensä kaikki ne, jotka pitemmän aikaa ovat olleet jäseninä, ovat olleet pakotettuja ottamaan osaa vararahaston kokoamiseen, niin on kohtuullista ja yleensä tapanaista, että säännöissä määrätään, että uudet jäsenet, paitsi vanhempaa osuusmaksua, lisäksi suorittavat erityisen sisäänpääsymaksun, joka menee vararahastoon. Sisäänpääsymaksun suuruus voi olla kerta kaikkiaan määrätty, mutta tarkoituksenmukaisempaa on määrätä ainoas-

taan alin ja ylin määrä ja jättää kokouksen vuosittain lähemmin päätettäväksi sisäänpääsymaksusta, niin että se aina säädettyyn ylimpään määrään saakka, jota ei pidä aivan suureksi asettaa, vastaa sitä summaa, mikä jäljelläolevasta vararahastoon siirretystä voitosta ja aikaisemmista sisäänpääsymaksuista tulee silloisten jäsenten osuusmaksujen osalle. Tällaiset sisäänpääsymaksut ovat sitäpaitsi hyödyllisenä esteenä jäsenluvun oikullisille ja edeltäkäsin arvaamattomille vaihteluille.

IV luku.

Osuuskunnan rakenne.

A) Hallitus.

Kullakin osuuskunnalla tulee olla hallitus, joka edustaa osuuskuntaa sekä kolmatta miestä että osuuskunnan jokaista yksityistä jäsentä vastaan. Hallituksen voi muodostaa joko yksi tai useampi henkilö, jotka silloin ovat osuuskunnan toimitsijoita.

Hallituksen asuinpaikkana on osuuskunnan säännöissä ilmoitettu kotipaikka. Ainakin enemmistön sen jäsenistä tulee olla Suomen kansalaisia.

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että yksi tai useammat toimitsijoista ilman toisten myötävaikutusta saavat toimia osuuskunnan puolesta tai että toimitsijat saavat jollekulle keskuudestaan taikka muulle henkilölle antaa toimeksi juoksevain asiain hoitamisen taikka muuten määrätyn osan hallinnosta. Ilman tällaista määräystä on kaikkien toimitsijain myötävaikutus välttämätön sellaisen toimen pätevyydelle, johon osuuskunnan puolesta ryhdytään eikä myöskään mitään osaa hallintoa voida toiselle henkilölle toimeksi antaa.

Osuuskunnan hallituksen tulee kantaa ja vastata sen puolesta sekä hoitaa kaikki osuuskunnan toimintaan kuuluvat hallintotehtävät, joita varten sääntöjen mukaan ei erityistä valtuutusta tarvita kuin myös kutsua kokoon yleinen kokous.

Haaste tai muu julkisen viranomaisen käsky katsotaan tulleen hallituksen tiedoksi, kun joku sen

IV luku.

Osuuskunnan rakenne.

A) Hallitus.

Kullakin osuuskunnalla tulee olla hallitus, joka edustaa osuuskuntaa sekä kolmesta miestä että osuuskunnan jokaisesta yksityisstä jäsenestä vastaan. Hallituksen voi muodostaa joko yksi tai useampi henkilö, jotka silloin ovat osuuskunnan toimitsijoita.

Hallituksen asuinpaikkana on osuuskunnan säännöissä ilmoitettu kotipaikka. Ainakin enemmistön sen jäsenistä tulee olla Suomen kansalaisia.

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että yksi tai useammat toimitsijoista ilman toisten myötävaikutusta saavat toimia osuuskunnan puolesta tai että toimitsijat saavat jollekulle keskuudestaan taikka muulle henkilöille antaa toimeksi juoksevain asiain hoitamisen taikka muuten määrätyn osan hallinnosta. Ilman tällaista määräystä on kaikkien toimitsijain myötävaikutus välttämätön sellaisen toimen pätevyyteile, johon osuuskunnan puolesta ryhdytään eikä myöskään mitään osaa hallintoa voida toiselle henkilöille toimeksi antaa.

Osuuskunnan hallituksen tulee kantaa ja vastata sen puolesta sekä hoitaa kaikki osuuskunnan toiminnan kuuluvat hallintotehtävät, joita varten sääntöjen innkaan ei erityistä valtuutusta tarvita kuin myös kutsua kokoon yleinen kokous.

Haaste tai muu julkisen viranomaisen käsky katsotaan tulleen hallituksen tiedoksi, kun joku sen

jäsenistä (toimitsijoista) on laillisessa järjestyksessä saanut siitä osan.

Hallitus ei saa muuten kuin osuuskunnan jäsenten erityisen kokouksessa tehdyn päätöksen nojalla myöntää kiinnitystä osuuskunnan kiinteään omaisuuteen.

Toimitsijat ovat velvolliset pitämään huolta sellaisesta kirjanpidosta kuin osuuskunnan toiminta vaatii. Kirjojen tulee olla siten laaditut, että kaikki osuuskunnan liiketoimet ja sen tila niistä selvästi käy ilmi. Erittäin pitää myös kaikki osuuskunnalle saapuneet kirjeet ja jäljennökset lähetetyistä kirjeistä asianmukaisesti järjestettyinä säilytettämän. Jokaiselta toimintavuodelta on tehtävä tilinpäätös, joka näyttää osuuskunnan varat (aktiva) ja velat (passiva) vuoden lopussa sekä vuoden kuluessa toiminnasta johtuneen voiton tai tappion. Varojen joukkoon saa tässä merkitä ainoastaan sellaiset, jotka voidaan katsoa varmoiksi; eikä niitä saa laskea suuremman arvoisiksi kuin mikä niille siihen aikaan kohtuuden mukaan on pantava. Velkojen joukkoon on otettava ei ainoastaan osuuskunnan velka vaan myös vararahasto ja osuusmaksupääoma.

Toimitsijat ovat velvolliset kaupparekisteriin kirjoitettavaksi ilmoittamaan osuuskunnan hallitus sekä siinä tapahtuvat muutokset.

Osuuskunnan *jäsenistä* on hallituksen huolenpidosta pidettävä numero- ja aikajärjestyksessä jatkuvaa *luetteloa,* johon heti on merkittävä uuden jäsenen ottaminen osuuskuntaan sekä jäsenen eroamisilmoitus ja eroaminen siitä. Tästä luettelosta on jokaisella oikeus pyynnöstä saada ote.

Jos osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, on hallitus velvollinen sitäpaitsi pitämään ja vuosittain tammikuun kuluessa paikkakunnan kruununvoudille tahi, kaupungissa, maistraatille tai järjestysoikeudelle antamaan koko hallituksen allekirjoittaman, aakkosjärjestyksessä laaditun luettelon osuuskunnan kaikista jäsenistä edellisen vuoden päättyessä ynnä toisen kappaleen edellisenä vuonna tapahtuneista ja hyväksytyistä jäsenilmoituksista. Jäsenen eroamisilmoitus, osuuskunnasta erottaminen ja kuoleman kautta eroaminen on hallituksen heti sanotulle viranomaiselle ilmoitettava sisäänkirjoitettavaksi, jolloin ensiksimainitussa tapauksessa eroamisilmoituskirja on liitettävä; kuten ennen on mainittu, on asianomaisella itsellä lupa tehdä sellainen ilmoitus.

Sekä hallitus että osuuskunnan jäsen saavat lähettää ilmoituksen ja äsken mainitun luettelon asianomaiselle viranomaiselle postin kautta.

Jos toimitsija kuolee tai eroaa eikä toista henkilöä ole valittu hänen sijaansa, niin on tuomioistuin, taikka, maalla, tuomari joko toisen toimitsijan tai osuuskunnan jäsenen taikka jonkun sen velkojan pyynnöstä velvollinen määräämään sopivan henkilön hoitamaan tointa, kunnes uuden toimitsijan vaali on tapahtunut. Muiden toimitsijain velvollisuus on tehdä sellainen ilmoitus; jos ei ole toista toimitsijaa, on tämä eronneen jäsenen taikka, jos hän on kuollut, hänen perillistensä tai muiden toimitsijan pesänosallisten velvollisuutena.

Jos osuuskunnan jäsenten lukumäärä vähenee alle viiden eikä sitä senjälkeen jälleen kuudessa kuukaudessa saada viideksi tai useammaksi, tulee hallituksen viipymättä ryhtyä toimiin osuuskunnan pur-

Jos osuuskunnan jäsenet osaksi lisänä suurennetaviksi on hallitus velvollinen siinäpaikal pitämään jäsenistöä tammikuun kuluessa paikkakunnan kunnanvouddille tai kauppagirsa, maistraatille tai järjestysoikeudelle antamaan koko hallituksen allekirjoittaman, aakkosjärjestyksessä laaditun luettelon osuuskunnan kaikista jäsenistä edellisen vuoden päätyessä yhdä toisen kaupalem edellisen vuonna tapahtuneista ja hyväksyytyistä jäsenilmoituksista. Jäsenen eropuisilmoitus, osuuskunnasta eroflanineen ja kuolemaan kanitta eroamisen on hallituksen heti saatuile viranomaisille ilmoitettava sisäänkirjoitettavaksi, jollinin ensiksimainitusen tapauksessa eroamisilmoituskirja on liitettävä kuten eqnun on mainittu on asianomaisella itsellä tapa tehdä selleinen ilmoitus.

Sekä hallitus että osuuskunnan jäsen saavat lähettää ilmoituksen ja aakkos mainitun luettelon mainituinaisella viranomaisella postin kanitta.

Jos toimeitsijä kuolee tai eropa eikä tosin kenkuna ole valtin hänen sijaansa, niin on huomoitsimin, tailkat, maalta, nanmari joko toisen toimitsijan tai osuuskunnan jäsenen taikka jonkun sen velkojan pyynnöstä velvollisen määräämään sopivan henkilön hoitmaan tointa kunnes uuden toimitsijan vaali on tapahtunut. Muiden toimitsijain velvollisuus on tehdä sellainen ilmoitus, jos ei oin toista toimitsijan, on tässä ennemmin mainittu, jos hän on kuollut, hänen puolisolanen tai muuten toimitsijan pesänselvittäjän velvollisuus.

Jos osuuskunnan jäsenen luttumäärä vähenee alle viden eikä siitä seuraikeen jäljeen kuudessa kuukaudessa saada viidelsi tai useammaksi, tulee hallituksen viipymättä ryhtyä toimiin osuuskunnan pur-

kamiseksi. Jos se jätetään tekemättä saavat ne, jotka asian tietäen menevät osuuskunnan nimessä sitoumukseen, vastata siitä sitoumuksesta mieskohtaisesti kukin omasta ja toistensa puolesta.

Jos osuuskunta on pakotettu lakkauttamaan maksunsa tai jos osuuskunnan varoja ja velkoja verrattaessa tai muutoin käy selville, että varat eivät vastaa velkoja, on toimitsijain velvollisuus heti luovuttaa osuuskunnan omaisuus konkurssiin.

Toimitsija vastaa täydelleen siitä vahingosta, jonka hänen huolimattomuutensa taikka lakia tahi sääntöjä vastaan sotiva toimensa osuuskunnan asioissa on osuuskunnalle tuottanut. Jos vahinko on useampain tuottama, ovat he velvolliset kukin omasta ja toistensa puolesta vastaamaan sen korvaamisesta.

Muuten tulee toimitsijain lain ja osuuskunnan sääntöjen sekä osuuskunnan jäsenten osotusten mukaan kaikella ahkeruudella ja huolella hoitaa osuuskunnan asioita.

Jos toimitsijat havaitsevat osuuskunnan jäsenten tekemän päätöksen sotivan lakia vastaan tai ettei se muuten ole asianmukaisella tavalla syntynyt, tulee heidän heti tästä antaa kokoukselle tieto. Ellei kokous peruuta sellaista päätöstä ja ellei päätös ole sitä laatua, että kokouksella on valta sitä tehdä, saakoot toimitsijat kokouksessa luopua toimestansa.

Toimitsija saatetaan milloin tahansa kokouksen päätöksellä toimestaan erottaa, mutta hänen tulee saada nauttia määrätty palkkio koko siltä ajalta, joksi hän on otettu, ellei oikeus toisin päätä.

Kun toimitsija eroaa tahi toimestaan erotetaan, pitää kokouksessa läsnäolevien osuuskunnan jäsenten ryhtyä toimenpiteeseen osuuskunnan asioiden hoita-

miseksi, kunnes uusi kokous voipi, asianmukaisen kutsumuksen mukaan, kokoontua toimitsijaa eronneen sijaan valitsemaan.

Päätös, jonka kautta vastuunvapaus on toimitsijalle myönnetty, on tehoton osuuskunnan velkojia vastaan, jos sen omaisuus luovutetaan konkurssiin vuoden kuluessa sen jälkeen ja kanne hänen tilinteostaan tehdään kuukauden kuluessa valvontapäivästä.

B) Osuuskunnan kokous.

Jäsenten päättämisoikeutta osuuskunnan asioissa käyttävät asianmukaisesti kuulutetussa kokouksessa ne jäsenet, jotka siinä ovat läsnä. Muulla tavalla kuin kokouksessa ei osuuskunnan jäsen voi ottaa osaa osuuskunnan toimintaa koskevaan päätökseen.

Kokouksen avaa osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja, kehottaen läsnäolevia valitsemaan kokoukselle puheenjohtajan. Sitten kun puheenjohtaja on valittu, toimittaa tämä jonkun kirjoittamaan pöytäkirjan, minkä jälkeen ensiksi katsotaan, että kokous on laillisesti kuulutettu. Pöytäkirjan tulee osottaa, mitkä jäsenet ovat kokouksessa läsnä ja siinä tehdyt päätökset. Alkuperäinen pöytäkirja on vähintäin kahden kokouksessa läsnäolleen ja siihen valitun jäsenen tarkastettava ja oikeaksi todistettava.

Kokouksessa on kullakin jäsenellä valta läsnäolla ja käyttää äänioikeutta; kuitenkaan jäsen ei saa ottaa osaa sellaisen kysymyksen ratkaisemiseen, jossa hänen yksityinen etunsa ja osuuskunnan etu ovat vastakkain eikä hallituksen jäsen niinmuodoin saa ottaa osaa tilintarkastajain vaaliin. Edusmiehyyden alaisen jäsenen äänestysoikeutta käyttää edusmies,

huolimatta siitä, onko tämä edusmies itse osuuskunnan jäsen vai ei.

Kullakin jäsenellä on kokouksessa, katsomatta hänen omistamiensa osuuksien lukumäärään, ainoastaan *yksi* ääni.

Ellei säännöissä ole toisin määrätty,

a) ei äänestysoikeutta saa asiamiehen kautta käyttää;

b) äänten tasan sattuessa vaali ratkaistaan arvalla, mutta muissa kysymyksissä tulee voimaan se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt;

c) ei saa tehdä sääntöjen muutosta, joka suoranaisesti koskee jäsenen osuutta osuuskunnan omaisuuteen tai oikeutta voittoon;

d) päätökseen, joka tarkottaa muunkaltaista muutosta sääntöihin taikka osuuskunnan purkamista ilman lain määräämää syytä, vaaditaan, että sen hyväksi annetut äänet vastaavat vähintäin kolmea neljäsosaa kokoukseen osaa ottavain jäsenten koko äänimäärästä, ja että toinen kokous samalla äänten enemmistöllä hyväksyy päätöksen.

Osuuskuntaa, jonka jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, ei saa toiseen osuuskuntaan liittää, eikä sen tarkoitusta olennaisesti muuttaa tai sen toimintaa yli sen ajan, joksi osuuskunta on perustettu, jatkaa, elleivät kaikki jäsenet ole siihen *kirjallisesti* suostuneet. Osuuskunnan jäseniä ei myöskään ilman sellaista suostumusta voi velvoittaa suorittamaan suurempaa osuusmaksua tai heidän vastuunalaisuuttaan muutoin koventaa.

Jos säännöissä on jonkun päätöksen pätevyyden ehdoksi määrätty, että toinen kokous sen hyväksyy, niin sitä on noudatettava.

Kokouksen päätös sääntöjen muuttamisesta ei ole tehollinen, ennenkun on hankittu vahvistus muutokselle ja se on kaupparekisteriin kirjoitettu.

Jos muutoksen kautta jäsenten osuusmaksua vähennetään, vararahastosta jaetaan osuutta tai osuuskunta liitetään toiseen osuuskuntaan, pitää vuosihaaste osuuskunnan saamamiehille haettaman ja kaikki velka maksettaman, ennenkuin muutos pannaan toimeen.

Paitsi uuden kokouksen kutsumisesta ei osuuskunnan kokouksessa saa tehdä päätöstä muista asioista kuin niistä, jotka lain tahi osuuskunnan sääntöjen mukaan ovat kokouksessa käsiteltävät tahi jotka kutsumuksessa ovat erittäin mainitut.

Yksinomaan varsinaisen kokouksen tulee:

1) vahvistaa kirjanpäätös edelliseltä toimintavuodelta;

2) päättää siitä toimenpiteestä, johon hallituksen vuoden kuluessa pitämä hallinto ja siitä tehty tili antaa aihetta;

3) valita uusia toimitsijoita eroavien sijaan;

4) valita henkilöitä tarkastamaan osuuskunnan asioiden hallintoa ja tilejä kuluvalta toimintavuodelta tai siltä ajalta, jonka säännöt määräävät.

Jos erityinen valvonta- eli hallintoneuvosto on asetettu, voi tälle uskoa uusien jäsenien valitsemisen hallitukseen, jos säännöt sen myöntävät.

Päätöstä kirjanpäätöksen vahvistamisesta ja vastuunvapauden myöntämisestä hallitukselle ei millään ehdolla saa tehdä ennenkuin tarkastajain kertomus osuuskunnan toiminnasta edellisenä vuonna ja sen tilasta vuoden lopussa on kokoukselle annettu.

Jos päätös kokouksessa on tehty vastoin lakia tai osuuskunnan sääntöjä, on sellainen päätös tehtävä jäsenen vastaan, joka on siitä vastustanut tai muutoin se ole ollut siinä osallisena. Hänellä on sekä oikeus osaksi laillisessa järjestyksessä hankkia tällaisen päätöksen toimeenpanon vastaan, osaksi siitä kanne päätöksen ja siihen perustetun toimenpiteen kumoamisesta taikka, jos se enää ei voi tapahtua, siitä korvauksesta, joka on yhtiölle tuleva tämänlaisen toimenpiteen tuottamasta vahingosta. Tätä kannetta nostaan osuuskunnan vastaan ja jos korvausta vaaditaan, samalla kaikkia päätöksessä osallisia jäseniä ja toimitsijoita vastaan yhteiskortaisesti. Tällaisen kanteen *pitää* hänen nostua viimeistään vuoden kuluessa siitä päivästä kun valituksen alainen päätös on täytäntöön pantu, jos hän tahtoo estää päätöksen pääsemästä voimaan ja siitävaksi häntä vastaan. Tämä ei kuitenkaan koske päätöstä laittomasta voiton jakamisesta, jossa tapauksessa oikeus korvauskanteeseen lakkaa ainoastaan yleisen velka-asioiden vanhentumisajan (10 vuoden) loppuun kuluttua. — Jos päätöksen laittomuus riippuu ainoastaan siitä, että se ei ole tehty oikeussa järjestyksessä, ei jäsen kuitenkaan saa ajaa kannetta sen kumoamisesta, vaan ainoastaan vanhemman kokouksen kokoonkutsumista asian tutkimista varten.

Jos osuuskunnan olemassaolon aikana sen varoja laittomasti on jaettu jäsenelle yli maksettavaksi tuleneen voitto-osuuden tai jos jäsenen velka osuuskunnalle on kuitattu siitä vastaan, mitä hänen osuusmaksuusa täyttämiseksi on suoritettu, ja jos tämän kautta syntynyttä vajausta ei niytetä jo suoritetun, ovat kaikki jäsenet, jotka ovat olleet tätä päättämässä,

Kokouksen päätös säännöjen muutoksesta ei ole tehollinen, ennenkuin on hankittu [illegible] muutokselle ja se on kaupparekisteröity [illegible].

Jos muutoksen kautta jäsenen [illegible] vähennetään, vararahastosta jaetaan [illegible] osuuskunta liitetään toiseen osuuskuntaan, [illegible] vuosihaaste osuuskunnan saamamiehille hankittaan ja kaikki velka maksettaman, ennenkuin muutos pannaan toimeen.

Puitteet uuden kokouksen kutsumisesta ei osuuskunnan kokouksessa saa tehdä päätöstä muista asioista kuin niistä, jotka tain tahi osuuskunnan säännöjen mukaan ovat kokouksessa käsiteltävät tahi jotka kutsumuksessa ovat erittäin mainitut.

Yksinomaan varsinaisen kokouksen tulee:

1) vahvistaa kirjanpäätös edelliseltä toimintavuodelta;

2) päättää siitä toimenpiteestä, johon hallituksen vuoden kuluessa pitämä hallinto ja siitä heltyy tili antaa aiheita;

3) valita muita toimitsijoita eroavien sijaan;

4) valita henkilöitä tarkastamaan osuuskunnan asioiden hallintoa ja tileja kuluvalta toimintavuodelta tai siitä ajalta, jonka säännöt määräävät.

Jos erityinen valvonta eli hallintoneuvosto on asetettu, voi tämä mikäs uusien jäsenien valitsemisen käsittäkseen, jos säännöt sen myöntävät.

Päätöstä kirjanpäätöksen vahvistamisesta ja vastuunvapauden myöntämisestä hallitukselle ei millään ehdolla saa tehdä ennenkuin tarkastajain kertomus osuuskunnan toimintoista edellisenä vuonna ja sen tilasta vuoden lopussa on kokoukselle annettu.

Jos päätös kokouksessa on tehty vastoin lakia tahi osuuskunnan sääntöjä, on sellainen päätös tehoton jäsentä vastaan, joka on sitä vastustanut tai muuten ei ole ollut siinä osallisena. Hänellä on senvuoksi oikeus osaksi laillisessa järjestyksessä hankkia kielto sellaisen päätöksen toimeenpanoa vastaan, osaksi tehdä kanne päätöksen ja siihen perustetun toimenpiteen kumoamisesta taikka, jos se enää ei voi tapahtua, siitä korvauksesta, joka on yhtiölle tuleva toimenpiteen tuottamasta vahingosta. Tätä kannetta ajetaan osuuskuntaa vastaan ja jos korvausta vaaditaan, samalla kaikkia päätöksessä osallisia jäseniä ja toimitsijoita vastaan mieskohtaisesti. Tällaisen kanteen *pitää* hänen nostaa viimeistään vuoden kuluessa sen jälkeen kun valituksen alainen päätös on täytäntöön pantu, jos hän tahtoo estää päätöksen pääsemästä voimaan ja sitovaksi häntä vastaan. Tämä ei kuitenkaan koske päätöstä laittomasta voiton jakamisesta, jossa tapauksessa oikeus korvauskanteeseen lakkaa ainoastaan yleisen velka-asioiden vanhentumisajan (10 vuoden) loppuun kuluttua. — Jos päätöksen laittomuus riippuu ainoastaan siitä, että se ei ole tehty oikeassa järjestyksessä, ei jäsen kuitenkaan saa ajaa kannetta sen kumoamisesta, vaan ainoastaan vaatia uuden kokouksen kokoonkutsumista asian tutkimista varten.

Jos osuuskunnan olemassaolon aikana sen varoja laittomasti on jaettu jäsenelle yli maksettavaksi joutuneen voitto-osuuden tai jos jäsenen velka osuuskunnalle on kuitattu sitä vastaan, mitä hänen osuusmaksunsa täyttämiseksi on suoritettu, ja jos tämän kautta syntynyttä vajausta ei näytetä jo suoritetun, ovat kaikki jäsenet, jotka ovat olleet tätä päättämässä,

kukin omasta ja toistensa puolesta velvolliset takaisin maksamaan osuuskunnalta siten hukkaanmenneen määrän ynnä sille kuuden prosentin koron ja korvaamaan muun tämän toimenpiteen kautta syntyneen vahingon.

Vissiä ilmoitettua asiaa varten on osuuskunnan jäsenillä, jotka yhteensä muodostavat kymmenennen osan sen koko jäsenluvusta, oikeus pyytää kokouksen kokoonkutsumista. Jos osuuskunnan hallitus kieltäytyy noudattamasta tällaista pyyntöä, on ulosotonhaltijalla valta oikeuttaa jäsen itse kutsumaan kokous kokoon.

C). Yhteistoiminta osuuskuntien kesken.

Kaikissa maissa, joissa osuustoiminta on päässyt suuremmassa mitassa käytäntöön, on havaittu hyödylliseksi koettaa ylläpitää yhteyttä ja yhteistoimintaa eri osuuskuntien kesken, minkävuoksi osuuskunnat tavallisesti ovat keskenään perustaneet liittoja liikeyhteyden välittämiseksi, neuvotelleet tarkoituksenmukaisimmasta tavasta yhteisten etujen edistämiseksi ja erittäinkin pitäneet ja palkanneet yhteisiä neuvojia ja tarkastajia. Tämän vuoksi sallii myös Suomen laki osuuskuntien työskennellä yhteisesti toistensa kanssa edistääksensä toimintansa tarkoituksenmukaista hoitoa ynnä hallinnon ja tililaskujen asianmukaista tarkastusta sekä saadakseen aikaan ostoja ja myyntejä yhteiseen laskuun.

V luku.

Osuuskunnan purkaminen.

Osuuskunta voidaan purkaa

a) jäsenten päätöksen kautta, lain ja osuuskunnan säännöjen mukaan;

b) säännöissä osuuskunnan olemassaololle määrätyn ajan loppumiseen kautta tai sen kautta, että muut siinä suhteessa määrätyt ehdot ovat tulleet täytetyiksi;

c) konkurssimenettelyn kautta.

Jos osuuskunta puretaan ilman konkurssia, on ensiksi suosituimmassa sen velkojille tunnettuisuudessa hyvettävä ja kaikki sen velat maksettava. Sittenkun velka on maksettu saavat jäsenet säästöstä, mikeli sitä riittää, — niinmuodoin tässä tapauksessa myös vararahastosta — kukin, mitä he osuusmaksuina osuuskuntaan ovat suorittaneet. Jos vielä sen jälkeen on säästöä, jaetaan tämä sen perusteen mukaan, jonka säännöt siinä suhteessa määräävät. Jos kuitenkin säännöt osuuskunnan purkamisen varalta säätävät yli jäämän käytäntöisestä johonkin erityiseen tarkoitukseen, voi sama kokous, joka päättää osuuskunnan purettavaksi, myös määrätä, että yliäämän suhteen on menettelävä säännöissä edellytetyillä tavalla, johon päätökseen vaaditaan ainoastaan yksinkertainen äänten enemmistö. Tällainen päätös on toisella puolen välttämätön, jotta yliäämää voidaan käyttää tällä tavalla, koska säännöjen määräys yksinään ei voi antaa kellekään osuuskunnan ulkopuolella olevalle oikeutta sen — se on sen jäsenten — varoihin ja luovuttaa niitä jäsenilta.

kaikki omaksta ja toisteusa puolesta velvolliset tukaisiin maksamaan osuuskunnalle siten hukkaamisenneen määrän ynnä siile kuuden prosentin koron ja korvaamaan muun tämän toimenpiteen kautta syntyneen vahingon.

Vissiä ilmoitettua asiaa varten on osuuskunnan jäsenillä, jotka yhteensä muodostavat kymmenennen osan sen koko jäsenluvusta, oikeus pyytää kokouksen kokoonkutsumista. Jos osuuskunnan hallitus kieltäytyy noudattamasta tällaista pyyntöä, on ulosotonhaltijalla valta oikeuttaa jäsen itse kutsumaan kokous kokoon.

C). *Yhteistoiminta osuuskuntien kesken.*

Kaikissa maissa, joissa osuustoiminta on päässyt suuremmassa mitassa käytäntöön, on havaittu hyödyllisekui koettua ylläpitää yhteyttä ja yhteistoimintaa eri osuuskuntien kesken, minkävuoksi osuuskunnat tavallisesti ovat keskenään perustaneet liittoja liikeyhteyden välittämiseksi, neuvotelleet tarkoituksenmukaisimmasta tavasta yhteisten etujen edistämiseksi ja erittäinkin pitäneet ja palkanneet yhteisiä neuvojia ja tarkastajia. Tämän vuoksi sallii myös Suomen laki osuuskuntien työskennellä yhteisesti toistensa kanssa edistääksensä toimintansa tarkoituksenmukaista hoitoa ynnä hallinnon ja tililaskujen asianmukaista tarkastusta sekä saadakseen oikean osioja ja myyntejä yhteiseen laskuun.

V luku.

Osuuskunnan purkaminen.

Osuuskunta voidaan purkaa

a) jäsenten päätöksen kautta, lain ja osuuskunnan sääntöjen mukaan;

b) säännöissä osuuskunnan olemassaololle määrätyn ajan loppuunkulumisen kautta tai sen kautta, että muut siinä suhteessa määrätyt ehdot ovat tulleet täytetyiksi;

c) konkurssimenettelyn kautta.

Jos osuuskunta puretaan ilman konkurssia, on ensiksi vuosihaaste sen velkojille tuomioistuimessa haettava ja kaikki sen velat maksettavat. Sittenkun velka on maksettu saavat jäsenet säästöstä, mikäli sitä riittää, — niinmuodoin tässä tapauksessa myös vararahastosta — kukin, mitä he osuusmaksuina osuuskuntaan ovat suorittaneet. Jos vielä sen jälkeen on säästöä, jaetaan tämä sen perusteen mukaan, jonka säännöt siinä suhteessa määräävät. Jos kuitenkin säännöt osuuskunnan purkamisen varalta säätävät ylijäämän käyttämisestä johonkin erityiseen tarkoitukseen, voi sama kokous, joka päättää osuuskunnan purettavaksi, myös määrätä, että ylijäämän suhteen on meneteltävä säännöissä edellytetyllä tavalla, johon päätökseen vaaditaan ainoastaan yksinkertainen äänten enemmistö. Tällainen päätös on toiselta puolen välttämätön, jotta ylijäämää voidaan käyttää tällä tavalla, koska sääntöjen määräys yksinään ei voi antaa kellekään osuuskunnan ulkopuolella olevalle oikeutta sen — se on sen jäsenten — varoihin ja luovuttaa niitä jäseniltä.

VI luku.

Käytännöllisiä ohjeita.

1) Osuuskuntaa perustettaessa huomioonotettavaa.

Kun syntyy kysymys osuuskunnan perustamisesta jotakin vissiä tarkoitusta varten, pitää hanketta harrastavien henkilöiden keskenään sopia kokouksen pitämisestä määrätyllä paikalla ja määräaikana asian harkitsemista varten. Myös yksityinen henkilö voi panna asian alkuun kutsumalla määrätylle paikalle ja määräajaksi kokoon muita, joiden hän otaksuu olevan halukkaita liittymään osuuskuntaan. Jos kokouksen osanottajia on suurempi määrä, näyttää tarkoituksenmukaisimmalta, että ensiksi valitaan puheenjohtaja ja jotakuta henkilöä kehotetaan kirjoittamaan pöytäkirja, johon pääkohdat keskustelujen tuloksista merkitään.

Keskustelujen perustukseksi on pantava valmis ehdotus sellaisen osuuskunnan yhtiösopimukseksi, jolla on sama tarkoitus kuin puheenaolevalla. Tällaisia ehdotuksia, jotka sisältävät tarkasti punnittuja ehdotuksia säännöiksi, on Pellervon toimesta jo laadittu muutamia osuuskunnan lajeja varten ja löytyvät sen julkaisuissa ja lähimmässä tulevaisuudessa tulee sellaisia edelleen julkaistavaksi, niin että tärkeimpiä osuuskunnan lajeja varten olisi saatavissa luotettavia sääntöehdotuksia. Jos kuitenkaan ei olisi saatavissa sellaista ehdotusta, joka välittömästi tarkoittaa sellaista osuuskuntaa kuin kysymyksessä oleva, voi kuitenkin ehdotus jonkun toisenlajisen osuuskunnan säännöiksi olla johtona keskusteluissa ja päätöksissä.

Keskusteluissa käydään sitten mainitussa ehdotuksessa olevat säännöt läpi kohta kohdasta ja huomioon, ovatko siellä löytyvät määräykset sopivia ja riittävät tai tarvitseeko panna niiden sijaan muita sääntöjä taikka niitä täydentää muilla määräyksillä, jotka kaikki tarkasti pöytäkirjaan merkitään. Erityinen huomio on omistettava osuusmaksujen suuruuden määräämiseen, siihen tapaan, jolla ne ovat perittävät sekä kysymykseen, saako yhdellä jäsenellä olla useampia osuuksia, suuriko on vararahaston korkein määrä, ja miten se on muodostettava, hallituksen kokoonpanoon sekä siihen, miten rahavarain hallintoa on hoidettava.

Kun on päästy yksimielisyyteen säännöistä yksittäisiä ja jos ei ole päätetty tehdä niihin muutoksia keskustelujen johdosta olevaan sääntöehdotukseen, valitsevat ne, jotka nyt ilmoittavat halunsa ryhtyä osuuskunnan jäseniksi, samalla osuuskunnan hallituksen, minkä jälkeen yhtiösopimus puhtaaksi kirjoitetaan ehdotuksesta, jolloin siihen merkitään hallituksen jäsenten nimet, sitten allekirjoittavat perustajat sen vahvistaen, mitä edellämainittu (siv. 13) on sanottu. Samoin on menettelävä silloinkin tapauksessa, että sääntöä on päätetty muutoksia lehtäväksi ehdotukseen, mutta nämät ovat sellaisia, että ne voidaan heti ehdotukseen veluttaksi kirjoittaa ja että niiden ei voi katsoa vaikuttavan sääntöjen määräyksiin muissa kohdin. Jos sitä vastoin on päätetty laajempia muutoksia tai jos säännöt löytyy itsenäisesti valmistaa, niin keskusteluista ja päätöksistä laadittu pöytäkirja, samalla ilmoittaen, mikä ehdotus sääntöiksi on ollut johtona, lähetettävä Kuvernöörille — tai jollekin asianomaisella henkilöllä — pyytäen, että yhtiösopimus sääntöinensä lehtyjen pal-

VI luku.

Käytännöllisiä ohjeita.

1) Osuuskunnan perustamisessa huomioonotettavaa.

Kun syntyy kysymys osuuskunnan perustamisesta jotakin yissiä tarkoitusta varten, pitään henkellä hänrastavien henkilöiden keskenään sopia kokouksen pitämisestä määrätyllä paikalla ja määräaikana asian harkitsemista varten. Myös yksityinen henkilö voi panna asian alkuun kutsumalla määrätyllä paikalle ja määräajaksi kokoon muita, joiden hän otaksuu olevan halukkaita liittymään osuuskuntaan. Jos kokouksen osanottajiin on suurempi määrä, näyttää tarkoituksenmukaisimmalta, että ensiksi valitaan puheenjohtaja ja joitakuta henkilöä kehotetaan kirjoittamaan pöytäkirja, johon pääkohdat keskustelujen tuloksista merkitään.

Keskustelujen perusluokseksi on pantava valmis ehdotus sellaisen osuuskunnan yhtiösopimukseksi, joka on sama tarkoitus kuin puheenaolevalla. Tällaisia ehdotuksia, jotka sisältävät tarkasti punniltuja ehdotuksia säännöksi, on Pellervon toimesta jo ennältä annettu osuuskunnaan lajeja varten ja löytyvätkin jäljenjäisissä ja lähimmässä tulevaisuudessa tulee sellaisia edelleen julkaistavaksi, niin että tärkeimpiä osuuskuntaan lajeja varten olisi saatavissa luotettavia näytteehdotuksia. Jos kuitenkaan ei olisi saatavissa sellaista ehdotusta, joka välittömästi tarkoittaisi sellaista osuuskuntaa kuin kysymyksessä oleva, voi kuitenkin ehdotus jonkun toisenlaisen osuuskunnan säännöksi olla johtona keskustelussa ja päätöksissä.

Keskusteluissa käydään sitten mainitussa ehdotuksessa olevat säännöt läpi kohta kohdalta ja harkitaan, ovatko siellä löytyvät määräykset sopivia ja riittäviä tai tarvitseeko panna niiden sijaan muita säännöksiä taikka niitä täydentää muilla määräyksillä, joka kaikki tarkasti pöytäkirjaan merkitään. Erityinen huomio on omistettava osuusmaksujen suuruuden määräämiseen, siihen tapaan, jolla ne ovat perittävät sekä kysymykseen, saako yhdellä jäsenellä olla useanpia osuuksia, suuriko on vararahaston korkein määrä, ja miten se on muodostettava, hallituksen kokoonpanoon sekä siihen, miten rahavarain hallintoa on hoidettava.

Kun on päästy yksimielisyyteen sääntöjen sisällyksestä ja jos ei ole päätetty tehdä mitään muutoksia keskustelujen pohjana olevaan sääntöehdotukseen, valitsevat ne, jotka nyt ilmoittavat haluavansa ruveta osuuskunnan jäseniksi, samalla osuuskunnan hallituksen, minkä jälkeen yhtiösopimus puhtaaksi kirjoitetaan ehdotuksesta, jolloin siihen merkitään hallituksen jäsenten nimet; sitten allekirjoittavat perustajat sen vaarinottaen, mitä ennemmin (siv. 13) on sanottu. Samoin on meneteltävä siinäkin tapauksessa, että tosin on päätetty muutoksia tehtäväksi ehdotukseen, mutta nämät ovat sellaisia että ne voidaan heti ehdotukseen valmiiksi kirjoittaa ja että niiden ei voi katsoa vaikuttavan sääntöjen määräyksiin muissa kohdin. Jossitä vastoin on päätetty laajempia muutoksia tai jos säännöt täytyy itsenäisesti valmistaa, on keskusteluista ja päätöksistä laadittu pöytäkirja, samalla ilmoittaen, mikä ehdotus säännöiksi on ollut johtona, lähetettävä Pellervolle — tai jollekin asiantuntevalle henkilölle — pyytäen, että yhtiösopimus sääntöineen tehtyjen pää

tösten mukaisesti valmistetaan. Sitten kun tämä on saatu, kokoontuvat perustajat uudestaan, läpikäyvät sopimuskirjan ja valitsevat hallituksen jäsenet, minkä jälkeen menetellään kuten äsken tässä ylempänä on osotettu.

Valitun hallituksen on nyt ensiksi pyydettävä vahvistusta säännöille (malli N:o 1). Sittenkun se on saatu — tätä koskeva päätös annetaan lunastuksetta — tulee hallituksen ilmoittaa osuuskunta kirjoitettavaksi kaupparekisteriin. Tämä ilmoitus tehdään, jos osuuskunnan kotipaikka on maaseudulla, kihlakunnan kruununvoudille, mutta jos sen kotipaikka on kaupungissa, maistraatille tai jos maistraattia ei ole olemassa, järjestysoikeudelle. Se on annettava kahtena kappaleena, ja siihen on liitettävä sekä yhtiösopimus ja sääntöjen vahvistamisesta annettu päätös pääkirjana että kaksi oikeaksi todistettua jäljennöstä kummastakin; pääkirjat pyydetään kuitenkin ja ovat annettavat heti takaisin. Toisen kappaleen ilmoitusta tulee olla kartoitettu 50 pennin karttamerkillä, toisen yhtiösopimuksen ja päätöksen jäljennöksistä 25 p:nin karttamerkillä kummankin. Jos tässä käytetään asiamiestä, pitää lisäksi liittää hallituksen valtakirja, 50 p:nin karttamerkillä varustettuna. Ilmoitus kaupparekisteriin merkitsemisestä kirjoitetaan sitä varten painetuille kaavoille (blanketeille), jotka Teollisuushallitus on vahvistanut, ja joita kruununvoudin maalla ja maistraatin tai järjestysoikeuden kaupungissa on pidettävä ilmoittajan saatavilla. Ilmoittamisesta kaupparekisteriin ei tarvitse suorittaa rekisteröimismaksua.

Jos ilmoitus kaupparekisteriin annetaan asiamiehen kautta, pitää hakijan siihen merkitsemä allekirjoi-

tas olla jäljennös notarion, kaupunginsihteerin tai kunnallisiantakuunan esimiehen eikeeksi todistan.

2) Jäsenluettelo.

Kuten jo on mainittu, on osuuskunnan hallituksen pidettävä sen jäsenistä luetteloa, johon jäsenen ottaminen osuuskuntaan, eroamisilmoitus tai eroaminen heti merkitään. Miten tämä luettelo on laadittava, näkyy myöhäisemmästä mallista N:o 3. Tämän luettelon nojalla valmistetaan sitten niissä osuuskunnissa, joiden jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, se aakkosjärjestyksessä laadittu luettelo, jotka hallituksen vuosittain tammikuun kuluessa on annettava pitäjäkunnan kruununvouvdille tahi kaupungissa maistraatille tai järjestysoikeudelle, (tähän liitetyn maltin N:o 4 mukaan).

3) Uusien jäsenten ottaminen.

Helpottaakseen uusien jäsenien ilmoittautumista pitää osuuskunnalla mieluinmin olla painettuja kanvoja (blanketteja) jäseneksi-ilmoittautumista varten. Sellaisen malli on liitetty tähän loppuun N:o 2 kohdalle. Jos jäsen sellaisessa osuuskunnassa, jossa jäsenillä on lupa omistaa useampia osuuksia, tahtoo ottaa itselleesi uuden osuuden sen tai näiden lisäksi, jotka hänellä jo on, tulee hänen tästä aina ilmoittaa kuten uusi osuuskuntaan tuleva jäsen, johon ilmoituksen voidaan käyttää mallia N:o 5.

Siitenkun ilmoitus jäseneksi tuleamisesta on annettu, päättää hallitus tai, jos säännöt pidättävät sellaisen kysymyksen päättämisen kokoukselle, tämän ilmeksiuimaittu, saostuttaako ammuksen vai ei.

joiden suokaisesti valitsemaan. Sittenkun tämä on eräänä, hoitoontuneet perustajat uudestaan läpikäyvät osuuskirjan ja valitsevat hallituksen jäsenet, minkä jälkeen menetellään kuten äsken tässä ylempänä on osoitettu.

Valitun hallituksen on nyt ensiksi pyydettävä vahvistusta säännöille (malli No 1). Sittenkun se on saatu — tätä koskeva päätös annetaan luonnoksetta, — tulee hallituksen ilmoittaa osuuskunta kuljettelavaksi kaupparekisteriin. Tämä ilmoitus tehdäänä, jos osuuskunnan kotipaikka on maaseudulla, kiihtäkunnan kruununvoudille, mutta jos sen kotipaikka on kaupungissa, maistraatille tai jos maistraatti ei ole olemassa, järjestysoikeudelle. Se on annettava kahtena kappaleena, ja siihen on liitettävä sekä yhtiösopimus ja säännöjen vahvistamisesta annettu päätös, päätöksen kirjana että kaksi oikeaksi todistettua jäljennöstä kumpastakin; päätökset pysyvätään kuitenkin ja ovat annettavat heti takaisin. Toisen kappaleen ilmoituksa tulee olla kartoitettu 50 penoin kanttamerkillä, toisen yhtiösopimuksen ja päätöksen jäljennöksistä 25 pennin kanttamerkillä kumpaankin. Jos tässä käytetään asiamiestä, pitää hänellä liittää hallituksen valtakirja, 50 pennin kanttamerkillä varustettuna. Ilmoitus kaupparekisteriin merkitsemisestä kirjoitetaan sitä varten painettuilla kaavoilla (blankeetilla), joiden Teollisuudhallitus on vahvistanut, ja joita kruununvoudin toimella ja maistraatin tai järjestysoikeuden kanssa on pidettävä ilmoittajan saatavilla. Ilmoittamisaste kaupparekisteriin ei tarvitse suorittaa rekisteröimismaksua.

Jos ilmoitus kaupparekisteriin annetaan asianomaisen kautta, pitää hakijan siihen merkitsemä allekirjoi-

tus olla julkisen notarion, kruununnimismiehen tai kunnallislautakunnan esimiehen oikeaksi todistama.

2) Jäsenluettelo.

Kuten jo on mainittu, on osuuskunnan hallituksen pidettävä sen jäsenistä luetteloa, johon jäsenen ottaminen osuuskuntaan, eroamisilmoitus tai eroaminen heti merkitään. Miten tämä luettelo on laadittava, näkyy myötäliitetystä mallista N:o 3. Tämän luettelon nojalla valmistetaan sitten niissä osuuskunnissa, joiden jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, se aakkosjärjestyksessä laadittu luettelo, joka hallituksen vuosittain tammikuun kuluessa on annettava paikkakunnan kruununvoudille tahi kaupungissa maistraatille tai järjestysoikeudelle, (tähän liitetyn mallin N:o 4 mukaan).

3) Uusien jäsenten ottaminen.

Helpottaakseen uusien jäsenien ilmoittautumista pitää osuuskunnalla mieluimmin olla painettuja kaavoja (blanketteja) jäseneksi-ilmoittautumista varten. Sellaisen malli on liitetty tähän loppuun N:o 2 kohdalle. Jos jäsen sellaisessa osuuskunnassa, jossa jäsenillä on lupa omistaa useampia osuuksia, tahtoo ottaa itselleen uuden osuuden sen tai niiden lisäksi, jotka hänellä jo on, tulee hänen tästä aina ilmoittaa kuten uusi osuuskuntaan rupeava jäsen, johon ilmoitukseen voidaan käyttää mallia N:o 5.

Sittenkun ilmoitus jäseneksi rupeamisesta on annettu, päättää hallitus tai, jos säännöt pidättävät sellaisen kysymyksen päättämisen kokoukselle, tämä viimeksimainittu, suostutaanko anomukseen vai ei.

Jos anomukseen suostutaan, merkitään se ilmoituskirjaan, joka sitten säilytetään hallituksen arkistossa, ja samalla kirjoitetaan uusi jäsen myös jäsenluetteloon. Jos osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, on tätä ilmoitusta annettava kaksi kappaletta, joista toinen, sittenkun siihen on jäseneksi-hyväksyminen merkitty, liitetään aakkosjärjetyksessä laadittuun luetteloon.

4) Jäsenten valitseminen ja uudestaan valitseminen osuuskunnan hallitukseen.

Ne määräykset, jotka säännöt sisältävät hallituksen kokoonpanosta ja sen jäsenien vaalista, ovat erittäin tarkasti vaarinotettavat. Vaaleissa kirjoitetussa pöytäkirjassa on ilmoitettava tarkasti sekä yhteensä *kaikkien* että *kullekin* erityisesti annettujen äänten lukumäärä.

Joka kerta kun muutos hallituksen kokoonpanossa tapahtuu sekä jos jonkun toimi hallituksen jäsenenä muuten lakkaa, on siitä viipymättä ilmoitettava rekisteriviranomaiselle s. o. kruununvoudille, maistraatille tai järjestysoikeudelle.

Valittuja hallituksen jäseniä koskeva, rekisteriviranomaiselle annettava ilmoitus on tehtävä heti kun nämät ovat ryhtyneet toimintaansa; ilmoitus sellaisen toimen loppumisesta taas heti hallituksen jäsenen luovuttua; ja on ilmoitus hallituksen kaikkien jäsenten allekirjoitettava sekä kahden luotettavan henkilön todistettava.

5) Kirjanpito.

Hallituksen velvollisuus on katsoa, että osuuskunnan kirjanpitoa hoidetaan tyydyttävällä tavalla.

Kirjoista pitää osuuskunnan kuoren liikkeen selvästi käydä ilmi sekä sen varallisuuden suhteet vaikeuksittaa voidaa saada selville. Saapuneet asiakirjeet samoinkuin lähetettyjen kirjeiden konseptit tai jäljennökset ovat ajanmukaisesti järjestettyinä säilytettävät.

Kirjojen tulee olla eidottuja ja niiden sivut numeroituja. Mitään tyhjiä paikkoja ei saa löytyä selvisissä kohdissa kirjoja, jotka ovat ajotut täyteläviksi. Mitään merkintää kirjoissa, vaikka se olisikin väärä, ei saa poispyyhkimällä tai muulla tavalla tehdä mahdottomaksi lukea. Kirjoituksen pois raaputtuminen ei ole sallittua. Myöskään ei saa tehdä muutoksia kirjoihin siltä tavalta, että jälkeenpäin voi syntyä epäilyksiä siitä, ovatko ne tehdyt heti silloin, kun itse merkintäkin kirjaan on tehty, vai vasta myöhemmin.

Kaikki kirjat ovat säilytettävät ainakin kymmenen vuotta siitä päivästä lukien, jolloin viimeinen merkintä niihin tehtiin. Samaa menettelyä on noudatettava kaikkien asiakirjeiden, inventarioiden ja kirjanpäätösten suhteen. Jokaisen tilinvuoden lopussa on kaikista osuuskunnalle kuuluvista kiinteistöistä, saatavista, käteisestä rahasta ja muista arvoesineistä samoinkuin myös sen velosta tarkka luettelo tehtävä ja luetteloon myös otettava kunkin esineen silloinen arvo sekä senjälkeen erotus varojen ja velkojen välillä laskettava. Siten syntynyt kalusto- ja siirtotilillaskut ovat joka kerta hallituksen kaikkien jäsenten allekirjoitettavat. Epävarmoille saataville on pantava todennäköinen arvo; arvottomat saatavat sitä vastoin poistetaan kirjoista.

Siirtotilillaska pitää muutamien päivien kuluessa ennen varsinaista kokousta olla esillepantuna osuus-

Jos suostumuksen suostumaan, merkitään se ilmoituskirjaan, joka sitten säilytetään hallituksen arkistossa, ja samalla kirjoitetaan uusi jäsen myös jäsenluetteloon. Jos osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, on tätä ilmoitusta annettava kaksi kappaletta, joista toinen, siitenkun siihen on jäseneksi hyväksyminen merkitty, liitetään ankkosjärjestyksessä laadittuun luettelooon.

4) Jäsenten erottaminen ja uudestaan otettaminen osuuskunnan hallitukseen.

Ne määräykset, jotka säännöt sisältävät hallituksen kokoonpanosta ja sen jäsenien vaalista, ovat erittäin tarkasti vuorinoitettavat. Vaaleissa kirjoitetussa pöytäkirjassa on ilmoitettava tarkasti sekä ehdrensä *kaikkien* että *kullekin* erityisesti annettujen äänten lukumäärä.

Joka kerta kun muutos hallituksen kokoonpanossa tapahtuu sekä jos jonkun toimii hallituksen jäsenenä muuten lakkaa, on siitä viipymättä ilmoitettava rekisterivirkamoiselle s. o. kruununvoudille, maistraatille tai järjestysoikeudelle.

Vaihtuja hallituksen jäsenistä koskeva, rekisterivirkamoiselle annettava ilmoitus on tehtävä heti kun nämät ovat ryhtyneet toimintaansa; ilmoitus sellaisen tulemen lopumisesta taas heti hallituksen jäsenen lopettua; ja on ilmoitus hallituksen kaikkien jäsenien allekirjoitettava sekä kahdessa luotettavan henkilön todistettava.

5) Kirjanpito.

Hallituksen velvollisuus on katsoa että osuuskunnan kirjanpito hoidetaan tyydyttävällä tavalla.

Kirjoista pitää osuuskunnan *kaiken* liikkeen selvästi käydä ilmi sekä sen varallisuuden suhteet vaikeuksetta voida saada selville. Saapuneet asioimiskirjeet samoinkuin lähetettyjen kirjeiden konseptit tai jäljennökset ovat ajanmukaisesti järjestettyinä säilytettävät.

Kirjojen tulee olla sidottuja ja niiden sivut numeroituja. Mitään tyhjiä paikkoja ei saa löytyä sellaisissa kohdissa kirjoja, jotka ovat aiotut täytettäviksi. Mitään merkintää kirjoissa, vaikka se olisikin väärä, ei saa poispyyhkimällä tai muulla tavalla tehdä mahdottomaksi lukea. Kirjoituksen pois raaputtaminen ei ole sallittua. Myöskään ei saa tehdä muutoksia kirjoihin sillä tavalla, että jälkeenpäin voi syntyä epäilyksiä siitä, ovatko ne tehdyt heti silloin, kun itse merkintäkin kirjaan on tehty, vai vasta myöhemmin.

Kaikki kirjat ovat säilytettävät ainakin kymmenen vuotta siitä päivästä lukien, jolloin viimeinen merkintä niihin tehtiin. Samaa menettelyä on noudatettava kaikkien asioimiskirjeiden, inventarioiden ja kirjanpäätösten suhteen. Jokaisen tilinvuoden lopussa on kaikista osuuskunnalle kuuluvista kiinteistöistä, saatavista, käteisestä rahasta ja muista arvoesineistä samoinkuin myös sen veloista tarkka luettelo tehtävä ja luetteloon myös otettava kunkin esineen silloinen arvo sekä senjälkeen erotus varojen ja velkojen välillä laskettava. Siten syntynyt kalusto- ja siirtotililasku ovat joka kerta hallituksen kaikkien jäsenten allekirjoitettavat. Epävarmoille saataville on pantava todennäköinen arvo; arvottomat saatavat sitä vastoin poistetaan kirjoista.

Siirtotililasku pitää muutamien päivien kuluessa ennen varsinaista kokousta olla esillepantuna osuus-

kunnan kokoushuoneessa tai jossakin siihen tarkoitukseen sopivassa yleisesti tunnetussa paikassa. Jokainen osuuskunnan jäsen on oikeutettu omalla kustannuksellaan saamaan jäljennöksen siitä.

6) Tarkastus.

Jokaisessa varsinaisessa kokouksessa valitaan kaksi tai useampia asiaatuntevia ja luotettavia henkilöitä ennen seuraavan vuoden varsinaista kokousta tarkastamaan osuuskunnan tilejä, kirjoja, pöytäkirjoja sekä hallituksen toimenpiteitä yleensä. Hyödyllisintä olisi, että useammat osuuskunnat yhtyisivät käyttämään tähän tarkoitukseen samoja henkilöitä, jotka siten saisivat suurempaa kokemusta ja varmuutta sekä voisivat tehdä työnsä huokeasta palkasta. Osuustoimintalain 31 § edellyttää tällaisen liiton m. m. yhteisiä tililaskujen tarkastuksia varten. Se kertomus tarkastuksen kulusta, jonka tilintarkastajat ovat velvolliset antamaan, on varsinaisessa kokouksessa julkiluettava, ennenkun päätös tehdään vastuunvapauden myöntämisestä hallitukselle. Huomioon on otettava, että tilintarkastajat eivät saa antaa kertomusta muilla ehdoilla kuin että *kaikista* osuuskunnan liikeasioista on tehty tilinpäätös, joka näyttää sen aseman kokonaisuudessaan. Jos jotakin on poisjätetty, vaikkapa vain yksi tili, ei asianmukaista tilinpäätöstä ole olemassa.

Malli N:o 1.

Anomus säännöjen vahvistamisesta.

Jäänin Herra Kuvernöörille.

Liittheen tähän laillisessa muodossa laaditun kirjallisen sopimuksen, jonka kautta sen allekirjoittajat ovat perustaneet osuuskunnan nimeltä

, suunnaa allekirjoittaneet osuuskunnan hallituksen jäsenet nojautuen Suomen Suurruhtinaanmaassa voimassa olevaan osuustoimintalain 8 §:ään, Teiltä, Herra Kuvernööri, anoa vahvistusta yllämainitussa sopimuskirjassa oleville säännöille.

Hallituksen puheenjohtaja.

Hallituksen varapuheenjohtaja. Hallituksen jäsen.

Hallituksen jäsen. Hallituksen jäsen.

Huom.! Anomus on kartettaava markan karttamerkillä ja liitteet kaksi 50 pennin karttamerkillä.

Malli N:o 1.

Anomus sääntöjen vahvistamisesta.

.....läänin Herra Kuvernöörille.

Liittäen tähän laillisessa muodossa laaditun kirjallisen sopimuksen, jonka kautta sen allekirjoittajat ovat perustaneet osuuskunnan nimeltä ...., saamme allekirjoittaneet, osuuskunnan hallituksen jäsenet, nojautuen Suomen Suuriruhtinaanmaassa voimassa olevan osuustoimintalain 8 §:ään, Teiltä, Herra Kuvernööri, anoa vahvistusta yllämainitussa sopimuskirjassa oleville säännöille.

.....
Hallituksen puheenjohtaja

....
Hallituksen varapuheenjohtaja Hallituksen jäsen

....
Hallituksen jäsen Hallituksen jäsen

Huom.! Anomus on kartoitettava markan karttamerkillä ja liitteet kukin 50 pennin karttamerkillä.

Malli N:o 2.

Jatkuva numero jäsenluettelossa: N:o .....

Ilmoitus

jäseneksi pyrkimisestä.

Allekirjoittanut ilmoitan täten tahtovani ruveta jäseneksi »..... osuuskuntaan» [ilman lisämaksuvelvollisuutta, rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella], jonka kotipaikka on ..... ja sitoutuvani täyttämään ne ehdot, jotka laki ja osuuskunnan säännöt sisältävät.

Päivä: .....

Nimi ja ammatti: .....

Asuinpaikka: .....

Todistavat:

....

Tämän ilmoituksen nojalla on ..... p:nä ..... kuuta 19..... otettu jäseneksi ..... osuuskuntaan [ilman lisämaksuvelvollisuutta rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella], jonka kotipaikka on ....

.....

Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja

....

Hallituksen varapuheenjohtaja Hallituksen jäsen

Todistavat:

....

Liite N:o 3.

osuuskunta Jäsen lisämaksuvelvollisuutta, rajoitettulla lisämaksuvelvollisuudella.

Jäsenluettelo.

Tilintekovuosi alkaa ..... p:nä ..... kuuta
» loppuu ..... p:nä ..... kuuta

Malli Nro 2.

Jatkava numero jäsenkirjassa Nro

Ilmoitus

jäseneksi pyrkimisestä.

Allekirjoittanut ilmoittaa täten tahtovani ruveta jäseneksi osuuskuntaamme, Ilman hankinnanvälityksestä, rajoitettuja yhtymäkunnan vellisvastuulla, jonka kotipaikka on ja sitoutuvani täyttämään ne ehdot, jotka laki ja osuuskunnan säännöt sisältävät.

Paikka:

Nimi ja ammatti:

Asuinpaikka:

Todistavat:

Tämän ilmoituksen nojalla on pyrä kunta 19 oikea jäseneksi osuuskuntaamme Ilman hankinnanvälityksestä rajoitettu hankinnanvälitysvastuulla, jonka kotipaikka on

Osuuskunnan hallituksen puolesta

Hallituksen varapuheenjohtaja Hallituksen jäsen

Todistavat:

Malli N:o 3.

.....**osuuskunta** [ilman lisämaksuvelvollisuutta, rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella].

Jäsenluettelo.

Tilintekovuosi alkaa ..... p:nä .....kuuta
» loppuu ..... p:nä .....kuuta

Järjestyn numero	Jäsenet			Osuuksien luku
	Jäseneksitulo päivä	Nimi ja ammatti *)	Asuinpaikka	
1	2	3	4	5
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

*) Ensimäiselle ja toiselle riville merkitään täydellinen

Ilmoituksen päivämäärä	Syy ilmoituksen	Ennakkopäivä	Maksettuja
1	2	3	4

Vuosi ja kuu	Päivä	Ilmanlämpö teln päivä	Nimi ja numeroni ym.	Asoitu-paikka	Uusimäen lään
1	2	3	4	5	6
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					

Osuuskunnasta eroaminen			Muistutuksia
Päivä, jolloin eroamisilmoitus on tehty tai eroaminen muutoin merkitty	Syy eroamiseen	Eroamispäivä	
6	7	8	9

Päivä, jolloin eroamistarina on tehty tai eroamisen suorittamisen mekkity	Syy eroamiseen	Eroamispäivä	Huomautuksia
Osuuskunnasta eroamisen			
6	7	8	9

Sivu N:o 4

.....osuuskunta [ilman lisämaksuvelvollisuutta, rajoitettulla lisämaksuvelvollisuudella].

Aakkosjärjestyksessä laadittu

Jäsenluettelo.

Tilintekovuosi alkaa ..... p:nä ..... kuuta
» loppuu ..... p:nä ..... kuuta

Malli N:o 4.

.....**osuuskunta** [ilman lisämaksuvelvollisuutta, rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella].

Aakkosjärjestyksessä laadittu

Jäsenluettelo.

Tilintekovuosi alkaa ..... p:nä .....kuuta
» loppuu ..... p:nä .....kuuta

A

Jatkuva numero numeroidussa jäsenluettelossa	Nimi ja ammatti	Asuinpaikka	Päivä, jolloin jäsen on		
			tullut jäseneksi	antanut eroamis ilmoituksen tai eroaminen muutoin merkitty	eronnut

| Päivä, jolloin jäsen on | | |

B

Jatkuva numero numeroidussa jäsenluettelossa	Nimi ja ammatti	Asuinpaikka	Päivä, jolloin jäsen on		
			tullut jäseneksi	ilmoituksen tai eroaminen muutoin merkitty	eronnut

Malli N:o 5.

Jatkuva numero jäsenluettelossa: N:o .....

Ilmoitus

osuuskuntaan osanottamisesta uusilla osuusmaksuilla.

Allekirjoittanut ilmoitan täten tahtovani ottaa osaa ..... osuuskuntaan [ilman lisämaksuvelvollisuutta, rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella], jonka kotipaikka on ....., sen, (niiden) lisäksi, jotka minulla jo on, ... uudella osuusmaksulla ja sitoudun täyttämään ne ehdot, jotka laki ja osuuskunnan säännöt sisältävät.

..... p:nä ..... kuuta 19.....

(Nimi ja ammatti) .....

Todistavat:

....

Tästä on merkitty jäsenluetteloon; todistaa:

.....
Hallituksen puheenjohtaja

....
Hallituksen varapuheenjohtaja Hallituksen jäsen

Mall N:o 6.

Jäsenen numero jäsenluettelossa: N:o .....

Eroamisilmoitus.

Allekirjoittanut ilmoitan täten aikovani erota .....
osuuskunnasta [ilman lisävastuuvelvollisuutta, rajoitetulla lisävastuuvelvollisuudella], jonka kotipaikka on ..... ja [ilmoitan aikovani jäsenyyteni päättyeen tilintekovuoden päätteeksi].

Aika: .....

Nimi ja ammatti: .....

Todistavat:

.....

.....

Ilmoitus on jätetty hallituksella ..... päivä ..... kuuta 19..... todistan:

.....
Hallituksen puheenjohtaja

Hallituksen varapuheenjohtaja Hallituksen jäsen

Malli No 5.

Jatkuva numero jäsenluettelossa. No .....

Ilmoitus

osuuskuntaan osanottoa koskeva nuoilla osuusmaksuilla.

Allekirjoittanut ilmoitan täten tulitovani ottaa osan .....

osuuskuntaan

(ilman lisämaksuvelvollisuutta, rajoitettulla lisämaksuvelvollisuudella), jonka kotipaikka on .....

pen, (näiden) lisäksi, jotka minulla jo on, ... osalla osuuksista ja sitoudun täyttämään ne ehdot, jotka laki ja osuuskunnan säännöt sisältävät.

..... pnä ..... kuuta 19....

(Nimi ja ammatti) .....

Todistavat:

.....

.....

Tästä on merkitty jäsenluetteloon: todistaa:

.....

Hallituksen puheenjohtaja

.....

Hallituksen varapuheenjohtaja

.....

Hallituksen jäsen

Malli N:o 6.

Jatkuva numero jäsenluettelossa: N:o .....

Eroamisilmoitus.

Allekirjoittanut ilmoitan täten tahtovani erota ..... osuuskunnasta [ilman lisämaksuvelvollisuutta, rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella], jonka kotipaikka on ..... ja irtisanon senvuoksi jäsenyyteni, ensitulevan tilintekovuoden alusta lukien.

Aika: .....

Nimi ja ammatti: .....

Todistavat:

....

Ilmoitus on jätetty hallitukselle ..... p:nä ..... kuuta 19.....; todistaa:

.....
Hallituksen puheenjohtaja

....
Hallituksen varapuheenjohtaja Hallituksen jäsen

Osuustoimintalaki.

Annettu Helsingissä, 10 p:nä Heinäkuuta 1901.

Me NIKOLAI Toinen, Jumalan Armosta, koko Wenäjänmaan Keisari ja Itsevaltias, Puolanmaan Tsaari, Suomen Suuriruhtinas, y. m, y. m, y. m. Teemme tiettäväksi: Suomenmaan Valtiosäätyjen alamaisesta esityksestä Me täten Armossa vahvistamme seuraavan osuustoimintalain:

1§.

Sellaisen yrityksen yhteistä toteuttamista varten, jonka tarkoituksena on helpottaa osallisten elinkeinon harjoittamista taikka muutoin heidän toimeentulonsa ehtoja, olkoon lupa perustaa yhtiö, jonka jäsenet ovat vastuunalaiset yhteisistä sitoumuksista niinkuin alempana sanotaan, eli niin kutsuttu osuuskunta.

Osuuskunnan toiminta ei saa käsittää vakuutusliikettä.

2 §.

Älköön osuuskuntaa perustettako toisin kuin sopimuskirjalla, jossa vähintään viisi henkilöä sitoutuu rupeamaan jäseneksi osuuskuntaan ja sille hyväksyy säännöt sekä määrää sen ensimmäisen hallituksen.

Älköön osuuskunnan toimintaa alotettako, ennenkuin säännöille on vahvistus hankittu ja osuuskunta kirjoitettu kaupparekisteriin.

3 §.

Osuuskunnan säännöissä pitää mainittaman:

1:ksi osuuskunnan nimi;

3:nsi se paikkakunta maassa, joka on pidettävä osuuskunnan kotipaikkana;

4:nsi osuuskunnan toiminta-ala;

4:nsi se rahamäärä, jolla kukin jäsen on osuuskunnan osallinen, kuinka tämä määrä on osuuskunnassa maksettava, ja saako jäsen ottaa osaa osuuskuntaan useammallakin kuin yhdellä sellaisella osuusmaksulla;

5:nsi millä tavalla ja minkä määräinen varuraha on osuuskunnan toiminnan varmentamiseksi muodostettava;

6:nsi vastaavatko osuuskunnan jäsenet osuuskunnan sitoumuksista ainoastaan sillä, minkä he osuus- ja muina maksuina ovat suorittaneet taikka olleet velkapäät jo suorittamaan, sekä osuuskunnan muilla varoilla, vai ovatko he sen ohessa velvolliset kukin rajoitettuun määrään saakka taikka rajattomasti tekemään sitoumusten suorittamiseksi tarvittavia lisämaksuja;

7:nsi ne perusteet, joiden mukaan syntyvä voitto on käytettävä;

8:nsi miten osuuskunnan hallitus järjestetään ja kuinka pitkäksi ajaksi se valitaan;

9:nsi milloin tilinpäätös on tehtävä ja miten osuuskunnan tililaskut ja sen hallintoa tarkastetaan;

10:nsi minkä ajan kuluessa osuuskunnan varsinainen kokous on pidettävä;

11:nsi millä tavalla kokous kutsutaan koolle ja miten muut tiedonannot osuuskunnan jäsenille toimitetaan.

4 §.

Osuuskunnan nimen tulee sisältää sana »osuuskunta», tahi sanayhdistyksessä joko sana »osuus-

Osuustoimintalaki.

Annettu Helsingissä, 10 päna Heinäkuuta 1901.

Me NIKOLAI Toinen, Jumalan Armosta, koko Wenäjänmaan Keisari ja Itsevaltias, Puolanmaan Tsaari, Suomen Suuriruhtinas, y. m. y. m. y. m. Tee-mme tiettäväksi: Suomenmaan Valtiosäätyjen alamaisesta esityksestä Me täten Armossa vahvistamme seuraavan osuustoimintalain:

1 §.

Sellaisen yrityksen yhteistä toteuttamista varten, jonka tarkoituksena on helpottaa osallisten elinkeinon harjoittamista taikka muutoin heidän toimeentulonsa eltoja, olkoon luja perustaa yhtiö, jonka jäsenet ovat vastuunalaiset yhteisistä sitoumuksista niinkuin alempana sanotaan, eli niin kutsuttu osuuskunta.

Osuuskunnan toiminta ei saa käsittää vakuutusliikettä.

2 §.

Älköön osuuskuntaa perustettako toisin kuin sopimuskirjella, jossa vähintään viisi henkilöä sitoutuu ruipeamaan jäseneksi osuuskuntaan ja sille hyväksyy säännöt sekä määrää sen ensimmäisen hallituksen.

Älköön osuuskunnan toimintaa aloitettako, ennenkuin säännöille on vahvistus hankittu ja osuuskunta kirjoitettu kaupparekisteriin.

3 §.

Osuuskunnan säännöissä pitää mainittaman:

1 ksi osuuskunnan nimi;

2:ksi se paikkakunta maassa, joka on pidettävä osuuskunnan kotipaikkana;

3:ksi osuuskunnan toiminta-ala:

4:ksi se rahamäärä, jolla kukin jäsen on osuuskuntaan osallinen, kuinka tämä määrä on osuuskuntaan kerättävä, ja saako jäsen ottaa osaa osuuskuntaan useammallakin kuin yhdellä sellaisella osuusmaksulla;

5:ksi millä tavalla ja minkä määräinen vararahasto on osuuskunnan toiminnan varmentamiseksi muodostettava;

6:ksi vastaavatko osuuskunnan jäsenet osuuskunnan sitoumuksista ainoastaan sillä, minkä he osuus- ja muina maksuina ovat suorittaneet taikka olleet velkapäät jo suorittamaan, sekä osuuskunnan muilla varoilla, vai ovatko he sen ohessa velvolliset kukin rajoitettuun määrään saakka taikka rajattomasti tekemään sitoumusten suorittamiseksi tarvittavia lisämaksuja;

7:ksi ne perusteet, joiden mukaan syntyvä voitto on käytettävä;

8:ksi miten osuuskunnan hallitus järjestetään ja kuinka pitkäksi ajaksi se valitaan;

9:ksi milloin tilinpäätös on tehtävä ja miten osuuskunnan tililaskut ja sen hallintoa tarkastetaan;

10:ksi minkä ajan kuluessa osuuskunnan varsinainen kokous on pidettävä;

11:ksi millä tavalla kokous kutsutaan kokoon ja miten muut tiedonannot osuuskunnan jäsenille toimitetaan.

4 §.

Osuuskunnan nimen tulee sisältää sana »osuuskunta» tahi sanayhdistyksessä joko sana »osuus»

taikka sana »-kunta», ja älköön siinä olko henkilön nimeä.

Jos jäsenet eivät ole ollenkaan velvolliset lisämaksuun, taikka jos he ovat siihen ainoastaan rajoitetussa määrässä velvolliset, on se merkittävä lisäämällä nimeen, edellisessä tapauksessa sanat »ilman lisämaksuvelvollisuutta» ja jälkimmäisessä tapauksessa sanat »rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella», taikka näiden sanojen lyhennykset »i. l.» ja »r. l.»

5 §.

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä että joku osa kustakin osuusmaksusta, ei kuitenkaan enemmän kuin puoli, kerätään panemalla talteen jäsenelle tulevaa voittoa.

Niin kauan kuin jäsenen osuusmaksu ei ole täyteen määräänsä suoritettu, on hänen voitto-osuudestaan aina vähintään puolet siihen pantava.

6 §.

Niin kauvan kuin 3 §:n 5 mom:ssa mainittu vararahasto ei nouse säädettyyn määräänsä, on siihen aina vietävä vähintään kymmenes-osa siitä voitosta, joka asianmukaisesti hyväksytyn tilinpäätöksen mukaan on edelliseltä toimintavuodelta taikka toimintavuoden osalta syntynyt.

7 §.

Jos osuuskunta perustetaan määrätyksi ajaksi, tai jos tililaskujen päätös on tehtävä kalenterivuoden osaltakin, taikka jos osuuskunnan liike on aiottu siihen kuulumattomienkin henkilöitten käytettäväksi, on se osuuskunnan säännöissä ilmoitettava.

Osuuskunta, jonka tarkoituksena on yhteiset-auto, älköön ulotuttako laimanslikettään muille kuin jäsenille.

8 §.

Osuuskunnan sääntöjen vahvistamista hakee osuuskunnan hallitus sen läänin kuvernööriltä, jossa osuuskunnan kotipaikka on, ja hakemukseen on liitettävä 2 §:ssä mainittu sopimuskirja.

Jos säännöt ovat tässä laissa olevain määräysten mukaisesti laaditut, ja aiottu toiminta on sellainen että sitä laillisesti saa harjoittaa, on kuvernööriin annettava vahvistus. Jos osuuskunta tarkoittaa laimanslikkeen harjoittamista, lisättäköön kuitenkin myös sellaisia erityisiä määräyksiä, kuin liikkeen laajuuden ja laatuun nähden tarpeelliseksi harkitaan; ja on semmoisessa asiassa päätös alistettava Senaatin Talousosaston tutkittavaksi.

Päätöksestä, joka nyt mainitusta asiasta annetaan, ei suoritetta lunastusta.

9 §.

Osuuskunnasta tehtävän ilmoituksen kauppaurekisteriin kirjoittamista varten pitää olla osuuskunnan koko hallituksen allekirjoittama, ja sisältää:

1:ksi päivä, milloin osuuskunta on perustettu, ja milloin sen säännöt on vahvistettu;

2:ksi osuuskunnan nimi;

3:ksi osuuskunnan toiminta-ala;

4:ksi osuuskunnan kotipaikka;

5:ksi ovatko jäsenet velvollisen lisämaksuun osuuskunnan sitoumuksista, ja minkä varan;

6:ksi milla tavalla kokous kutsuttaan yhteen, ja miten muut tiedonannot jäsenille toimitetaan;

taikka sana »kuntaa», ja olkoon vielä oikea henkilönnimen[illegible].

Jos jäsenet eivät ole ollenkaan velvolliset lisäämäkunnin, taikka jos he ovat siihen ainoastaan rajoitetussa määrässä velvolliset, on se merkittävä lisäämällä nimeen, edellisessä tapauksessa sanat »ilman lisämaksuvelvollisuutta», ja jälkimmäisessä tapauksessa sanat »rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella», taikka näiden sanojen lyhennykset »l. l.» ja »r. l.»

§ §

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä että joku osa kustakin osuusmaksusta, ei kuitenkaan enemmän kuin puoli, kerätään panemalla talteen jäsenelle tulevaa voittoa.

Niin kauan kuin jäsenen osuusmaksu ei ole täytteen määräänsä suoritettu, on hänen voitto-osuudestaan aina vähintään puolet siihen pantava.

6 §

Niin kauan kuin 3 §:n 5 mom:ssa mainittu varurahasto ei nouse säädettyyn määräänsä, on siihen aina vietävä vähintään kymmenes-osa siitä voitosta, joka asianmukaisesti hyväksytyn tilinpäätöksen mukaan on edellisellä toimintavuodella taikka toimintavuoden osalta syntynyt.

7 §

Jos osuuskunta perustetaan määräyksi ajaksi, tai jos tilinpäätös on tehtävä kalenterivuoden osaltakin, taikka jos osuuskunnan laki on alolla siihen kuuluvuutta ratkaisemaan henkilöitten käytettäväksi, on se osuuskunnan säännöissä ilmoitettava.

Osuuskunta, jonka tarkoituksena on velaksi-anto, älköön ulotuttako lainausliikettään muille kuin jäsenilleen.

8 §.

Osuuskunnan sääntöjen vahvistamista hakee osuuskunnan hallitus sen läänin kuvernööriltä, jossa osuuskunnan kotipaikka on, ja hakemukseen on liitettävä 2 §:ssä mainittu sopimuskirja.

Jos säännöt ovat tässä laissa olevain määräysten mukaisesti laaditut, ja aiottu toiminta on sellainen että sitä laillisesti saa harjoittaa, on kuvernöörin annettava vahvistus. Jos osuuskunta tarkoittaa lainausliikkeen harjoittamista, lisättäköön kuitenkin myös sellaisia erityisiä määräyksiä, kuin liikkeen laveuteen ja laatuun nähden tarpeelliseksi harkitaan; ja on semmoisessa asiassa päätös alistettava Senaatin Talousosaston tutkittavaksi.

Päätöksestä, joka nyt mainitusta asiasta annetaan, ei suoriteta lunastusta.

9 §.

Osuuskunnasta tehtävän ilmoituksen kaupparekisteriin kirjoittamista varten pitää olla osuuskunnan koko hallituksen allekirjoittama ja sisältää:

1:ksi päivä, milloin osuuskunta on perustettu, ja milloin sen säännöt on vahvistettu;

2:ksi osuuskunnan nimi;

3:ksi osuuskunnan toiminta-ala;

4:ksi osuuskunnan kotipaikka;

5:ksi ovatko jäsenet velvolliset lisämaksuun osuuskunnan sitoumuksista, ja minkä verran;

6:ksi millä tavalla kokous kutsutaan yhteen, ja miten muut tiedonannot jäsenille toimitetaan;

7:ksi osuuskunnan hallituksena olevain toimitsijain nimet ja heidän kotipaikkansa; sekä

8:ksi kuka tahi kutka toimitsijoista ovat oikeutetut kirjoittamaan osuuskunnan toiminimen.

Ilmoitusta tulee seurata 2 §:ssä mainittu sopimuskirja ja se päätös, jolla säännöt on vahvistettu, jälkimmäinen pääkirjana.

Muutoin käytettäköön osakeyhtiöiden rekisteriin kirjoittamisesta voimassa olevia määräyksiä soveltuvissa kohdin osuuskuntiinkin nähden; kuitenkaan ei osuuskunnan rekisteriin kirjoittamisesta ole mitään maksua.

10 §.

Ennenkuin osuuskunta on kaupparekisteriin kirjoitettu, älköön omaisuutta osuuskunnan nimeen hankittako, älköönkä sen puolesta kannettako tai vastattako. Jos joku sitä ennen tekee sitoumuksen osuuskunnan nimessä, vastatkoon siitä sitoumuksesta niinkuin omasta velastaan; jos heitä on useampia, vastatkoot siitä kukin omasta ja toistensa puolesta.

11 §.

Osuuskunnalla olkoon valta milloin hyvänsä yhteyteensä ottaa uusia jäseniä, jotka kirjallisesti ovat ilmoittaneet siihen pyrkivänsä. Jäsenten ottaminen on osuuskunnan hallituksen asia, ellei säännöissä ole toisin määrätty.

Uusi jäsen vastatkoon kaikista sitoumuksista, mitä on osuuskunnalla hänen siihen ruvetessaan.

12 §.

Jos jäsen tahtoo osuuskunnasta erota, ilmoittakoon kirjallisesti hallitukselle että hän eroo.

Jos jäsen on ilmoittanut eroavansa ja eronnut [illegible], olkoon jäsenet ovat lisämaksujen velvollisuudesta, on ilmoitettu sisäänkirjoitettavaksi niinkuin 54 [illegible] sanotaan, olkoon hän osuuskunnasta vapaa siitä [illegible] kuudestapäivästä alkaen, joka kuuden kuukauden [illegible] eroamisilmoituksen jälkeen ensimmäi saattuu, [illegible] olkoon vuotta jälkeen sanotun päivän niin suoritettava osuusmaksun, millöili osuuskunnan varat [illegible] mainitun päivän tilinpäätöksen mukaan siihen [illegible] vararuhastoon ryhtymiltä ja muiden jäsenten [illegible] oikeutta joitkaanaisin.

Säännöissä olkoon lupa määrätä, ettei osuuskunta saa erota ennen yhtä aikaa, enintään kahta vuotta, jälkeen osuuskunnan rupeamisen.

13 §.

Jos osuuskunnan ennaetus on ilmoitettu kolmessiin tuhkaa sen pesää osuuskunnan parkkimista ottea alettu selvittää vuoden kuluessa siitä päivästä, [illegible] jäsenen olisi eroamisilmoituksen nojalla pitänyt erota, olkoon eroamisilmoitus tehtävä.

Sitoumuksesta, joka on syntynyt sen jälkeen kuin eroamisilmoitus on ilmoitettu sisäänkirjoitettavaksi, olkoon hän kuitenkaan enää mikään tappiosta [illegible] jäsen lisämaksuvelvollinen.

14 §.

Jos jäsen kuolen, älköön oikeudenomistajat, ellei säännöissä ole toisin määrätty, olko oikeutetut [illegible] siijaan tuijeamaan osuuskuntaan, vaan nauttikoon [illegible] osuuksiaan ainoaa oikeutta, kuin jos vainaja olisi ilmoittanut eroavansa ja hänen olisi pitänyt osuuskunnasta eron ensimmäisenä tilinpäätöspäivänä.

Jos jäsen on ilmoittanut eroavansa ja eroamisilmoitus, milloin jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, myös on ilmoitettu sisäänkirjoitettavaksi niinkuin 34 §:ssä sanotaan, olkoon hän osuuskunnasta vapaa siitä tilinpäätöspäivästä alkaen, joka kahden kuukauden kuluttua eroamisilmoituksen jälkeen ensinnä sattuu, ja saakoon vuotta jälkeen sanotun päivän ulos suorittamansa osuusmaksun, mikäli osuuskunnan varat vastamainitun päivän tilinpäätöksen mukaan siihen riittävät vararahastoon ryhtymättä ja muiden jäsenten yhtäläistä oikeutta loukkaamatta.

Säännöissä olkoon lupa määrätä, ettei osuuskunnasta saa erota ennen vissiä aikaa, enintään kahta vuotta, jälkeen osuuskuntaan rupeamisen.

13 §.

Jos osuuskunnan omaisuus on luovutettu konkurssiin taikka sen pesää osuuskunnan purkamista varten alettu selvittää vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin jäsenen olisi eroamisilmoituksen nojalla pitänyt erota, olkoon eroamisilmoitus tehoton.

Sitoumuksesta, joka on syntynyt sen jälkeen kuin eroamisilmoitus on ilmoitettu sisäänkirjoitettavaksi, älköön hän kuitenkaan enää missään tapauksessa olko lisämaksuvelvollinen.

14 §.

Jos jäsen kuolee, älköät oikeudenomistajat, ellei säännöissä ole toisin määrätty, olko oikeutetut vainajan sijaan rupeamaan osuuskuntaan, vaan nauttikoot ainoastaan samaa oikeutta, kuin jos vainaja olisi ilmoittanut eroavansa ja hänen olisi pitänyt osuuskunnasta erota ensintulevana tililaskujen päätöspäivänä.

15 §.

Jos jäsenen osuus ulosmittauksen kautta taikka muutoin on siirtynyt toiselle ja jos tätä jälkimmäistä ei ilmoitettaessa hyväksytä jäseneksi, taikka jos hän ei tahdo ruveta osuuskuntaan, olkoon hänellä kuitenkin se oikeus eroamisilmoituksen tekemiseen ja osuusmaksun ulossaamiseen kuin edellisellä 12 §:n mukaan oli.

Eroamisilmoitus tahi hyväksytty pääsyilmoitus siltä, jolle jäsenen osuus on siirtynyt, käyköön myös viimemainitun eroamisilmoituksesta; olkoon hänellä kuitenkin valta yhtäläisellä vaikutuksella itse kirjallisesti ilmoittaa siirrosta.

16 §.

Jos jäsen on lain voiman saaneella tuomiolla julistettu kansalaisluottamuksen menettäneeksi, olkoon osuuskunnalla oikeus erottaa hänet, vaikkei sellaista erottamisperustetta säännöissä olisikaan.

Erotettu jäsen nauttikoon ainoastaan samaa oikeutta kuin kuoleman kautta eronneen jäsenen oikeudenomistajat.

17 §.

Osuuskunnan olemassa-olon aikana älköön, paitsi 12—16 §:ssä sanotuissa tapauksissa, sen varoista jäsenelle jaettako muuta kuin maksettavaksi joutunut voitto-osuus, älköönkä jäsenen velkaa osuuskunnalle kuitattako sitä vastaan, mitä hänen osuusmaksunsa täyttämiseksi on suoritettu.

Jos jäsenen suorittama osuusmaksu on osuuskunnan liikkeestä syntyneen tappion johdosta vähentynyt, älköön myös voitto-osuutta jaettako, ennenkuin osuusmaksu on entiseen määräänsä kohonnut.

18 §.

Ennen päättämisoikeutta osuuskunnan asioissa käsittävät tämän lain ja osuuskunnan säännöjen mukaisesti kunkin kokouksessa siinä läsnä olevat jäsenet.

Älköön jäsen ottako osaa sen kysymyksen käsittelyyn, jossa hänen yksityinen etunsa ja osuuskunnan etu ovat vastakkain, älköönkä siis hallituksen eikä tilintarkastajan vaalissa.

19 §.

Kokouksessa on kullakin jäsenellä yksi ääni osuuslehyden alaisen jäsenen äänestysoikeutta käytettäköön.

Muutoin olkoon äänestysoikeuden käyttämisestä ja päätöksen tekemisestä kokouksessa noudatettavasta menettelystä säännöissä ole toisin määrätty.

Ettei äänestysoikeutta älköön asianomaisen kautta käytettäkö;

Että, äänten tasan seitaessa, vaali ratkaistaan arvalla, mutta muissa kysymyksissä laitoe voittanut se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt;

Että säännöjen muutosta, joka suoranaisesti koskee jäsenen osuutta osuuskunnan omaisuuteen, tai sen oikeutta voittoon, ei saa tehdä; sekä

Että päätökseen, joka tarkoittaa muunkaltaista muutosta säännöissä taikka osuuskunnan purkautumisen taikka lainmääräämiä syitä vaadittaan, että sen hyväksi annetut äänet vastaavat vähimmäkään kolmea osaa kokoukseen osaaottavain jäsenten koko äänimäärästä, ja että tolmen kokous samalla äänten enemmistöllä hyväksyy päätöksen.

Jos osuuskunnan jäsenet ovat liäsmäksuun vel-

15 §.

Jos jäsenen osuus olemattomuuden kautta tulkaa muutoin on siirtynyt toisella ja jos tätä jälkimmäistä ei ilmoitettaisi hyväksytä jäseneksi, vaikka jos hän ei tahdo ryhtyä osuuskuntaan, olkoon hänellä kuitenkin se oikeus, ennen ilmoituksen tekemiseen ja osuusmaksun suorittaiseen kuin edellisellä 12 §:n mukaan on.

Eroamisilmoitus, tahi hyväksytty pääsyilmoitus siitä, jolle jäsenen osuus on siirtynyt, käykön myös vieroamisilmoituksesta; olkoon hänellä kuitenkin valta vähälisellä valituksella itse kirjallisesti ilmoittaa siirrosta.

16 §.

Jos jäsen on lain voiman saaneella tuomiolla julistettu kansalaisluottamuksen menettäneeksi, olkoon osuuskunnalla oikeus erottaa hänet, vaikkei sellaista erottamisperusteita säännöissä olisikaan.

Erotettu jäsen omaitikoon ainoastaan saman oikeutta kuin knoisman kautta eronneen jäsenen oikeudenomistajat.

17 §.

Osuuskunnan olemassa-olon aikana älköön, paitsi 12—16 §:ssä sanotuissa tapauksissa, sen varoista jäsenelle jaettako muuta kuin maksettavaksi joutunut voittoosuus. Älköönkä jäsenen velkaa osuuskunnalle kuitenkaan olla vähäisin, mitä hänen osuusmaksuusä täyttämiseksi on suoritettu.

Jos jäsenen saamattoma osuusmaksu on osuuskunnan lakkeestä syntyneen tappion johdosta vähentynyt, älköön myös voitto-osuutta jaettako, ennenkuin osuusmaksu on entiseen määrämäärä kohonnut.

18 §.

Jäsenten päättämisoikeutta osuuskunnan asioissa käyttävät, tämän lain ja osuuskunnan sääntöjen mukaan, asianmukaisesti kuulutetussa kokouksessa siinä läsnä olevat jäsenet.

Älköön jäsen ottako osaa sen kysymyksen ratkaisemiseen, jossa hänen yksityinen etunsa ja osuuskunnan etu ovat vastakkain, älköönkä siis hallituksen jäsenkään tilintarkastajan vaaliin.

19 §.

Kokouksessa on kullakin jäsenellä yksi ääni. Edusmiehyyden alaisen jäsenen äänestysoikeutta käyttää edusmies.

Muutoin olkoon äänestysoikeuden käyttämisestä ja päätöksen tekemisestä kokouksessa noudatettavana, ellei säännöissä ole toisin määrätty:

että äänestysoikeutta älköön asiamiehen kautta käytettäkö;

että, äänten tasan sattuessa, vaali ratkaistaan arvalla, mutta muissa kysymyksissä tulee voimaan se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt;

että sääntöjen muutosta, joka suoranaisesti koskee jäsenen osuutta osuuskunnan omaisuuteen tai oikeutta voittoon, ei saa tehdä; sekä

että päätökseen, joka tarkoittaa muunkaltaista muutosta sääntöihin taikka osuuskunnan purkamista ilman lainmääräämää syytä, vaaditaan, että sen hyväksi annetut äänet vastaavat vähintään kolmea neljäsosaa kokoukseen osaaottavain jäsenten koko äänimäärästä, ja että toinen kokous samalla äänten enemmistöllä hyväksyy päätöksen.

Jos osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksuun vel-

volliset, älköön osuuskuntaa toiseen osuuskuntaan liitettäkö, sen tarkoitusta olennaisesti muutettako, taikka toimintaa yli sen ajan, joksi osuuskunta on perustettu, jatkettako, elleivät kaikki jäsenet ole siihen kirjallisesti suostuneet. Älköön myöskään ilman sellaista suostumusta jäseniä velvoitettako suorittamaan suurempaa osuusmaksua taikka heidän vastuunalaisuuttaan muutoin kovennettako.

Jos säännöissä on jonkun päätöksen pätevyyden ehdoksi määrätty, että toinen kokous sen hyväksyy, niin sitä noudatettakoon.

20 §.

Päätös sääntöjen muuttamisesta älköön olko tehollinen, ennenkuin on hankittu vahvistus muutokselle ja se kaupparekisteriin kirjoitettu.

Jos muutoksen kautta jäsenten osuusmaksua vähennetään, vararahastosta jaetaan osuutta taikka osuuskunta liitetään toiseen osuuskuntaan, pitää myös, ennen sen tapahtumista, vuosihaaste saamamiehille haettaman ja kaikki velka maksettaman.

21 §.

Mitä osakeyhtiöihin nähden on säädettynä Toukokuun 2 p:nä 1895 annetun osakeyhtiölain 18 §:n toisessa mom:ssa, 25 ja 26 §:ssä, 28 §:n ensimmäisessä ja toisessa mom:ssa sekä 30 §:ssä, sovellettakoon myöskin osuuskuntiin; ja on osuuskunnan jäsenillä, jotka yhteensä tekevät kymmenennen osan sen koko jäsenluvusta, myöskin semmoinen oikeus kuin mainitun lain 31 §:ssä sanotaan.

Jos osuuskunnan varoja on jaettu vastoin mitä tässä ylempänä 17 §:ssä on määrätty, noudatettakoon niinikään säännöstä sanotun lain 33 §:ssä.

22 §.

Osuuskunnan edustajoim kulmalla ottestä ja yhdeksästä jäsenestä vastaan on se tai ne toimitsijat, jotka hänen sen hallituksena.

Osuuskunnan hallituksesta ja erityisissä tapauksissa toisen kuin hallituksen kanssa edustamisesta säädätettäkoon soveltuvissa kohdin osakeyhtiölain vastaavia säännöksiä.

23 §.

Jos toimitsijan kuolee, taikka jos hän eron, eikä toista henkilöä ole hänen sijaansa valittu, määrätköön toisen toimitsijan jäsenen taikka veikojan pyynnöstä tuomioistuin taikka, maalla, tuomari, miten tehtävä on hoidettava kunnes uuden toimitsijan vaali on tapahtunut.

Jos ei ole toista toimitsijaa, olkoot eronnut taikka kuolleen toimitsijan perinnöllisset veikapäät henkilökohtaisesti edellämainitun määräyksen.

24 §.

Jos osuuskunnan jäsenten lukumäärä vähenee alle viiden eikä siitä kuudessa kuukaudessa senjälkeen jälleen saada viideksi tai useammaksi, ryhtyköön hallitus viipymättä toimiin osuuskunnan purkamiseksi. Jos se jätetään tekemättä, vastatkoot ne, jotka asiasta tietäen menevät osuuskunnan nimessä sitoumuksiin, siitä sitoumuksesta kukin omasta ja toistensa puolesta.

25 §.

Päätös, jolla vastuunvapaus on toimitsijalle myönnetty, olkoon tehtävä osuuskunnan veikojen vastaan, jos sen omaisuus luovutaan konkurssiin, muotoon kulussa senjälkeen ja kanne hänen tilinteostaan muistetaan, ennenkuin kuukausi valvontapäivästä on kulunut.

velliset, älköön osuuskuntaa toiseen osuuskuntaan liitettäkö, sen tarkoituksia ehdannaisesti muutettakö, taikka toiminnaa yli sen ajan, joksi osuuskunta on perustettu, jatkettako, ellei vät kaikki jäsenet ole siihen kirjallisesti suostuneet. Älköön myöskään ilman selvästä suostumusta jäseniä velvoitettako suorittamaan suurempaa osuusmaksua taikka heidän vastuunalaisuuttaan muutoin korotettako.

Jos säännöissä on jonkun päätöksen pätevyyden ehdoksi määrätty, että toinen kokous sen hyväksyy, niin sitä noudatettakoon.

20 §.

Päätös säännöjen muuttamisesta älköön olko tehollinen, ennenkuin on hankittu vahvistus muutokselle ja se kaupparekisteriin kirjoitettu.

Jos muutoksen kautta jäsenten osuusmaksua vähennetään, vuosicalaustosta jaetaan osuutta taikka osuuskunta liitetään toiseen osuuskuntaan, pitää myös, ennen sen tapahtumista, vuosidiaarie saamsamiehille maksettaman ja kaikki velka maksettuman.

21 §.

Mitä osakeyhtiöihin nähden on säädettynä Tuomiokunnan 2 p:nä 1895 annetun osakeyhtiölain 18 §:n toisessa momessa, 25 ja 26 §:ssä, 28 §:n ensimmäisessä ja toisessa momessa sekä 30 §:ssä, sovelletta-koon myöskin osuuskuntiin, ja on osuuskunnan jäsenillä, jotka yhteensä tekevät kymmenennen osan sen koko jäsenluvusta, myöskin semmoinen oikeus kuin mainittu laki 31 §:ssä tunotaan.

Jos osuuskunnan varoja on jaettu vastoin mitä tässä ylempänä 17 §:ssä on määrätty, noudatettakoon niinikään säännöstä suotun lain 33 §:ssä.

22 §.

Osuuskunnan edustajana kolmatta miestä ja yksityistä jäsentä vastaan on se tai ne toimitsijat, jotka ovat sen hallituksena.

Osuuskunnan hallituksesta ja erityisissä tapauksissa toisen kuin hallituksen kautta edustamisesta noudatettakoon soveltuvissa kohdin osakeyhtiölain vastaavia säännöksiä.

23 §.

Jos toimitsija kuolee, taikka jos hän eroo, eikä toista henkilöä ole hänen sijaansa valittu, määrätköön toisen toimitsijan, jäsenen taikka velkojan pyynnöstä tuomioistuin taikka, maalla, tuomari, miten tointa on hoidettava kunnes uuden toimitsijan vaali on tapahtunut.

Jos ei ole toista toimitsijaa, olkoot eronnut taikka kuolleen toimitsijan pesänosalliset velkapäät hankkimaan edellämainitun määräyksen.

24 §.

Jos osuuskunnan jäsenten lukumäärä vähenee alle viiden eikä sitä kuudessa kuukaudessa senjälkeen jälleen saada viideksi tai useammaksi, ryhtyköön hallitus viipymättä toimiin osuuskunnan purkamiseksi. Jos se jätetään tekemättä, vastatkoot ne, jotka asian tietäen menevät osuuskunnan nimessä sitoumukseen, siitä sitoumuksesta kukin omasta ja toistensa puolesta.

25 §.

Päätös, jolla vastuunvapaus on toimitsijalle myönnetty, olkoon tehoton osuuskunnan velkojia vastaan, jos sen omaisuus luovutetaan konkurssiin vuoden kuluessa senjälkeen ja kanne hänen tilinteostaan nostetaan, ennenkuin kuukausi valvontapäivästä on kulunut.

26 §.

Jos osuuskunta on lain taikka sääntöjensä määräyksen mukaan purettava, taikka jos jäsenet muutoin ovat päättäneet sen purkaa, haettakoon osuuskunnan velkojille vuosihaaste sekä maksettakoon sen velat; ja saakoot jäsenet sitten jälellä olevasta säästöstä, mikäli sitä riittää, kukin mitä hänen osuusmaksunsa täyttämiseksi on suoritettu.

Jos vielä sen jälkeen on säästöä, jaettakoon tämä pääluvun taikka muun säännöissä määrätyn perusteen mukaan, ellei osuuskunta säännöissä olevan ehdon mukaan ole päättänyt sitä toiseen tarkoitukseen käytettäväksi.

27 §.

Jos osuuskunnan omaisuus luovutetaan konkurssiin, pidetään osuuskunta purettuna.

Siinä tapauksessa jäsenet, jos he ovat lisämaksuun velvolliset, olkoot myös velkapäät, niin pitkälti kuin heidän vastuunalaisuutensa ulottuu, konkurssihallinnon toimittaman osittelun mukaan suorittamaan konkurssipesälle, mitä velkojain tyydyttämiseksi tarvitaan.

28 §.

27 §:ssä mainitun osittelun ohjelma sisältäköön sen määrän, mikä, konkurssipesän varmojen saatavain tultua kerätyiksi ja muiden riidattomain varojen rahaksi muutetuiksi, näin kertyneiden varojen jakoehdotuksen mukaan velkojilta vielä puuttuu, koroitettuna enintään neljänneksellään; ja on ositteluohjelma ynnä jakoehdotus asetettava esille asianmukaisesti kuulutettuun velkojain ja osuuskunnan jäsenten kokoukseen.

Jos velkoja taikka jäsen tahtoo mottia osittelusta, tehköön sen paikkakunnan ulosottoviranomaisella, joka on konkurssihallinnon tiedoksi annettava kolmessakymmenessä päivässä sen jälkeen.

29 §.

Kun osittelunohjelma on ollut esillä asetettuna, taikka on konkurssihallinto tiedonantojen toimittanut, sekä säännöllisiä määräyksiä järjestyksessä osuuskunnan jäsenet kolmessakymmenessä päivässä suorittamaan kukin sen määrän, joka osittelussa on panta hänen maksettavaksensa, ja pyytäkoon konkurssihallinto mainitun ajan kuluttua ilman muuta ulosottomiestä toimittamaan ulosoton osittelunohjelman mukaan, taikka jäsen sitä mottiikin; kuitenkin saakoon sinä tapauksessa ulosotettu omaisuus aluoastaan panttia tahi takausta vastaan nostaa.

30 §.

Jos toimitettun ulosottovirityksen taikka ulosottomiehen muutoin antaman todistuksen mukaan yhdenkin taikka useammalta jäsenelta ei voi heti ulossaada, mitä hänen osittelunohjelman mukaan olisi pitänyt maksaa, on tämäkin määrä osittelavan muiden jäsenten suoritettavaksi, sikäli kuin näiden vastuunalaisuus alottuu ja 29 §:ssä säädettyssä järjestyksessä konkurssipesään kerätävä.

31 §.

Osuuskunnillä olkoon vapa, työskennellä yhteisesti hairensa kanssa, edistäkseksi toimintansa tarkoituksenmukaista hoitoa ynnä hallinnon ja tilitaskun asianmukaista tarkastusta, sekä saadakseen aikaan yhteisiä osto- ja myyntitoimia; ja saakoot osuuskunnat myöskin tarkoituksessa edistämiseksi toimia yhdessä yksityisen henkilön tai yhtiön kanssa.

26 §.

Jos osuuskunta on lain taikka säännöjensä määräyksen mukaan purettava, taikka jos jäsenet muutoin ovat päättäneet sen purkaa, luettakoon osuuskunnan velkojille vuosituloiste sekä maksettakoon sen velat; ja saakoot jäsenet sitten jäljellä olevasta säästöstä, mikäli sitä riittää, kukin mitä hänen osuusmaksunsa täyttämiseksi on suoritettu.

Jos vielä sen jälkeen on säästöä, jaettakoon tämä pääoruun taikka muun säännöissä määrätyn perusteen mukaan, ellei osuuskunta säännöissä olevan ehdon mukaan ole päättänyt siitä toiseen tarkoitukseen käytettäväksi.

27 §.

Jos osuuskunnan omaisuus luovutetaan konkurssiin, pidetään osuuskunta purettuna.

Siinä tapauksessa jäsenet, jos he ovat lisämaksuun velvolliset olkoot myös velkapäät, niin pitkälti kuin heidän vastuunalaisuutensa ulottuu, konkurssihallinnon toimittaman osittelun mukaan suorittamaan konkurssipesälle, mitä velkojain tyydyttämiseksi tarvitaan.

28 §.

27 §:ssä mainitun osittelun ohjelma sisältäköön sen määrän, mikä konkurssipesän varmojen saatavain lisäksi kevätyksi ja määdän riidattomain varojen rahaksi muutettaisi, niin kertyneiden varojen jakoehdotuksen nykaan velkojilta vielä puuttuu, koroitettuna suhteen mäjäoneksellään; ja on osittelusohjelma yrmä jakoehdotus asettuttava esille asianmukaisesti kuulutettuun velkojain ja osuuskunnan jäsenten kokoukseen.

Jos velkoja taikka jäsen tahtoo moittia ositteluohjelmaa, tehköön sen paikkakunnan alioikeudessa haasteella, joka on konkurssihallinnon tiedoksi annettava kolmessakymmenessä päivässä sen jälkeen.

29 §.

Kun ositteluohjelma on ollut esille asetettuna, vaatikoon konkurssihallinto, tiedonantojen toimittamisesta säännöissä määrätyssä järjestyksessä, osuuskunnan jäsenet kolmessakymmenessä päivässä suorittamaan kukin sen määrän, joka osittelussa on pantu hänen maksettavaksensa; ja pyytäköön konkurssihallinto mainitun ajan kuluttua ilman muuta ulosottomiestä toimittamaan ulosoton ositteluohjelman mukaan, vaikka jäsen sitä moittiikin; kuitenkin saatakoon siinä tapauksessa ulosotettu omaisuus ainoastaan panttia tahi takausta vastaan nostaa.

30 §.

Jos toimitetun ulosottoyrityksen taikka ulosottomiehen muutoin antaman todistuksen mukaan yhdeltä taikka useammalta jäseneltä ei voi heti ulossaada, mitä hänen ositteluohjelman mukaan olisi pitänyt maksaa, on tämäkin määrä ositettava muiden jäsenten suoritettavaksi, sikäli kuin näiden vastuunalaisuus ulottuu ja 29 §:ssä sääädetyssä järjestyksessä konkurssipesään kerättävä.

31 §.

Osuuskunnilla olkoon valta työskennellä yhteisesti toistensa kanssa, edistääksensä toimintansa tarkoituksenmukaista hoitoa ynnä hallinnon ja tililaskujen asianmukaista tarkastusta, sekä saadaksensa aikaan yhteisiä osto- ja myyntitoimia; ja saakoot osuuskunnat myöskin tarkoituksensa edistämiseksi toimia yhdessä yksityisen henkilön tai yhtiön kanssa.

32 §.

Osuuskunnan jäsenistä on hallituksen huolenpidosta pidettävä luetteloa. Jäsenen ottaminen osuuskuntaan, eroamisilmoitus ja jäsenen eroaminen on siihen heti merkittävä.

Luettelosta saakoon jokainen pyynnöstään osaa.

33 §.

Sopimuskirja, jäseneksi ilmoittautuminen, eroamisilmoitus ja suostumus, joista 2, 9, 11, 12, 15 ja 19 §:ssä on mainittu, pitää oleman tunnettujen ja luotettavain todistajain oikeaksi vahvistama, sekä jäseneksi ilmoittautuminen ja eroamisilmoitus, kun osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, sisäänannettava kaksinaisena.

34 §.

Jos osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksuun velvolliset, tulee osuuskunnan hallituksen vuosittain Tammikuun kuluessa paikkakunnan kruununvoudille tahi, kaupungissa, maistraatille tai järjestysoikeudelle antaa koko hallituksen allekirjoittama, aakkosjärjestyksessä laadittu luettelo osuuskunnan kaikista jäsenistä vuoden päättyessä, ynnä edellisenä vuonna tapahtuneet ja hyväksytyt jäseneksi ilmoittautumiset.

Eroamisilmoitus, erottaminen ja jäsenen eroaminen kuoleman kautta on hallituksesta heti mainitulle viranomaiselle sisäänkirjoitettavaksi ilmoitettava, ja ensiksimainitussa tapauksessa eroamisilmoituskirja sen ohessa myötäliitettävä. Jos asianosainen tahtoo itse tehdä sanotun ilmoituksen, olkoon hänellä siihen lupa, ja saakoon sitä varten, kun eroamisilmoitus on kysymyksessä, pyynnöstä takaisin toisen kappaleen eroamisilmoituskirjaa ynnä hallituksen siihen kirjoittaman todistuksen osansaamisesta.

Tässä mainittun jäsenekst ilmoittautumisen ja luetteloon saa myös postin kautta lähettää.

35 §.

Kruununvouti maalla sekä maistraatti tähä jäsenkysymykseen kaupungissa on velvollinen liitteinä silhen luetteloon, joka kauppurekisterin lupaan pidettäm kihlakunnan taikka kaupunkin varten, säilyttämään 34 §:ssä mainitut asiakirjat, sekä ilmoitettun osuuskunnasta eroamisen heti merkitsemään vuoteisseen osuuskunnun jäsenten luetteloon. Sellainen sisäänkirjoitus on maksuton.

Jäsenen eroamisilmoituksen sisäänkirjoittamisesta on osuuskunnan kustannuksella heti lähetettävä todistus sen luoliitukselle.

36 §.

Muutosta Kuvernöörin päätökseen, josta 8 §:ssä on mainittu, haetaan Senaatin Talousosastessa kolmenkymmenen päivän, mutta, kun osuuskunnan kotipaikka on Lapin kihlakunnassa, kuudenkymmenen päivän kulussa siitä päivästä, jolloin päätös tiedoksi saatiin.

Tämä laki astuu voimaan 1 p:nä Syyskuuta 1901.

Tätä lakia koskevat säännöksiset asiapaperit akuraisuudessa uudattakoot. Helsingissä 10 p:nä Heinäkuuta 1901.

Keisarillisen Majesteetin Oman Päätöksen mukaan ja Hänen Korkeassa Nimessään,

Suomeen asetettu Senaattinsa.

VALFRID SPARRE. J. R. SOHLMAN.
EDV. BOEHM. OSSIAN BERGROTH.
E. JOENSSON. M. von BLOM.
J. E. FRENCKELL. F. ANDERSIN.
CARL HOMEN. E. H. NEONIUS.

Kuugas. Idström.

32 §.

Osuuskunnan jäsenistä on hallituksen huolenpidosta pidettävä luettelon. Jäsenen ottaminen osuuskuntaan, eroamisilmoitus ja jäsenen eroaminen on siihen heti merkittävä.

Luettelosta saakoon jokainen pyyntöstänsä osan.

33 §.

Sopimuskirja, jäseneksi ilmoittautuminen, eroamisilmoitus ja suostumus, joista 2, 9, 11, 12, 15 ja 19 §:ssä on maininttu, pitää olemaan tunnettujen ja luotettavain todistajain oikeaksi vahvistama, sekä jäseneksi ilmoittautuminen ja eroamisilmoitus, kun osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksun velkolliset, sisäänannettava kaksinaisena.

34 §.

Jos osuuskunnan jäsenet ovat lisämaksun velkolliset, tulee osuuskunnan hallituksen vuosittain tammikuun kuluessa palkkakirjat kruununvoudille tuhi kaupungissa, ministeriöille ei järjestysoikeudelle antaa, koko hallituksen allekirjoittamaa, sakkosjärjestyksessä laadittu luettelo osuuskunnan kaikista jäsenistä vuoden päättyessä, ynnä edellisenä vuonna tapahtuneet ja hyväksytyt jäseneksi ilmoittautumiset.

Eroamisilmoitus, erottaminen ja jäsenen eroaminen kuoleman kautta on hallituksesta tieti maaherralle viranomaiselle sisäänkirjoitettavaksi ilmoitettava, ja ensiksimainittussa tapauksessa eroamisilmoituskirjasen ohessa näytettävä. Jos asianomainen tahtoo itse teitä sanotun ilmoituksen, olkoon hänellä siihen lupa, ja saakoon siitä todistuksen, kun eroamisilmoitus on kysymyksessä, pyytämä takaisin toisen kappaleen eroamisilmoituskirjaa ynnä hallituksen siihen kirjoittaman todistuksen osanottamisesta.

Tässä mainitun jäseneksi ilmoittautumisen ja luettelon saa myös postin kautta lähettää.

35 §.

Kruununvouti maalla sekä maistraatti tahi järjestysoikeus kaupungissa on velvollinen liitteinä siihen luetteloon, joka kaupparekisterin tapaan pidetään kihlakuntaa taikka kaupunkia varten, säilyttämään 34 §:ssä mainitut asiakirjat, sekä ilmoitetun osuuskunnasta eroamisen heti merkitsemään viimeiseen osuuskunnan jäsenten luetteloon. Sellainen sisäänkirjoitus on maksuton.

Jäsenen eroamisilmoituksen sisäänkirjoittamisesta on osuuskunnan kustannuksella heti lähetettävä todistus sen hallitukselle.

36 §.

Muutosta Kuvernöörin päätökseen, josta 8 §:ssä on mainittu, haetaan Senaatin Talousosastossa kolmenkymmenen päivän, mutta, kun osuuskunnan kotipaikka on Lapin kihlakunnassa, kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin päätös tiedoksi saatiin.

Tämä laki astuu voimaan 1 p:nä Syyskuuta 1901.

Tätä kaikki asianomaiset alamaisuudessa noudattakoot. Helsingissä 10 p:nä Heinäkuuta 1901.

Keisarillisen Majesteetin Oman Päätöksen mukaan ja Hänen Korkeassa Nimessään, Suomeen asetettu Senaattinsa:

VALFRID SPÅRE. J. G. SOHLMAN.
EDV. BOEHM. OSSIAN BERGBOM.
E. JOHNSSON. M. von BLOM.
J. E. HEIKEL. E. ANDERSIN.
LARS HOMÉN. E. R. NEOVIUS.

Eugen Idestam.

Otteita osakeyhtiölaista 2 p:ltä Toukokuuta 1895.

2 Luku.

Osakkeenomistajain suhteesta yhtiön ulkopuolella oleviin ja toisiinsa.

18 §.

Osakeyhtiössä vastatkoot osakkaat yhtiön sitoumuksista yhtiön omaisuudella sekä osakkeista suorittamattomalla määrällä, eikä saa yhtiön velkaa yksityiseltä osakkaalta hakea.

Älköön myöskään yhtiön omaisuutta otettako yksityisen osakkaan velasta.

25 §.

Paitsi uuden kokouksen kutsumisesta älköön yhtiökokouksessa tehtäkö päätöstä muista asioista kuin niistä, jotka lain tahi yhtiöjärjestyksen mukaan ovat kokouksessa käsiteltävät tahi jotka kutsumuksessa ovat erittäin mainitut.

26 §.

Varsinaisen yhtiökokouksen tulee:

1) vahvistaa tilinpäätös edelliseltä toimintavuodelta;

2) päättää siitä toimenpiteestä, johon hallituksen vuoden kuluessa pitämä hallinto ja siitä tehty tili antaa aihetta;

2) valita yksi tahi useampi jäsen hallitukseen sen tahi niiden sijaan, joiden toimiaika kuluu ennen seuraavaa tulevaa varsinaista yhtiökokousta taikka jotka muutoin, ovat eronneet; sekä

3) asettaa yksi tahi useampi henkilö tarkastamaan hallintoa ja tilejä kulloisella tofmintovuodella tahi siltä ajalta, jonka yhtiöjärjestys määrää.

Hallituksen asettakoon kuitenkin erityinen hallituksenvoisto, jos yhtiöjärjestyksessä on niin määräätty.

Asiassa, joka on 1 tahi 2 kohdassa mainittu, olkoon lopullista päätöstä tehtäkö, ennenkuin kokoukselle on annettu kertomus edellisen vuoden hallinnon ja tilien tarkastuksesta.

28 §.

Yhtiökokouksen päätöksestä pitää tehtämän pöytäkirja, johon myöskin merkitään kokouksessa läsnäolleiden osakkeenomistajain nimet sekä kuinka moota osaketta ja ääntä kullakin on.

Pöytäkirja on vähintään kahden kokouksessa läsnäolleen osakkaan tarkastettava ja oikeaksi todistettava.

Jos päätös tarkoittaa yhtiöjärjestyksen muuttamista, on Senaatin vahvistus muutokseen hankittava sekä muutos, ollaksensa pätevä, kirjoitettava kauppakisteriin.

30 §.

Päätös, joka on yhtiökokouksessa tehty vastoin sekä tahi yhtiöjärjestystä, olkoon tehtävä osakkeenomistajaa vastaan, joka on päätöstä vastustanut tahi muutoin voi näyttää, että hän ei ole päätöksessä

Ohjeita osakeyhtiölaista 2 päivä Toukokuuta 1895.

2 Luku.

Osakkeenomistajain suhdeesta yhtiöön ulkopuolella olevain ja toisiinsa.

18 §.

Osakeyhtiössä vastaikoot osakkaat yhtiön sitoumuksista yhtiön omaisuudella sekä osakkeista suorittamattomalla määrällä, eikä saa yhtiön velkoja yksityiseltä osakkaalta hakea.

Älköön myöskään yhtiön omaisuutta otettako yksityisen osakkaan velasta.

25 §.

Paitsi muiden kokouksen kutsumisesta älköön yhtiökokouksessa tehkö päätöstä muista asioista kuin niistä, jotka lain tahi yhtiöjärjestyksen mukaan ovat kokouksessa käsiteltävät tahi jotka kutsumuksessa ovat erittäin mainitut.

26 §.

Varsinaisen yhtiökokouksen tulee:

1) vahvistaa tilinpäätös edelliseltä toimintavuodella;

2) päättää siitä toimenpiteestä, johon hallituksen vuoden kuluessa pitämä hallinto ja siitä tehty tili antaa aihetta;

3) valita yksi tahi useampi jäsen hallitukseen sen tahi niiden sijaan, joiden toimiaika loppuu ennen lähinnä tulevaa varsinaista yhtiökokousta taikka jotka muuten ovat eronneet; sekä

4) asettaa yksi tahi useampi henkilö tarkastamaan hallintoa ja tilejä kuluvalta toimintavuodelta tahi siltä ajalta, jonka yhtiöjärjestys määrää.

Hallituksen asettakoon kuitenkin erityinen hallintoneuvosto, jos yhtiöjärjestyksessä on niin määrätty.

Asiassa, joka on 1 tahi 2 kohdassa mainittu, älköön lopullista päätöstä tehtäkö, ennenkuin kokoukselle on annettu kertomus edellisen vuoden hallinnon ja tilien tarkastuksesta.

28 §.

Yhtiökokouksen päätöksestä pitää tehtämän pöytäkirja, johon myöskin merkitään kokouksessa läsnäolleitten osakkeenomistajain nimet sekä kuinka monta osaketta ja ääntä kullakin on.

Pöytäkirja on vähintään kahden kokouksessa läsnäolleen osakkaan tarkastettava ja oikeaksi todistettava.

Jos päätös tarkoittaa yhtiöjärjestyksen muuttamista, on Senaatin vahvistus muutokseen hankittava sekä muutos, ollaksensa pätevä, kirjoitettava kauppa-rekisteriin.

30 §.

Päätös, joka on yhtiökokouksessa tehty vastoin lakia tahi yhtiöjärjestystä, olkoon tehoton osakkeenomistajaa vastaan, joka on päätöstä vastustanut tahi muutoin voi näyttää, että hän ei ole päätöksessä

osallisena ollut. Ja olkoon hänellä oikeus pyytää kieltoa sellaisen päätöksen toimeenpanoa vastaan.

Jollei päätös, vaikka se yhtiökokouksen toimivaltaan kuuluu, ole tehty oikeassa järjestyksessä, olkoon osakas oikeutettu vaatimaan uutta yhtiökokousta asian tutkimista varten sillä tavalla kuin 31 §:ssä sanotaan.

Jos päätös taas on sellainen, ettei yhtiökokouksella olisi ollut valtaa sitä tehdä, olkoon osakkaalla oikeus tehdä kanne sellaisen päätöksen ja sille perustetun toimenpiteen kumoamisesta, taikka, mikäli se ei voi tapahtua, siitä korvauksesta, joka on yhtiölle tuleva toimenpiteen tuottamasta vahingosta.

Sama olkoon laki, milloin laiton jakaminen on tapahtunut ilman yhtiökokouksen päätöstä ja yhtiökokous on hyljännyt tehdyn oikaisuvaatimuksen.

Tässä mainittua kannetta älköön kuitenkaan, muutoin kuin laittoman jakamisen perusteella, nostettako myöhemmin kuin vuoden kuluessa sen jälkeen, kun valituksen alainen päätös on täytäntöön pantu; ja olkoon oikeudella valta, jos katsotaan kohtuulliseksi, määrätä, että hakijan on tyytyminen ottamaan lunastus osuudestansa yhtiössä.

31 §.

Osakkeenomistajilla, jotka yhteensä edustavat kymmenettä osaa osakepääomasta tahi yhtiöjärjestyksen siinä kohden ehkä säätämää vähempää määrää, olkoon oikeus pyytää yhtiökokous kutsuttavaksi kokoon vissiä, ilmoitettua asiaa varten.

Sama oikeus olkoon yksityiselläkin osakkaalla siinä tapauksessa, joka 16 §:n 3 momentissa tahi 30 §:n 2 momentissa mainitaan.

Jos yhtiön hallitus ilman laillista syytä kieltäytyy noudattamasta tässä mainittua pyyntöä, olkoottakoon läänin kuvernööri kaikijan itsensä kutsumaan koolle koko-koko.

33 §

Jos osakeyhtiön varoja on jaettu vastoin 21 §:ää, eikä näyteta että vajaus jo on täytetty, olkoot kaikki osakkaat, jotka ovat myötävaikuttaneet sellaisen jakoa koskevan päätöksen tekemiseen, velvolliset, kukin omasta ja toistensa puolesta, maksamaan jaetun summan korkoineen kuusi sataltu vuodessa sekä muuten korvaamaan yhtiölle kaiken jaosta tulleen vahingon.

3 Luku.

Osakeyhtiön hallituksesta.

34 §

Osakeyhtiötä edustaa yhtiön ulkopuolella oleviin ja yksityistä osakkeenomistajaa kohtaan se tahi ne toimitsijat, jotka ovat yhtiön hallituksena, paitsi mikäli 2 luvussa tai tässä alempana toisin säädetään. Hallitus sijaitsee yhtiön kotipaikassa ja tulee hallituksen enemmistön olla Suomen kansalaisia.

Yhtiöjärjestyksessä määrättäköön, saavatko ja missä määrin yksi tahi useammat toimitsijoista, ilman toisten myötävaikutusta, toimia yhtiön puolesta, tai saavatko toimitsijat jollekulle keskuudestaan taikka muutille henkilöille antaa toimeksi juoksevain asioin hoitamisen taikka muuten määrätyn osan hallinnosta.

osallisena ollut. Jos nikoon hänellä olkeus pyytää kiertoa sellaisen päätöksen toimeenpanos vastaan.

Jollei päätös, vaikka se yhtiökokouksen toimivaltaan kuuluu, ole tehty oikeessa järjestyksessä, olkoon osakas oikeutettu vaatimaan uutta yhtiökokousta asian tutkimista varten sillä tavalla kuin 31 §:ssä sanotaan.

Jos päätös taas on sellainen, ettei yhtiökokouksella olisi ollut valtaa sitä tehdä, olkoon osakkaalla olkeus tehdä kanne sellaisen päätöksen ja sille perustetun toimeenpiteen kumoamisesta, taikka, mikäli se ei voi tapahtua, siitä korvauksesta, joka on yhtiölle tuleva tahtoenpiteen tuottamasta vahingosta.

Sama olkoon laki, milloin laiton jakaminen on tapahtunut ilman yhtiökokouksen päätöstä ja yhtiökokous on hyljäänyt tehdyn oikaisuvaatimuksen.

Tässä mainittua kanneita älköön kuiteukaan, muutoin kuin laittoman jakamisen perusteella, nostetako myöhemmin kuin vuoden kuluessa sen jälkeen, kun valituksen alainen päätös on täytäntöön pantu, ja olkoon oikeudella valta, jos kaisotaan kohtuulliseksi, määrätä, että hakijan on tyytyminen ottamaan lunastus osuudestansa yhtiössä.

31 §.

Osakkeenomistajilla, jotka yhteensä edustavat kymmenettä osaa osakepääomasta tahi yhtiöjärjestyksen siinä kohden ehkä säätämää vähempää määrää, olkoon oikeus pyytää yhtiökokous kutsuttavaksi kokoon viisiä, ilmoitettua asiaa varten.

Sama oikeus olkoon yksityiselläkin osakkaalla siinä tapauksessa, joka 16 §:n 3 momentissa tahi 30 §:n 2 momentissa mainittaan.

Jos yhtiön hallitus ilman laillista syytä kieltäytyy noudattamasta tässä mainittua pyyntöä, oikeuttakoon läänin kuvernööri hakijan itsensä kutsumaan kokouksen kokoon.

33 §.

Jos osakeyhtiön varoja on jaettu vastoin 21 §:ää, eikä näytetä että vajaus jo on täytetty, olkoot kaikki osakkaat, jotka ovat myötävaikuttaneet sellaisen jakoa koskevan päätöksen tekemiseen, velvolliset, kukin omasta ja toistensa puolesta, maksamaan jaetun summan korkoineen kuusi sadalta vuodessa sekä muuten korvaamaan yhtiölle kaiken jaosta tulleen vahingon.

3 Luku.

Osakeyhtiön hallituksesta.

34 §.

Osakeyhtiötä edustaa yhtiön ulkopuolella olevia ja yksityistä osakkeenomistajaa kohtaan se tahi ne toimitsijat, jotka ovat yhtiön hallituksena, paitsi mikäli 2 luvussa tai tässä alempana toisin säädetään. Hallitus sijaitsee yhtiön kotipaikassa; ja tulee hallituksen enemmistön olla Suomen kansalaisia.

Yhtiöjärjestyksessä määrättäköön, saavatko ja missä määrin yksi tahi useammat toimitsijoista, ilman toisten myötävaikutusta, toimia yhtiön puolesta, tai saavatko toimitsijat jollekulle keskuudestansa taikka muulle henkilölle antaa toimeksi juoksevain asiain hoitamisen taikka muuten määrätyn osan hallinnosta.

35 §.

Osakeyhtiön velvollisuudesta ilmoittaa yhtiön hallitus ynnä siinä tapahtuneet muutokset kauppa-rekisteriin merkittäviksi, niin myös siitä mikä seuraamus on tällaisen ilmoituksen laiminlyömisestä, on erittäin säädetty.

36 §.

Osakeyhtiön hallituksen tulee yhtiön puolesta kantaa ja vastata, hoitaa kaikki yhtiön toimintaan kuuluvat hallintotehtävät, joita varten yhtiöjärjestyksen mukaan ei erityistä valtuutusta tarvita, kuin myös kutsua kokoon yhtiökokous.

Haaste tahi muu julkisen viranomisen käsky on katsottava tulleen hallituksen tiedoksi, kun joku sen jäsenistä on laillisessa järjestyksessä saanut siitä osan.

Hallitus älköön muutoin kuin osakasten erityisen päätöksen nojalla myöntäkö kiinnitystä yhtiön kiinteään omaisuuteen.

37 §.

Toimitsijain tulee pitää huolta sellaisesta kirjanpidosta, kuin yhtiön toiminnan laatu vaatii.

Jokaiselta toimintavuodelta on tehtävä tilinpäätös, joka osottaa yhtiön varat ja velat sekä voiton tahi tappion vuoden lopussa. Varoihin pantakoon tässä ainoastaan ne varat, jotka ovat pidettävät varmoina; ja älköön niitä laskettako korkeampaan arvoon, kuin mikä niille siihen aikaan on kohtuullisesti pantava. Velkoihin on merkittävä ei ainoastaan yhtiön velka ja sen osakepääoma, vaan myös se määrä, joka sen lisäksi on olemassa erilleen pantuna yhtiön toiminnan turvaamiseksi.

38 §.

Toimitsijain tulee lain ja yhtiöjärjestyksen sekä osakkaiden antamain ohjeiden mukaan kaikella ahkeruudella ja huolella hoitaa yhtiön asioita.

Jos toimitsijat havaitsevat, että osakkeenomistajain tekemä päätös sotii lakia vastaan taikka ettei se muuten ole asianmukaisella tavalla syntynyt, antakoot siitä heti yhtiökokouksessa tiedon. Ellei kokous peruuta sellaista päätöstä ja ellei päätös ole sitä laatua, että kokouksella on valta sitä tehdä, saakoot toimitsijat kokouksessa luopua toimestansa.

Toimitsija saatettakoon, vaikka aika, jolksi hän on otettu, ei ole päättynyt, yhtiökokouksen päätöksellä toimestaan erottaa; nauttikoon kuitenkin tuosta tyn palkkion myöskin jälellä olevasta ajasta, ellei otkmu toisin päätä.

Jos toimitsija erosa tahi toimestaan erotetaan, ryhtykööt yhtiökokouksessa läsnäolevat osakkaat toimenpiteesen yhtiön asioiden hoitamiseksi, kunnes uusi yhtiökokous voipi asianmukaisen kutsumuksen mukaan, kokoontua toimitsijaa eronneen sijaan valitsemaan.

39 §.

Jos osakeyhtiön on paikko lakkauttaa maksujeasa suorittaminen taikka jos yhtiön varoja sen velkoihin verrateessa tahi muulla tavoin käy ilmi, etteivät varat vastaa velkoja, tulee toimitsijain heti luovuttaa yhtiön omaisuus konkurssiin.

40 §.

Jos osakasten luku tulee kolmea vähemmäksi eikä kuudessa kuukaudessa sen jälkeen uudestaan

35 §.

Osakeyhtiön velvollisuudesta ilmoittaa yhtiön hallitus ymmä siinä tapahtuneet muutokset kaupparekisteriin merkittäviksi, niin myös siitä laiksi seuraamus on tällaisen ilmoituksen laiminlyömisestä, on erittäin säädetty.

36 §.

Osakeyhtiön hallituksen tulee yhtiön puolesta kuntaa ja vastata, hoitaa kaikki yhtiön toimintaan kuuluvat hallintotehtävät, joita varten yhtiöjärjestyksen mukaan ei erityistä valtuutusta tarvita, kuin myös kutsua koolle yhtiökokous.

Hauste tahi muu julkisen viranomisen käsky on katsottava tulleen hallituksen tiedoksi, kun joku sen jäsenistä on laillisessa järjestyksessä saanut siitä osan.

Hallitus älköön muutoin kuin osakasten erityisen päätöksen nojalla myöntäkö kiinnitystä yhtiön kiinteällä omaisuuteen.

37 §.

Toimitsijain tulee pitää huolta sellaisesta kirjanpidosta, kuin yhtiön toiminnan laatu vaatii.

Jokaisella toimintavuodella on tehtävä tilinpäätös, joka osoittaa yhtiön varat ja velat, sekä voiton tahi tappion vuoden lopussa. Varoihin pantakoon tässä ainoastaan ne varat, jotka ovat pidettävät varmoina. Älköön niitä laskettako korkeampaan arvoon, kuin mikä niille siihen aikaan on kohtuullisesti pantava. Velkoihin on merkittävä ei ainoastaan yhtiön velka ja sen osakepääoma, vaan myös se määrä, joka sen lisäksi on olemassa erikseen pantuna yhtiön toimintaan turvaamiseksi.

38 §.

Toimitsijain tulee lain ja yhtiöjärjestyksen sekä osakasten antamain osotusten mukaan kaikella ahkeruudella ja huolella hoitaa yhtiön asioita.

Jos toimitsijat havaitsevat että osakkeenomistajain tekemä päätös sotii lakia vastaan taikka ettei se muuten ole asianmukaisella tavalla syntynyt, antakoot siitä heti yhtiökokouksessa tiedon. Ellei kokous peruuta sellaista päätöstä ja ellei päätös ole sitä laatua, että kokouksella on valta sitä tehdä, saakoot toimitsijat kokouksessa luopua toimestansa.

Toimitsija saatettakoon, vaikka aika, joksi hän on otettu, ei ole päättynyt, yhtiökokouksen päätöksellä toimestaan erottaa; nauttikoon kuitenkin määrätyn palkkion myöskin jälellä olevasta ajasta, ellei oikeus toisin päätä.

Jos toimitsija eroaa tahi toimestaan erotetaan, ryhtykööt yhtiökokouksessa läsnäolevat osakkaat toimenpiteesen yhtiön asioiden hoitamiseksi, kunnes uusi yhtiökokous voipi asianmukaisen kutsumuksen mukaan, kokoontua toimitsijaa eronneen sijaan valitsemaan.

39 §.

Jos osakeyhtiön on pakko lakkauttaa maksujensa suorittaminen taikka jos yhtiön varoja sen velkoihin verratessa tahi muulla tavoin käy ilmi, etteivät varat vastaa velkoja, tulee toimitsijain heti luovuttaa yhtiön omaisuus konkurssiin.

40 §.

Jos osakasten luku tulee kolmea vähemmäksi eikä kuudessa kuukaudessa sen jälkeen uudestaan

kasva kolmeksi tahi useammaksi, ryhtyköön hallitus viipymättä toimiin yhtiön purkamiseksi, sillä uhalla että ne, jotka tuntien asianlaidan tekevät sitoumuksen yhtiön nimessä, vastaavat siitä sitoumuksesta kukin omasta ja toistensa puolesta.

41 §.

Toimitsija vastatkoon täydelleen siitä vahingosta, jonka hänen huolimattomuutensa taikka lakia tahi yhtiöjärjestystä vastaan sotiva toimensa yhtiön asioissa on yhtiölle tuottanut. Jos vahinko on useampien tuottama vastatkoon kukin omasta ja toistensa puolesta sen korvaamisesta.

42 §.

Jos yhtiöjärjestyksessä on jätetty erityisen hallintoneuvoston tahi 26 §:ssä mainittujen tarkastusmiesten toimeksi määrätyissä tapauksissa edustaa yhtiötä, kutsua kokoon yhtiökokous taikka muuten hoitaa yhtiön asioita, noudatettakoon sellaisessa tapauksessa, mitä tässä laissa toimitsijoista on säädetty.

Otteita kaupparekisteriä sekä toiminimeä ja prokuraa koskevasta armollisesta asetuksesta 2 päiltä Toukokuuta 1895.

1. Luku.

Kaupparekisteristä.

1 §.

Kaupparekisteriä, koko maalle yhteistä, pitää virasto Helsingissä, jonka Keisari ja Suuriruhtinas siihen määrää. Kaupparekisteriin on kirjoitettava ne ilmoitukset, joista tässä asetuksessa puhutaan, tahi joiden rekisterinpanosta ehkä muualla tavoin määrätään.

Kaupungissa pitää maistraatissa tahi järjestysoikeudessa ja maalla kruununvoudilla olla kaupparekisteriin mukaan tehty, kaupungista tahi kihlakunnasta tulleiden sisäänkirjoitettujen ilmoitusten luettelo.

Kaupparekisteri ja mainitut luettelot, niin myös niihin kuuluvat ilmoituskirjat ja liitteet ovat julkisia ja jokaisen nähtävissä pidettäviä. Otteita niistä annetaan pyydettäessä säädettyjä maksuja vastaan.

2 §.

Ilmoitus kaupparekisteriin on kaupungissa maistraatille tahi järjestysoikeudelle ja maalla sen pitäjäkunnan kruununvoudille, missä liikettä aiotaan harjoittaa, kirjallisesti tehtävä ja säädetyt rekisteröimis-

kasva kolmeksi tahi useammaksi, ryhtyköön hallitus ylipymäitä toimiin yhtiön purkamiseksi, sillä uhalla että ne, jotka tuntien asianlaidan tekevät sitoumuksen yhtiön nimessä, vastaavat siitä sitoumuksesta kukin omasta ja toistensa puolesta.

41 §.

Toimitsija vastatkoon täydellisen siitä vahingosta, jonka hänen huolimattomuutensa taikka laiska tahi yhtiöjärjestystä vastaan sotiva toimensa yhtiön asioissa on yhtiölle tuottanut. Jos vahinko on useampien huoltamu vastatkoon kukin omasta ja toistensa puolesta sen korvaamisesta.

42 §.

Jos yhtiöjärjestyksessä on jätetty erityisen hallintoneuvoston taksi 36 §:ssä mainittujen tarkastusmiesten toimeksi määrätyissä tapauksissa edustaa yhtiötä, kuvsna kokoon yhtiökokous taikka muuten hoitaa yhtiön asioita, noudatettakoon sellaisessa tapauksessa, mitä tässä laissa toimitsijoista on säädetty.

Otteita kaupparekisteriä sekä toiminimeä ja prokuraa koskevasta armollisesta asetuksesta 2 p:ltä Toukokuuta 1895.

1 Luku.

Kaupparekisteristä.

1 §.

Kaupparekisteriä, koko maalle yhteistä, pitää se virasto Helsingissä, jonka Keisari ja Suuriruhtinas siihen määrää. Kaupparekisteriin on kirjoitettava ne ilmoitukset, joista tässä asetuksessa puhutaan, tahi joiden rekisteriinpanosta ehkä muulla tavoin määrätään.

Kaupungissa pitää maistraatissa tahi järjestysoikeudessa ja maalla kruununvoudilla olla kaupparekisterin mukaan tehty, kaupungista tahi kihlakunnasta tulleiden sisäänkirjoitettujen ilmoitusten luettelo.

Kaupparekisteri ja mainitut luettelot, niin myös niihin kuuluvat ilmoituskirjat ja liitteet ovat julkisia ja jokaisen nähtävissä pidettäviä. Otteita niistä annetaan pyydettäessä säädettyjä maksuja vastaan.

2 §.

Ilmoitus kaupparekisteriin on kaupungissa maistraatille tahi järjestysoikeudelle ja maalla sen paikkakunnan kruununvoudille, missä liikettä aiotaan harjoittaa, kirjallisesti tehtävä ja säädetyt rekisteröimis-

maksut siihen liitettävät. Ilmoituskirjaa ynnä siihen kuuluvia liitteitä on laadittava kaksi kappaletta ja toinen niistä suorastaan lähetettävä rekisteröimisvirastolle, jonka tulee, ellei laillista estettä ole, toimittaa rekisteröiminen sekä siitä ynnä sen ajasta heti antaa paikallisviranomaiselle tieto. Toinen kappale jääpi viimeksimainitun viranomaisen huostaan.

Jos edellämainittu ilmoitus annetaan asiamiehen kautta, pitää hakijan allekirjoitus olla, kaupungissa julkisen notarion tahi sen, joka hänen tehtäviänsä toimittaa, ja maalla kruununnimismiehen tahi kunnallislautakunnan esimiehen oikeaksi todistama.

3 §.

Jos hakija ei ole noudattanut niitä määräyksiä, joita kutakin eri tapausta varten on säädetty, on rekisteröiminen evättävä.

Jos rekisteröiminen evätään, tulee rekisteröimisviraston sille paikallisviranomaiselle, jonka kautta ilmoitus on tullut, viipymättä lähettää hakemukseen kirjoitettu päätös, joka sisältää myöskin syyt rekisteröimisviraston päätökseen, hakijalle toimitettavaksi.

Jos hakija on päätökseen tyytymätön, olkoon hänellä valta hakea siihen muutosta Senaatin Talousosastolta kolmessakymmenessä päivässä siitä, kun hän on päätöksestä osan saanut.

4 §.

Rekisteröimisviraston tulee kuulututtaa rekisteriin otetun ilmoituksen sisällys maan virallisissa sanomalehdissä. Ilmoituksen liitettä ei kuuluteta.

5 §.

Rekisteröimisen ja sen kuulutamisen kustantamiseksi maksaa, kuin toimitettu ensi kerran rekisteriin ilmoitetaan, yksityinen elinkeinolainen, kauppayhtiö ja kommanditiittiyhtiö viisi markkaa sekä osakeyhtiö viisitoista markkaa.

Prokuraa tahi toimitettua rekisteröimisen muutosta ilmoittaessaan suorittaa sekä yksityinen elinkeinolainen että yhtiö viisi markkaa.

Rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta, jotka tapahtuvat 18 §:n 2 momentin sekä 19 ja 20 §:n nojalla, ei maksua suoriteta.

6 §.

Senaatin Talousosaston asia on tarkempien määräysten antaminen kauppurekisterin ja 1 §:n 2 momentissa mainittujen luettelojen pitämisestä.

7 §.

Joka luulee jonkin kauppurekisteriin tehdyn sisäänkirjoituksen itselleen haitalliseksi, ajakoon kanneita rekisteröimisen kumoamisesta sen paikkakunnan alioikeudessa, missä ilmoitus rekisteriin on tehty.

8 §.

Mitä tämän lain mukaan on merkitty kauppurekisteriin ja asianmukaisesti kuulutettu, on katsottava tulleen kolmannen miehen tiedoksi, ellei asianhaaroista käy selville, ettei hän ole sitä tiennyt eikä ollut velvollinen tietämään.

Ennen sellaista kuuluttamista alkoon selkkaa, joka on tahi olisi pitänyt olla ilmoitettu, lainvoimai-

maksut siihen liitettävät. Ilmoituskirjaa ynnä siihen kuuluvia liitteitä on laadittava kaksi kappaletta ja toinen niistä suoraanaan lähetettävä rekisteröimisvirastolle, jonka tulee, ellei laillista estettä ole, toimittaa rekisteröiminen sekä siitä ynnä sen ajasta heti antaa paikallisvirastoomaiselle tieto. Toinen kappale jääpi viimeksimainitun virastoomaisen säilytettäväksi.

Jos edellämainittu ilmoitus suoraanaan asianmiehen kautta, pitää hakijan allekirjoitus olla, kaupungissa julkisen notarion tahi sen, joka hänen tehtäviänsä toimittaa, ja maalla kruununoimismiehen tahi kunnallislautakunnan esimiehen oikeaksi todistama.

3 §.

Jos hakija ei ole noudattanut niitä määräyksiä, jotka kutakin eri tapausta varten on säädetty, on rekisteröiminen evättävä.

Jos rekisteröiminen evätään, tulee rekisteröimisvirasto sille paikallisvirastoomaiselle, jonka kautta ilmoitus on tullut, viipymättä lähettää hakemukseen kirjoitettu päätös, joka sisältää myöskin syyt rekisteröimisviraston päätökseen, hakijalle toimittavaksi.

Jos hakija on päätökseen tyytymätön, olkoon hänellä valta hakea siihen muutosta Senaatin Talousosastolta kolmessakymmenessä päivässä siitä, kun hän on päätöksestä osan saanut.

4 §.

Rekisteröimisvirasto tulee kuulututtaa rekisteriin otetun ilmoituksen sisällys maan virallisissa sanomalehdissä. Ilmoituksen liitettä ei kuulutetta.

5 §.

Rekisteröimisen ja sen kuuluttamisen kustantamiseksi maksaa, kuin toiminimi ensi kerran rekisteriin ilmoitetaan, yksityinen elinkeinolainen, kauppayhtiö ja kommandiittiyhtiö viisi markkaa sekä osakeyhtiö viisitoista markkaa.

Prokuraa tahi toimitetun rekisteröimisen muutosta ilmoittaessaan suorittaa sekä yksityinen elinkeinolainen että yhtiö viisi markkaa.

Rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta, jotka tapahtuvat 18 §:n 2 momentin sekä 19 ja 20 §:n nojalla, ei maksua suoriteta.

6 §.

Senaatin Talousosaston asia on tarkempien määräysten antaminen kaupparekisterin ja 1 §:n 2 momentissa mainittujen luettelojen pitämisestä.

7 §.

Joka luulee jonkin kaupparekisteriin tehdyn sisäänkirjoituksen itselleen haitalliseksi, ajakoon kannetta rekisteröimisen kumoamisesta sen paikkakunnan alioikeudessa, missä ilmoitus rekisteriin on tehty.

8 §.

Mitä tämän lain mukaan on merkitty kaupparekisteriin ja asianmukaisesti kuulutettu, on katsottava tulleen kolmannen miehen tiedoksi, ellei asianhaaroista käy selville, ettei hän ole sitä tiennyt eikä ollut velvollinen tietämään.

Ennen sellaista kuuluttamista älköön seikkaa, joka on tahi olisi pitänyt olla ilmoitettu, lainvoimai-

sesti käytettäkö ketään muuta kuin sitä vastaan, jolla näytetään olleen siitä tieto.

2 Luku.

Toiminimestä.

9 §.

Joka tahtoo harjoittaa senlaatuista elinkeinoammattia, kuin alempana mainitaan, olkoon velvollinen, ennen elinkeinon alottamista, kaupparekisteriin merkittäväksi ilmoittamaan sen nimen, jolla hän aikoo harjoittaa liikettään ja jota hän siinä tarvittavissa allekirjoituksissa aikoo käyttää. Sellaista nimeä sanotaan toiminimeksi (firmaksi).

Nyt mainitun ilmoittamisvelvollisuuden alainen on jokainen, joka kaupungissa tahi maalla tahtoo pitää kaupan omatekoisia tahi toisen valmistamia ulkomaan tahi kotimaan tavaroita, taikka kirjoja tahi vekseleitä ja rahoja; ottaa vakuuttaaksensa palo-, meri- tahi muun vahingon varalta; harjoittaa kirjapaino-, apteekki-, ruukki-, tehdas-, teollisuus- tahi sahaliikettä, taikka sellaista ammattia, jonka tarkoituksena on ruoka- tahi juomatavarain myytäväksi valmistaminen; pitää toimenaan huoneusten, rakennusten ja koneellisten laitosten urakalla rakentamista ja korjaamista: taikka rakentaa ja varustaa aluksia myytäviksi tahi rahdinkuljetuksessa Suomen rajojen ulkopuolella käytettäviksi. Kuitenkin ovat tästä eroitettuina: ne, jotka voimassa olevan elinkeinoasetuksen mukaan saavat ilman erityistä ilmoitusta harjoittaa elinkeinoa; maanviljelijät ja ne, jotka harjoittavat maanviljelyksen yhteydessä olevia tahi kotiteollisuuteen kuuluvia elinkeinoja; käsityöläiset,

joita pääsiallisesti tilauksen mukaan valmistavat tavaroita; ne, jotka, käyttämättä muita kuin vaimoansa ja omaa taloudellisuuttansa apulaisina työssään, muka- tahi juomatavaroita myytäväksi valmistavat taikka myyvät, vaikkapa siihen käytettäisiinkin uroomista puista, konttoria tahi muuta myytäpaikkaa; sekä laivanisännät ja ne laivanisännöitsijät, joita eivät ole osakeyhtiöitä.

Osakeyhtiö on kaupparekisteriin kirjoitettavaksi ilmoitettava, barjoittakoonpa se elinkeinoa tahi ei.

Osakeyhtiön puolesta on sen hallitus, kommanditiyhtiön puolesta personallisesti vastuunalaiset yhtiömiehet, sekä kauppayhtiössä, jolla ymmärretään sellaista yhtiötä kuin Kauppakaaren 15 luvussa mainitaan, jokainen yhtiömies velvellinen vastaamaan ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

17 §.

Älköön kukaan toiminiimensä eikendettä panko toisen nimeä tahi toisen kiinteän omaisuuden nimeä. Toiminimessä ei saa olla viittausta asiaintilaan, jolla ei ole yhteyttä halujen liikkeen kanssa, älköönkä toiminimeä, joka osoittaa määrättyä liikkeen lajia, pidetäkö muulliaudalta, sitteukin liikkeessä on tapahtunut olennainen muutos.

Toiminimen pitää selvästi erottaman toisista, kauppatekisteriin ennen otetuista, sielä olemassa olevista toiminimistä. Sen, joka tahtoo ilmoittaa toiminimen, toisen hänen nimensä sisältyy, tulee sentähden, jos sama toiminimi jo on pantu rekisteriin toisille elinkeinoisille, liittämällä nimensä lisäykseen tahi muulla tavoin selvästi erottaa toiminimensä tuosta vanhemmasta toiminimestä.

sesti käytettäkö kotiin tuotu tuin sitä vastaan, jolla ostettiin ollen siitä heto.

2 Luku.

Toimimisesta.

§ 5

Joka tahtoo harjoittaa sanlaatuista elinkeinoamattia, kuin ylempänä on ilmaisun, olkoon velvollinen, ennen elinkeinon aloittamista, kaupparekisteriin merkittäväksi ilmoittamaan sen nimen, jolla hän niikoo harjoittaa liikettänsä ja jolla hän siinä tarvittavissa allekirjoituksissa aikoo käyttää. Sellaista nimeä sanotaan toiminimeksi (firmaksi).

Nyt pääjuttuun ilmoittamisvelvollisuuden alaisuuden jokainen, joka kaupungissa tahi maalla tahtoo pitää kauppa- ottaitkoisia tahi toisen valmistamia tahi kotimaan tavaroita, taikka kirjoja tahi velkakirjoja ja rahoja; ottaa vakuutuksessa palo-, meri- tahi henen vahingon varalta; harjoittaa kirjapaino-, painokirjavuokki-, teatteri-, teollisuus- tahi satamiskeskä, taikka sellaista ammatista, jonka tarkoituksena on ruoka- tahi juomatavaroiden myytäväksi valmistaminen; pitää toimenaan hoodeusten, rakennusten ja koneellisten laitosten urakoita rakennuusta ja korjaamista, taikka rakentaa ja vaunuja oluksia myytäväksi tahi vuokrinkäytäksessa tuomaa kaupen ulkopuolella käytettäväksi. Kuitenkin ovat tässä eroitettavina ne, jotka voimassa olevan elinkeinosäädöksen mukaan saavat ilman erityistä ilmoituksia harjoittaa elinkeinon; rautavälyttäjät ja ne, jotka harjoittavat maanviljelyksen yhteydessä olevia tahi kotiteollisuuteen kuuluvia elinkeinoja, sekä yöläisen,

jotka pääasiallisesti tilauksen mukaan valmistavat tavaroita; ne, jotka, käyttämättä muita kuin vaimoansa ja omaa talonväkeänsä apulaisina työssään, ruoka- tahi juomatavaroita myytäviksi valmistavat taikka myyvät, vaikkapa siihen käytettäisiinkin avonaista puotia, konttoria tahi muuta myyntipaikkaa; sekä laivanisännät ja ne laivanisännistöt, jotka eivät ole osakeyhtiöitä.

Osakeyhtiö on kaupparekisteriin kirjoitettavaksi ilmoitettava, harjoittakoonpa se elinkeinoa tahi ei.

Osakeyhtiön puolesta on sen hallitus, kommandiittiyhtiön puolesta persoonallisesti vastuunalaiset yhtiömiehet sekä kauppayhtiössä, jolla ymmärretään sellaista yhtiötä kuin Kauppakaaren 15 luvussa mainitaan, jokainen yhtiömies velvollinen vastaamaan ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

11 §.

Älköön kukaan toiminimeensä oikeudetta panko toisen nimeä tahi toisen kiinteän omaisuuden nimeä. Toiminimessä ei saa olla viittausta asiatoimeen, jolla ei ole yhteyttä haltijan liikkeen kanssa, älköönkä toiminimeä, joka osottaa määrättyä liikkeen lajia, pidettäkö muuttamatta, sittenkuin liikkeessä on tapahtunut olennainen muutos.

Toiminimen pitää selvästi eroaman toisista, kaupparekisteriin ennen otetuista, vielä olemassa olevista toiminimistä. Sen, joka tahtoo ilmoittaa toiminimen, johon hänen nimensä sisältyy, tulee sentähden, jos sama toiminimi jo on pantu rekisteriin toiselle elinkeinolaiselle, liittämällä nimeensä lisäyksen tahi muulla tavoin selvästi erottaa toiminimensä tuosta vanhemmasta toiminimestä.

13 §.

Toiminimeä älköön luovutettako muissa tapauksissa kuin 12 §:ssä edellytetyissä; ollen yksityisellä elinkeinolaisella tahi kauppayhtiöllä kuitenkin valta, liikettä yksityiselle elinkeinolaiselle tahi kauppayhtiölle luovuttaessaan, sallia uuden omistajan käyttää toiminimeä sellaisella lisäyksellä, joka näyttää luovutuksen tapahtuneen, sekä milloin yksityisen elinkeinolaisen toiminimi näin on siirtynyt kauppayhtiölle tahi tällaisen yhtiön toiminimi yksityiselle elinkeinolaiselle, samalla ilmaisee sellaisen muutoksen.

18 §.

Jos jossakin olosuhteessa, joka on kaupparekisteriin merkitty, tapahtuu muutos, taikka jos toiseen paikkakuntaan, kuin missä pääliikettä harjoitetaan, perustetaan itsenäisen hallinnon alainen haarakonttori, on siitä tehtävä ilmoitus siinä järjestyksessä, kuin toiminimen ilmoittamisesta on säädetty. Jos osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen on tehty muutos, on myös tästä tehdyn päätöksen ja Senaatin antaman vahvistuksen päivämäärä ilmoitettava sekä muutos- ja vahvistuskirjat liitettävät sanottuun ilmoitukseen.

Kun liike lakkaa, olkoon ilmoittaminen sen velvollisuutena, joka siihen aikaan sitä liikettä harjoitti tahi oli vastuunalaisena osakkaana siinä, taikka, kun osakeyhtiöstä on puhe, oli yhtiön hallituksen jäsenenä. Yksityisen elinkeinolaisen kuollessa olkoon ilmoittaminen kuolinpesänosakkaiden velvollisuutena. Jos kauppayhtiö purkaantuu osakkaan taikka kommandiittiyhtiön persoonallisesti vastuunalaisen osakkaan kuoleman takia, olkoon ilmoittaminen, paitsi muiden vastuunalais-

ten yhtiösuutesten, myös vainajan kuolinpesänosakkaiden velvollisuutena.

Muista muutosta kuin liikkeen lakkauttamista ilmoittamaan on jokainen velvollinen, joka muutoksen jälkeen siitä liikettä harjoittaa tahi on siinä vastuunalaisena osakkaana, taikka, kun on pube osakeyhtiöstä, on yhtiön hallituksen jäsenenä. Jos itse toiminimessä tapahtuu muutos, on myöskin täydellinen toiminimen ilmoitus tehtävä.

19 §.

Jos laki voimaan saaneella tuomiolla on julistettu, ettei ilmoitusta olisi pitänyt rekisteriin panna taikka että jokin olosuhde, joka siihen on merkitty, on muuttunut tahi lakannut olemasta, on se rekisteriin merkittäväksi jonmankumman riitapuolen ilmoitettava siitä viranomaiselle, jolle rekisteröimisilmoitus on annettu, ja tulee tämän viranomaisen viipymättä lähettää rekisteröimisvirastolle sellainen ilmoitus, samalla kun asianlaita on paikallisviranomaisen rekisteri-ilmoitusten luettelaon merkittävä. Tieto sellaisesta merkitsemisestä on kuulutettava, niinkuin 4 §:ssä sanottaan.

20 §.

Jos tapahtuu konkurssi taikka jos haetaan vuosihaastoa osakeyhtiölle, on tieto julkisesta haasteesta yht'aikaa siitä annettavan kuulutuksen kanssa olkenden toimesta lähettävä rekisteröimisvirastolle asianlaidan merkitsemistä varten kaupparekisteriin. Mitä konkurssista mäin on merkitty, on poistettava, kun velallinen näyttää, että hänellä on oikeus saada luovutettu omaisuus takaisin tahi että konkurssi muutoin on katsottava päättyneeksi. Mainituista seikoista tulee

13 §

Toiminimeä älköön luovutettako muulle tapauksissa kuin 12 §:ssä edellytetyissä, olkoon yksityisellä elinkeinolaisella tahi kauppayhtiöllä kulloinkin valta, liikettä yksityiselle elinkeinolaiselle tahi kauppayhtiölle luovuttaessaan, saattaa uuden omistajan käyttää toiminimeä sellaisella lisäyksellä, joka näyttää luovutuksen tapahtuneen, sekä milloin yksityisen elinkeinolaisen toiminimi näin on siirtynyt kauppayhtiölle tahi tällaisen yhtiön toiminimi yksityiselle elinkeinolaiselle, samalla ilmaisee sellaisen muutoksen.

18 §

Jos jossakin olosuhteessa, joka on kaupparekisteriin merkitty, tapahtuu muutos, taikka jos toiseen paikkakuntaan, kuin missä päälikettä harjoitetaan, perustetaan itsenäisen hallinnon alainen haarakonttori, on siitä lelitävä ilmoitus siinä järjestyksessä, kuin toiminimen ilmoittamisesta on säädetty. Jos osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen on tehty muutos, on myös tästä tehdyn päätöksen ja Senaatin antaman vahvistuksen päivämäärä ilmoitettava sekä muutos- ja vahvistuskirjat liitettävät sanottuun ilmoitukseen.

Kun liike lakkaa, olkoon ilmoittaminen sen velvollisuutena, joka siihen aikaan sitä liikettä harjoitti tahi oli vastuunalaisena osakkuana siinä, taikka, kun osakeyhtiöstä on puhe, oli yhtiön hallituksen jäsenenä. Yksityisen elinkeinolaisen kuollessa olkoon ilmoittaminen kuolinpesän osakkuiden velvollisuutena. Jos kauppayhtiö purkaantuu osakkuan taikka kommanditiittyhtiön personallisesti vastuunalaisen osakkuan kuoleman taitta, olkoon ilmoittaminen, paitsi muiden vastuunalais-

ten yhtiömiesten, myös vainajan kuolinpesänosakkaiden velvollisuutena.

Muuta muutosta kuin liikkeen lakkauttamista ilmoittamaan on jokainen velvollinen, joka muutoksen jälkeen sitä liikettä harjoittaa tahi on siinä vastuunalaisena osakkaana, taikka, kun on puhe osakeyhtiöstä, on yhtiön hallituksen jäsenenä. Jos itse toiminimessä tapahtuu muutos, on myöskin täydellinen toiminimen ilmoitus tehtävä.

19 §.

Jos lain voiman saaneella tuomiolla on julistettu, ettei ilmoitusta olisi pitänyt rekisteriin panna taikka että jokin olosuhde, joka siihen on merkitty, on muuttunut tahi lakannut olemasta, on se rekisteriin merkittäväksi jommankumman riitapuolen ilmoitettava sille viranomaiselle, jolle rekisteröimisilmoitus on annettu, ja tulee tämän viranomaisen viipymättä lähettää rekisteröimisvirastolle sellainen ilmoitus, samalla kuin asianlaita on paikallisviranomaisen rekisteri-ilmoitusten luetteloon merkittävä. Tieto sellaisesta merkitsemisestä on kuulutettava, niinkuin 4 §:ssä sanotaan.

20 §.

Jos tapahtuu konkurssi taikka jos haetaan vuosihaastoa osakeyhtiölle, on tieto julkisesta haasteesta yht'aikaa siitä annettavan kuulutuksen kanssa oikeuden toimesta laitettava rekisteröimisvirastolle asianlaidan merkitsemistä varten kaupparekisteriin. Mitä konkurssista näin on merkitty, on poistettava, kun velallinen näyttää, että hänellä on oikeus saada luovutettu omaisuus takaisin tahi että konkurssi muutoin on katsottava päättyneeksi. Mainituista seikoista tulee

rekisteröimisviraston sille paikallisviranomaiselle, jonka kautta toiminimen rekisteröimisilmoitus on tehty, antaa tieto merkittäväksi siihen luetteloon, josta 1 §:ssä puhutaan.

21 §.

Toiminimeä ilmoitettaessa pitää jokaisen, jolla on oikeus kirjoittaa toiminimi, samalla kertaa omakätisesti merkitä toiminimenkirjoitus ilmoituskirjaan; ja on omakätisyys oleva niin vahvistettu, kuin tässä ylempänä 2 §:ssä määrätään. Samalla tavoin on meneteltävä ilmoitettaessa, että jollekulle on annettu oikeus kirjoittaa ennen ilmoitettu toiminimi.

22 §.

Jos ylempänä säädetty ilmoitus laiminlyödään taikka jos, sittenkuin toiminimen rekisteröiminen on evätty tahi kumottu, ilmoitusvelvollinen on jättänyt uuden ilmoituksen tekemättä, on yksityinen elinkeinolainen, persoonallisesti vastuunalainen yhtiönosakas, yhtiönhallituksen jäsen tahi muu sellaiseen rikkomukseen syypää rangaistava vähintään kymmenen ja enintään kahdensadan markan sakolla.

23 §.

Rikkomuksesta, josta 22 §:ssä on säädetty edesvastaus, on tehtävä syyte sen paikkakunnan alioikeudessa, missä puheenalaista liikettä harjoitetaan.

Sakko, johon 22 §:n mukaan tuomitaan, menee kruunulle. Varain puuttuessa sen täydelliseen suoritukseen muunnetaan se yleisen Rikoslain mukaan.

3 Luku.

Prokuristi.

24 §.

Jos kauppareksteriin pannun tolmimen haltija on määrätyille miehille antanut valtakirjan ja nimenomaan julistanut sen prokuraksi, toimikoon siten valtuuteitu prokuristi kaikessa, mikä päämiehen liikkeen harjoittamiseen kuuluu, hänen puolestaan ja kirjoittakoon hänen toiminimensä, älköön prokuristi kuitenkaan luovuttako päämiehellä hänen kiinteätä omaisuuttaan, älköönkä myöntäkö suhen kiinnitystä, ellei häntä nimenomaan ole siihen valtuutettu. Samp olkoon laki, jos joku muutoin kuin valtakirjalla on todistettavasti osoittanut jonkun prokuristiksensa.

Kirjallinen prokura sisältää prokuristille myönnetyn oikeuden itse tähi asiamiehen kautta käyttää päämiehen puhevaltaa oikeuksien ja moiden vireillämisten edessä niin myös hänen puolestaan tehdä sopimuja; paitsi mitä kiinteästä omaisuuteen tulee.

25 §.

Prokuran saapi antaa useille henkilöille siltä tavoin, että he ainoastaan yhteisesti saattavat sitä käyttää (kollektiviprokura).

26 §.

Prokuristilla 24 § :n nojakaan olevan oikeuden määräämäisiksi supistamisen tahi muu rajoittaminen ei ole lainvoimainen kolmatta miestä kohtaan, joka on välittömässä mielessä.

rekisteröimisvirkaan siitä paikallisesti annettaville, jonka kautta toiminimen rekisteröimisilmoitus on tehty, antaa tieto merkittäväksi siihen luettelon, josta 1 §:ssä puhutaan.

21 §.

Toiminimen ilmoituksessa yksi jokaisen, jolla on oikeus kirjoittaa toiminimi, samalla kertaa omakätisesti merkitä toiminimenkirjoituksensa ilmoituskirjaan, ja on omakätisyys olava niin valvottelu, kuin tässä yleispäänä 2 §:ssä määrätään. Samalla tavoin on menettelävä ilmoituksessa, että jollekulle on annettu oikeus kirjoittaa eimen ilmoitettu toiminimi.

22 §.

Jos yhtiöjärjestä säädetty ilmoitus liiminlyödään tulkka jos, siitenkuten toiminimien rekisteröiminen on ennätty tähä kuitenkin, ilmoituvelvollisuus on jäätänyt saalen ilmoituksen tekemättä, on yksityinen elinkeinoharjoittaja, perjoonallisesti vastuunalainen yhtiönosakas, yhtiönhaltioksen jäsen tahi muu sellaiseen rikkomukseen syypää rangaistava vähintään kymmenen ja enintään kahdeksadan markan sakolla.

23 §.

Rikkomuksesta, josta 22 §:ssä on säädetty edesvastaus, on lehtävä syytä sen parkkukunnan aloitteudessa, missä puheenalaisen liikettä harjoitetaan.

Sakko, johon 22 §:n mukaan tuomitaan, menee kruunulle. Vaan jäätäessä sen täydellisen sitoituksen raunnetaan se yleisen liikoslain mukaan.

3 Luku.

Prokurasta.

24 §.

Jos kaupparekisteriin pannun toiminimen haltija on määrätylle miehelle antanut valtakirjan ja nimenomaan julistanut sen prokuraksi, toimikoon siten valtuutettu prokuristi kaikessa, mikä päämiehen liikkeen harjoittamiseen kuuluu, hänen puolestaan ja kirjoittakoon hänen toiminimensä; älköön prokuristi kuitenkaan luovuttako päämieheltä hänen kiinteätä omaisuuttaan, älköönkä myöntäkö siihen kiinnitystä, ellei häntä nimenomaan ole siihen valtuutettu. Sama olkoon laki, jos joku muutoin kuin valtakirjalla on todistettavasti osottanut jonkun prokuristiksensa.

Kirjallinen prokura sisältää prokuristille myönnetyn oikeuden itse tahi asiamiehen kautta käyttää päämiehen puhevaltaa oikeuksien ja muiden viranomaisten edessä niin myös hänen puolestaan tehdä sovintoja, paitsi mitä kiinteään omaisuuteen tulee.

25 §.

Prokuran saapi antaa usealle henkilölle sillä tavoin, että he ainoastaan yhteisesti saattavat sitä käyttää (kollektiviprokura).

26 §.

Prokuristilla 24 §:n mukaan olevan oikeuden määräaikaiseksi supistaminen tahi muu rajoittaminen ei ole lainvoimainen kolmatta miestä kohtaan, joka on vilpittömässä mielessä.

27 §.

Prokuristin pitää toiminimeä kirjoittaessaan siihen liittää lisäys, joka osottaa prokuratehtävää (per procuram p. p. tahi muu näiden sanain lyhennys), ja samalla allekirjoittaa nimensä.

Yhteis-prokuran suhteen on noudatettava, mitä allekirjoitusten luvusta on prokuraa annettaessa määrätty.

28 §.

Prokuristi älköön siirtäkö prokuraa toiselle henkilölle.

29 §.

Prokura saatetaan milloin hyvänsä peruuttaa. Päämiehen kuolema ei vaikuta prokuran lakkaamista.

30 §.

Ellei prokurassa ole muuta rajoitusta eikä muuta ehtoa kuin mitkä 24 tahi 25 §:ssä on myönnetty, ilmoittakoon päämies sen kaupparekisteriin siinä järjestyksessä, kuin toiminimen ilmoittamisesta ylempänä on säädetty.

Prokuraa ilmoitettaessa pitää prokuristin omakätisesti merkitä toiminimi ja allekirjoituksensa ilmoituskirjaan, ja on allekirjoitus oikeaksi todistettava sillä tavoin, kuin tässä ylempänä 2 §:ssä säädetään.

31 §.

Ilmoitetun prokuran muutos tahi peruutus on ilmoitettava kaupparekisteriin siinä järjestyksessä, kuin muiden kaupparekisteriin tehtyjen muistoonpanojen muuttamisesta tässä asetuksessa on säädetty.

Pellervon Kirjasto N:o 6.

Osuustoiminnan keskittämisestä

ja

sen edellytyksistä.

Kirjoittanut

Hannes Gebhard.

Toinen painos.

HELSINKI 1902.

PELLERVO-SEURA.

27 §.

Prokuristin pitää toiminimeä kirjoittaessaan siihen liittää lisäys, joka osoittaa prokuratehtävää (per procuram p. p. tahi muu niitten sanain lyhennys), ja samalla allekirjoittaa nimensä.

Yhteis-prokuran suhteen on noudatettava, mitä allekirjoituksen luvusta on prokuran annettaessa määrätty.

28 §.

Prokuristi älköön siirtäkö prokuraa toiselle henkilölle.

29 §.

Prokura saatetaan milloin hyvänsä peruutettu. Päämiehen kuolema ei vaikuta prokuran lakkaamista.

30 §.

Ellei prokuraassa ole muuta rajoitusta eikä muuta ehtoa kuin mitkä 24 tahi 25 §:ssä on myönnetty, ilmoittakoon päämies sen kaupparekisteriin siinä järjestyksessä, kuin toiminimen ilmoittamisesta ylempänä on säädetty.

Prokuraa ilmoitettaessa pitää prokuristin omakätisesti merkitä toiminimi ja allekirjoituksensa ilmoituskirjaan, ja on allekirjoitus oikeaksi todistettava eikä tavoin, kuin tässä ylempänä 2 §:ssä säädetään.

31 §.

Ilmoitetun prokuran muutos tahi peruutus on ilmoitettava kaupparekisteriin siinä järjestyksessä, kuin muiden kaupparekisteriin tehtyjen muutoksenpanojen ilmoittamisesta tässä asetuksessa on säädetty.